

10th International Conference on Semiotics

Changing worlds & Signs of the times

Book of Ab str acts

Volos,
4, 5 & 6
October,
2013

10th International Conference on Semiotics

Changing worlds & Signs of the times

Volos,
4, 5 & 6
October,
2013

ORGANIZED BY:

The Hellenic Semiotics Society

The University of Thessaly

Department of Early Childhood Education,
Department of Primary Education,
Department of Special Education,
Department of History, Archeology and
Social Anthropology,
Department of Architecture

COMMITTEES

ORGANIZING COMMITTEE

Maria Papadopoulou

President,
Department of Early Childhood Education,
University of Thessaly

Eleftheria Deltsou

Vice President,
Department of History, Archaeology & Social
Anthropology,
University of Thessaly

George Androulakis

Treasurer,
Department of Primary Education,
University of Thessaly

Eleni Gana

Department of Special Education,
University of Thessaly

Phoebe Giannisi

Department of Architecture,
University of Thessaly

Secretariat

Polyxeni Manoli

Phd Candidate,
Department of Early Childhood Education,
University of Thessaly

SCIENTIFIC COMMITTEE

Massimo Leone

Research Professor
of Semiotics and Cultural Semiotics,
Department of Philosophy,
University of Torino

Kristian Bankov

Professor,
Head of the Southeast European Center for
Semiotic Studies at *New Bulgarian University*

Grigoris Paschalidis

Coordinator
from the Greek Semiotic Society,
Aristotle University of Thessaloniki

Alexandros-Phaidon Lagopoulos

Aristotle University of Thessaloniki

Karin Bocklund-Lagopoulos

Aristotle University of Thessaloniki

Evangelos Kourdis

Aristotle University of Thessaloniki

Lia Yoka

Aristotle University of Thessaloniki

Anastasia Christodoulou

Aristotle University of Thessaloniki

Betty Kaklamanidou

Aristotle University of Thessaloniki

Evipides Zantides

Cyprus University of Technology

Eleftheria Deltsou

Coordinator
University of Thessaly

Maria Papadopoulou

University of Thessaly

George Androulakis

University of Thessaly

Eleni Gana

University of Thessaly

Phoebe Giannisi

University of Thessaly

 semio2013.uth.gr

 semio2013@uth.gr

Friday

4 October

2013

12.30 – 13.30

PLENARY SPEECH,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Thinking the novelty

∟ *Jean-Marie Klinkenberg*

How can radically new phenomena be identified? How can we detect and measure objects which have never been described? Furthermore, when attempting to recognize objects by means of iconic signs, how can we identify the referent via the signifier if there is no relatively stable type available? Semiotic theories that have developed in the structural stream, with essentially descriptive goals, have difficulties to describe the novelty, as they have to fit into a diachronic framework for describing the evolution of semiotic systems. Indeed, for the representatives of the structural approach the essential principle is that internal consistency is enough for the description of a system to be appropriate for its object, and signs are completely autonomous from the world. The doctrine is thus founded upon an abstract and disembodied rationality, fearful for the purity of its models, and leads to eschew the question of the contact point between the world and the signs.

The study of the novelty requires an embodied perspective. The production of novelty, as the decision to identify a pattern as new, are indeed pragmatic processes in which are working interpretative and rhetorical modules.

The lecture will evidence an active principle in both class of modules: the mediation. This term (as used by Lévi-Strauss) designates the new conjunctions

that can develop between the opposite terms of a structure. By questioning the oppositions which structure meaning and which therefore constitute the basis of encyclopaedias, all mediations in fact end up reorganizing those encyclopaedias. The concept thus allows semiotics to be endowed with a dynamic and evolutionary aspect.

14.30 – 16.00

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

«Κατασκευάζοντας» το κείμενο και τον συγγραφέα: οριοθετημένα και μη-οριοθετημένα σημειωτικά πλαίσια της σχολικής γλωσσικής δημιουργίας

∟ *Σωφρόνης Χατζησαββίδης,*
Φίλιππος Τεντολούρης

Την τελευταία τριακονταετία στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση η σχολική γλωσσική δημιουργία σε σχέση με τον γραπτό λόγο, δηλαδή τον τρόπο οργάνωσης των σημείων από τα οποία συγκροτούνται τα γραπτά γλωσσικά προϊόντα που παράγουν οι μαθητές/τριες και οι ρόλοι τους ως συγγραφείς, οριοθετείται βάσει δύο σημειωτικών πλαισίων. Το πρώτο πλαίσιο μπορεί να θεωρηθεί ως οριοθετημένο και αναφέρεται στο μάθημα της διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας, μέσα στο οποίο εντάσσονται συγκεκριμένοι διδακτικοί πόροι (σχολικό βιβλίο και βιβλίο του δασκάλου), στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν, ποσότητα ύλης που θα διδαχτεί σε κάθε τάξη κτλ. Το δεύτερο πλαίσιο μπορεί να θεωρηθεί ως μη οριοθετημένο και αναφέρεται στην καινοτομία – όπως χαρακτηρίστηκε από τους υπεύθυνους του τότε Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – της «Ευέλικτης Ζώνης διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων», η οποία άρχισε να εφαρμόζεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση από τη σχολική χρονιά 2001-2002. Στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης οι μαθητές/τριες θα πρέπει να ερευνήσουν κάποιο θέμα (συλλογή-κωδικοποίηση-επεξεργασία πληροφοριών και παρουσίαση των αποτελεσμάτων τους) αλλά ο τρόπος οργάνωσης των σημείων για την κατασκευή κειμένων και ο ρόλος των μαθητών/τριών ως συγγραφέων δεν οριοθετούνται ρητά. Στην ανακοίνωσή μας επιχειρούμε να αναδείξουμε τα παραπάνω δύο σημειωτικά πλαίσια με τον εξής τρόπο: μετά από μία εισαγωγή, στην οποία συζητάμε την έννοια του κειμένου και των ιδιαίτερων σημείων που το συγκροτούν (διακειμενικότητα, πολυτροπικότητα κτλ.), καθώς και την έννοια

του συγγραφέα, περιγράφουμε το σημειωτικό πλαίσιο παραγωγής γραπτού λόγου στο μάθημα της νέας ελληνικής γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, αρχικά της περιόδου 1982-2006 και στη συνέχεια της περιόδου 2006 έως σήμερα, και τα χαρακτηριστικά που συγκροτούν τα κείμενα που παράγουν οι μαθητές/τριες ως συγγραφείς. Στη συνέχεια περιγράφουμε το σημειωτικό πλαίσιο παραγωγής γραπτού λόγου στην Ευέλικτη Ζώνη, όπως έχει διαμορφωθεί από το 2001 έως σήμερα, και με βάση κάποια συγκεκριμένα μαθητικά κείμενα εντοπίζουμε τα σημεία που συγκροτούν αυτά τα κείμενα και συζητάμε τους ρόλους των συγγραφέων που απορρέουν από αυτά. Στο συμπέρασμα καταλήγουμε στο ότι η γλωσσική σχολική δημιουργικότητα εξαρτάται από τους όρους και το πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματώνεται αυτή και παρουσιάζουμε συνοπτικά ένα επιστημολογικό γλωσσολογικό πλαίσιο (Επικοινωνιακό - Λειτουργικό γλωσσολογικό Παράδειγμα), εντός του οποίου η γλωσσική δημιουργικότητα μπορεί να αποκτήσει ποικίλες εκφάνσεις, ώστε να γεφυρωθεί κατά κάποιον τρόπο το χάσμα μεταξύ του οριοθετημένου και μη οριοθετημένου σημειωτικού πλαισίου της σχολικής γλωσσικής δημιουργικότητας.

Η πρόσληψη της γλωσσικής ποικιλότητας σε κείμενα μαζικής κουλτούρας από μαθητές της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού

∟ *Δημήτρης Παπαζαχαρίου, Άννα Φτερνιάτη,*
Αργύρης Αρχάκης, Βάσια Τσάμη

Ως γλωσσική ποικιλότητα ορίζεται η γλωσσική διαφοροποίηση, η οποία αποδίδεται σε διάφορους «εξωγλωσσικούς» παράγοντες, όπως ο γεωγραφικός χώρος, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των ομιλητών/τριών και η επικοινωνιακή κατάσταση (Halliday & Hasan, 1985: 42-44). Τα κείμενα μαζικής κουλτούρας (όπως τραγούδια, τηλεοπτικά προγράμματα, διαφημίσεις, κινηματογραφικές ταινίες κ.ά) αποτελούν πρόσφορο έδαφος για τη μελέτη φαινομένων γλωσσικής ποικιλότητας, καθώς αντλούν τόσο από την πρότυπη γλώσσα όσο και τις μη πρότυπες γλωσσικές ποικιλίες (Coupland, 2009: 297). Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τις γλωσσικές στάσεις των μαθητών της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού στην αναπαριστώμενη γεωγραφική, κοινωνική και λειτουργική ποικιλότητα σε τηλεοπτικά κείμενα μαζικής κουλτούρας. Παράλληλα, θα επιχειρήσουμε να διαπιστώσουμε αν η πρόσληψη των παιδιών επηρεάζεται από παράγοντες, όπως το φύλο, η κοινωνική και εθνοτική τους προέλευση. Τα παιδιά παρακολουθούσαν τρία τηλεοπτικά αποσπάσματα τα οποία αντλήθηκαν από μία διαφή-

* Abstracts follow the order of appearance of each presentation in the program of the Conference.

The responsibility for content, language and form of the abstracts lies with the author(s).

At the end of the abstracts contact information is provided for each participant either in English or in Greek depending on the language of the abstract.

μιση και από δύο κωμικές σειρές και η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου. Για την διαμόρφωση του ερωτηματολογίου ακολουθήθηκε η μέθοδος matched-guise (βλ. ενδ. Preston, 1989), σύμφωνα με την οποία τα υποκείμενα της έρευνας καλούνται να ιεραρχήσουν σε μια κλίμακα (στην έρευνά μας τετράβαθμη) διάφορους χαρακτηρισμούς σχετικά με τις γλωσσικές ποικιλίες στις οποίες εκτίθενται. Επίσης, το ερωτηματολόγιο περιείχε κάποιες ερωτήσεις για να διαπιστωθεί από ποιους/ες ομιλητές/τριες, σε ποια μέρη και σε ποιες επικοινωνιακές περιστάσεις οι μαθητές/τριες αναμένουν να συναντήσουν τις συγκεκριμένες ποικιλίες. Η έρευνα διεξήχθη σε τέσσερα δημόσια σχολεία του νομού Αχαΐας, τα οποία λειτουργούν σε περιοχές με διαφορετικό κοινωνικό επίπεδο.

Ανάλυση Λόγου και μεταμοντέρνες προσεγγίσεις στη συμβουλευτική / ψυχοθεραπεία: η «στροφή στο λόγο»

└ *Ιωάννα Μωραΐτου, Ελευθερία Τσέλιου*

Στο πλαίσιο των γενικότερων μετασχηματισμών της 'εποχής του μεταμοντέρνου', τις τελευταίες δεκαετίες στο πεδίο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών η αναφερόμενη 'στροφή στο λόγο' έχει σηματοδοτήσει καθοριστικές αλλαγές σε επίπεδο θεωρίας, πρακτικής αλλά και ερευνητικών μεθοδολογιών. Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να αναδείξει ένα παράδειγμα τέτοιου τύπου αλλαγών μέσα από τον εστιασμό στο επιστημονικό πεδίο της συμβουλευτικής / ψυχοθεραπείας. Αντλώντας από μια ερευνητική δουλειά σε εξέλιξη και βάσει μιας επισκόπησης μεταμοντέρνων προσεγγίσεων στη συμβουλευτική / ψυχοθεραπεία καθώς και σχετικών ερευνών που υιοθετούν μεθοδολογικά την Ανάλυση Λόγου (Discourse Analysis) θα υποστηρίξουμε ότι η εγγραφή αυτών των αλλαγών στο συγκεκριμένο πεδίο έχει αποτυπωθεί με δύο τρόπους. Ο ένας αφορά στην ανάδειξη καινούριων μοντέλων, που κυρίως συνδέονται με το πεδίο της συστημικής/ οικογενειακής θεραπείας. Στο πλαίσιο τους, τα ψυχικά προβλήματα δεν αντιμετωπίζονται ως 'οντότητες που εδρεύουν στο εσωτερικό του ατόμου', αλλά ως κατασκευές που δημιουργούνται μέσω της γλώσσας και της αλληλεπίδρασης. Τα ψυχολογικά προβλήματα θεωρούνται ότι σχετίζονται με απουσία ευελιξίας και με τη χρήση ενός περιορισμένου ρεπερτορίου Λόγων (Discourses) και θέσεων υποκειμένου ή με μια χαοτική και ασυνάρτητη χρήση τους. Ο θεραπευτής εγκαταλείπει τη θέση του ειδικού που γνωρίζει πώς να 'διορθώσει το πρόβλημα' και παίρνει τη θέση του

'αρχιτέκτονα της συζήτησης' που δημιουργεί το χώρο και διευκολύνει το διάλογο. Στόχος της θεραπείας είναι να αποκτήσουν οι πελάτες μεγαλύτερη ευελιξία σε σχέση με τις θέσεις που υιοθετούν και τους Λόγους τους. Ο άλλος τρόπος αποτύπωσης αυτών των αλλαγών αφορά στην ερευνητική δραστηριότητα και συγκεκριμένα στην πρόταση να υιοθετηθεί η Ανάλυση Λόγου, όπως έχει διαμορφωθεί μεθοδολογικά στο πεδίο της Κοινωνικής Ψυχολογίας, για τη μελέτη της συμβουλευτικής / ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας. Η Ανάλυση Λόγου προσεγγίζει το κείμενο της ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας όχι σαν μια αναπαράσταση του εξωτερικού κόσμου, αλλά σαν κοινωνική δράση που επιτελεί συγκεκριμένα αποτελέσματα. Έτσι, μελετώνται τα συνομιλιακά μέσα που χρησιμοποιούνται από τους/τις συμμετέχοντες /ουσες κατά τη θεραπευτική διαδικασία όσο και οι λόγοι δύναμης και εξουσίας που αναπαράγονται κατά τη θεραπευτική συνάντηση. Συμπερασματικά, συζητάμε πως οι συγκεκριμένες μετακινήσεις συνδέονται με την υιοθέτηση του επιστημολογικού ρεύματος του κοινωνικού κονστρουξιονισμού, βασική θέση του οποίου είναι ότι δεν υπάρχει μια αντικειμενική πραγματικότητα την οποία ανακαλύπτουμε, αλλά ότι την κατασκευάζουμε μέσω των δια-του-Λόγου αλληλεπιδράσεών μας σε ένα συγκεκριμένο κάθε φορά ιστορικο-κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο. Μ' αυτήν την έννοια, η 'στροφή στο λόγο' στο πεδίο της συμβουλευτικής/ψυχοθεραπείας φαίνεται να 'εισπηγείται' ένα είδος 'ρευστότητας' που συνεπάγεται μια ευελιξία εκδοχών σε θεωρία, πρακτική και έρευνα.

Σήμα και Γίνεσθαι

└ *Φοίβη Γιαννίση*

Η υπόθεση εργασίας αφορά την αρχαία ελληνική λέξη ΣΗΜΑ και τη χρήση της σε ένα πλαίσιο που σχετίζεται με μία διαδικασία μεταβολής. Το σήμα σημαδεύει κάτι αόρατο, είναι η λέξη για τον τάφο αλλά και το σημάδι σε ένα δρόμο ή το μετεωρολογικό σημάδι που δείχνει τον καιρό. Στον Παρμενίδη μία σειρά σημάτων είναι η γλώσσα και κατασκευάζει τον δρόμο του Είναι. Το σήμα τέλος είναι η οπτική αγκύρωση της μνήμης. Στην παρουσίαση θα εστιάσω σε ορισμένες χρήσεις της λέξης ΣΗΜΑ μέσα στην αρχαιοελληνική ποίηση. Η βιβλιογραφία για το θέμα περιλαμβάνει ένα σημαντικό άρθρο του Gregory Nagy του 1983 («Sema and Noesis») σύμφωνα με το οποίο η νόηση είναι το απαραίτητο μέσο για την αποκωδικοποίηση του σήματος. Από την πλευρά μου θα εστιάσω σε συγκεκριμένα αποσπάσματα όπου η λέξη ΣΗΜΑ ανήκει σε μία δι-

αδικασία μεταβολής. Στην περίπτωση αυτή το ΣΗΜΑ χρησιμοποιείται από τον αποκωδικοποιητή του με σκοπό την πρό-οδό του σε μία διαδρομή, ως σημάδι και ως ενδιάμεσος σταθμός, και μία σειρά σημάτων οδηγεί βήμα προς βήμα σε μία αλλαγή κατάστασης, δηλαδή σε ένα τέρμα. Ενδιαφέρει εδώ η σωματικότητα της πρόθεσης του υποκειμένου και η βίωση της αλλαγής. Μέσα στο πλαίσιο της μεταβολής μέσα από σειρά σημάτων θα εξεταστεί η χρήση των σημάτων σε σαμανιστικές διαδικασίες ίσως ως μνημοτεχνικά βοηθήματα (Carlo Severi, *Le Principe de la chimère: Une anthropologie de la mémoire*, 2007).

14.30 – 16.00

PARALLEL SESSION, ROOM A

Visual self-representations of Greek scientists: changing signs yet enduring stereotypes

└ *Vasilisa Christidou, Vassilia Hatzinikita, Stergios Grammenos*

Public images of scientists are often traditional, confused, and stereotypic, revealing stable and culturally rooted 'collective meanings'. In the public sphere scientists are represented as geniuses, eccentric, distanced and unsociable, obsessed with their work. A typical scientist is an elderly man, wearing white coat and eyeglasses, working in a laboratory surrounded by test tubes and flasks, reading books and taking notes. Women are scarcely present in public images of science. Apparently self- and public representations of scientists differ. Nevertheless, scientists often reproduce stereotypes in their representations. Stereotypic visual conventions allow them to develop a visual professional identity, outdated, yet easily recognizable.

In this study contemporary and historical self-representations of Greek scientists are examined to determine if and to what extent they comprise stereotypic elements dominating in popular culture. The sample consisted of 894 photos of contemporary scientific researchers and 197 historical pictures (late 19th century-1960s). Scientists' photos were analyzed according to a framework involving two axes:

1. Image of scientists, comprising
a. The presence of typical indicators of the stereotypic image of scientists including lab coats, eyeglasses, facial hair, research symbols, knowledge symbols, technology products, captions like mathematic and

chemical formulas, and objects of the natural world.
b. Scientists' gender exploring if analyzed images involve male, female, or both male and female researchers.

2. Social relations between depicted scientists and image viewers, involving

a. Power relations, exploring if social power is attributed to the viewer; if the representation attributes an equal relation between depicted scientists and viewers; or if power is assigned to the depicted individual.
b. Social distance, according to which social relations between depicted scientists and photo viewers are personal; socially neutral; or impersonal.

c. Viewer involvement exploring the degree to which photos promote viewers' involvement with represented scientists; or if images promote a detached social relation between the two.

Preliminary analysis of scientists' contemporary and historical photos indicates that public self-representations of Greek scientists tend to promote long-established and conservative stereotypes in several respects. Greek scientists seem ignorant of the overall image they mediate to the public, or deliberately adopt easily recognizable visual conventions of the popular culture to effectively communicate their status and profession.

Communication of a visual image of scientists is required that would be more accurate and realistic, more 'friendly' to the public, with ordinary people – and especially women- acting as role models.

Multimodal Social Semiotic Approach to Student Sign-Making

└ *Efi Papademetriou, Demetra Makri*

The use of multimodal texts as a result of the Internet and other forms of ICT has brought significant changes in the representation of meaning because of the integration of multiple modalities. As pedagogical impact of multiple possibilities and dimensions of meaning-making the pupil need to be able not only to understand and produce meanings but also to be aware of the way in which he/she thinks about meaning-making in specific contexts at a meta-level as a complex system of interrelated options (Gee, 2003). The questions that is attempted to be answered through this paper consist in the following: (a) In what ways the students coarticulate image/text relations in various media and in different contexts? (b) There is a kind of metalanguage which students and teachers use in order to describe the characteristics of each participatory semiotic mode

in the meaning-making in a multimodal composition as well as the intersemiotic synergies are involved in the design of texts? (c) In what ways could be utilized a similar common language for assessing the meanings created through the coarticulation of multiple semiotic modes?

For this purpose were analyzed, on the basis of the principles of social semiotic theory (Hodge & Kress, 1988; van Leeuwen, 2005), which is based on Systemic Functional Linguistics (SFL) and posits the 'interconnectedness' of language and social processes, the multimodal texts that were produced by students of sixth grade in the context of an experimental teaching intervention the aim of which was the productive learning and utilization of aspects of Kress and van Leeuwen's visual grammar in the students' multimodal discourse analysis and production. The implementation of social semiotic approach in the analysis of student texts showed the variety of ways in which students utilize the semiotic sources that are available for meaning-making, as they act as designers/creators of various, different, open meanings-signs which are susceptible to multiple and polysemous interpretations by designing and orchestrating different semiotic modes at different levels. These findings imply the need to develop and adopt respective social semiotic descriptions of relations between the different semiotic modes (intersemiosis) providing on the one hand a generative and inclusive framework that will make it easier for the students to discuss, to think, to negotiate critically and to construct multimodal meanings and breaking on the other the monomodal pedagogies of the past.

The development of pedagogical reasoning on educational practices in initial teacher education: A semiotic approach

∠ *Aikaterini Michalopoulou*

This paper suggests a semiotic analysis for the construction of the concept of competence and the development of pedagogical reasoning in initial teacher education. The philosophical framework takes us from the study of the concept of actor to that of action. The analysis of the act of teaching as an action in itself stresses its complexity, and the conditions which turn it into both a rational and uncertain action as far as its consequences and its profoundly ethical character are concerned. The aim of our research is to study and analyze the attitude on educational practices among preschool student teachers of the final level of their teaching practice, which is taking place

in different kindergartens in Volos, Greece, during six weeks. At the end of the training, data were collected from texts and they are being analyzed. The students' texts were based on specific open questions which they were called on to answer, and which we believe helped the students to think about and reflect on their work experience.

Pedagogical reasoning is a complex mental process which develops in an interactive situation, which structures reflective practice and which is accompanied by a conceptual modification. The development of the pedagogical reasoning is analyzed by the semiotic model of Algirdas Julien Greimas and the modalities of competence of the actantial model.

A Multimodal approach to using comics in EFL classrooms

∠ *Polyxeni Manoli*

Nowadays, students are exposed to a variety of multimodal texts- both print and digital, such as comics, websites, video games, picture books, texts, magazines, advertisements, and graphic novels- even from an early age. Multimodal texts include a complex interplay of the linguistic, visual, audio, gestural or spatial elements. Literacy pedagogy, which has been traditionally restricted to teaching and learning to read and write in printed and official forms of the national language, needs to be modified in order to keep up with the constantly changing world and meet the communicational demands of the era; drawing solely on the linguistic element to derive meaning while interacting with texts is no longer adequate but adopting a multimodal approach that involves the integration of all the available modes to construct meaning is required. In particular, the present paper discusses EFL strategic reading in comics, which constitute a complex environment for deriving meaning, as they provide information using various modes, such as words, images, typography, and colour. Taking a multimodal approach to comics entails making connections among the various semiotic modes to create meaning. At the same time, comics are considered to be very motivating and popular as an instructional material, especially among poor EFL readers. Despite the presence of the various modes of meaning making in comics, educators usually highlight only their linguistic element neglecting the contribution of their multimodal nature to the meaning-making process. By teaching EFL students, who often face linguistic deficiencies, to become aware of the ways in which they can con-

struct meaning from multimodal texts, such as comics, educators can make them more motivated and familiar readers with the ways of meaning - making in a variety of multimodal texts and, ultimately, help them improve reading comprehension.

14.30 – 16.00

PARALLEL SESSION, ROOM B

Identity Construction in Greek TV News Real-Time Narratives on Greek Financial Crisis

∠ *Sofia Kefalidou,*
Periklis Politis

The analysis of the way that changing worlds are reflected in and narrated by TV news texts is now more than ever relevant due to the impact of the latter on the way citizens position themselves with respect to those changes. TV news narratives, as instances of factual narratives, constitute an institutional field for the construction of sociopolitical identities (Barnberg, 1997, Arhakis & Tsakona, 2011). Under this light, the present paper proposes a fresh look at the identity constructing properties of TV news real-time narratives by relating them to their reception by the audience. More specifically, I am examining a sample of Greek TV news items on Greek financial crisis (year 2009), with the special attribute of being subjected to several updates from one broadcast to the other (real-time narration), in order to determine the several stages of the emplotment process (Ryan, 1993) of reconstructing the events' agents as verisimilar human characters, their positioning with respect to the events and their assignment with actantial roles. I am claiming that the use of conceptual metaphors (Lakoff & Johnson, 1999, Politis, 2009), the representation of discourse and other evaluative devices such as the cinematic shooting techniques, by building up the narrative meaning of the televised text, encourage their reception as narratives and thus function as "theories of causality" (Labov, 2001). Furthermore, following several scholars (Fairclough, 1995, Chatzisavvidis, 2002, Arhakis & Tsakona 2011), I will analyze the discursal options mentioned above (metaphor, direct speech etc) as features of conversationalization aiming at a sense of familiarity between the newscaster or the reporter and their audience. Most importantly, the project will shed new light in the identity constructing aspects of TV news

discourse by claiming that conversationalization in our specimen, along with the motion of the camera build a metonymical here and now, where journalists and their audience meet, with the former "imitating" the voice of the latter, thus constructing their "common" identity as viewers of History, often implied to be present in the story-world as passive receivers of the twists of events and their consequences. By applying Fludernik's (1996) constructivist and cognitive approach to narrativity, I will be claiming that the audience narrativizes the texts in question with serious implications for the way in which they receive the information communicated, they familiarize the unfamiliar and abstract social fields of politics and finance and finally, they construct their identity as citizens.

Applicability of Semiotic Concepts and Methods to Global Governance Studies

∠ *Oleg Barabanov*

The recent Convention of the International Studies Association, in San Francisco, April 2013, was focused on the problem of diffusion in international relations: a diffusion of norms, values, ideologies and political practices at the global level. One of the tools for such a diffusion became a mechanism of translation. This means that the mainstream of international relations studies now could be directly linked to the semiotic methods and approaches. And Thomas Sebeok's concept of 'global semiotic' could be analysed in its purely political dimension. Its applicability to the global governance studies would be in the focus of the proposed presentation.

Until now the formation of the global governance theory was done mainly in the framework of institutional or procedural approaches. At the same time, the conceptualization of global governance and its subjects as predominantly artificial/imaginary constructs reflecting reality makes purely logical to understand them as a semiotic pair of 'sign-denotate'. By this, we can analyze them in a pure semiotic way. Among such constructs we can mention e.g. 'global polity/πολιτεία', 'global values', 'global parliamentarism', 'global civil society', 'global justice', 'world government vs. governance without government', 'global leadership'. Another possibility is to analyze with semiotic tools an obvious heterogeneity of the international relations and their regulation at the global level. Here we can use such semiotic approaches as 'recoding' and 'translation'. They are applicable to analysis of forming global values which influence the world politics significantly, and also to

the visible competition between the Euro-Atlantic values, the Islamist counter-values, the developmentalist values (in the BRICS format, but not only), the global civil protest values ('Occupy Wall Street', Indignati) and other values and ideologies for their representation and domination at the global level. In such a context of values (and the media competition for the global public opinion) we can find a base for a global-political dimension of Petrilli's concept of semioethics, e.g. the link of 'sign/values'. Further, a key element of global governance is the erosion of inter-state borders. It could be connected with Lotman's concept of semiotic threshold and became a topic for both political and semiotic studies. Such a process, leading to the formation of a unified global society, and an evolution of the holistic global polity/ πολιτεια with universal values and regulating practices – all this could be represented as the political dimension of Lotman's concept of evolution of a single centralizing culture from various divergent and 'mosaic' cultures.

Zero tolerance for Gezi trees

∟ *Stefano Carlucci*

Just during these days Turkey, a nation which is still waiting to enter the European Community and which has passed almost unscathed the so-called «Arab Spring», is crossed by a wave of popular uprisings. The center of these conflicts is one of the most significant symbols of the Republic created by Ataturk on the ashes of the Ottoman Empire: Gezi Park, the place where in the Nineteenth Century there was a military barracks, which was seriously damaged during the 31 March incident in 1909. After almost two centuries since the construction of the original military barracks the situation seems to be reversed and the site has been the scene of clashes between government authorities and young protesters who oppose a possible restoration of the old Ottoman barracks.

What is the meaning of this new protest? Why six hundred trees are so important?

If it is true that the sign is *aliquid stat pro aliquo* (St. Augustine) it can be certainly said that those six hundred trees are a sign of something else, a symptom of a disease that the naked eye cannot see but which can be heard in words and perceived in the «tweets» of these «new young Turks».

The crisis, therefore, is not only what is reported by the media in the «main stream» circuits, that economic crisis that brings hunger and despair, there

is another, kind of crisis which is by its nature more difficult to de-fine and to tell. In this paper I will try to explain both the tools of communication used by the different protagonists of these clashes (independent news and twitter on the one hand / old style censorship and indiscriminate arrests on the other one). Anyway, in this as in any other «battle», the place chosen for the clash eventually affects the fortunes of war, favoring one or the other opponent: a relatively small theatre with six hundred «seats» then becomes a potentially worldwide digital amphitheater, in which perhaps it will be decided the fate of the entire nation. "New spatial structures were necessary, has they have been in classical times when the democratic Greek city gave the way to the autocratic Hellenistic one. Here also the city ceased to be a stage where each citizen had a role with a contribution to make and became instead a showplace for centralized power" M. Carlson, 1987, *Places of performance. The semiotics of theatre architecture*, Cornell University Press, Ithaca and London, p.21.

The Beatles paradigm. Transcending a collection of 'ropey', scrappy multi-cultural breadcrumbs into a whole new semio-sphere

∟ *Eirini Danai Vlachou*

The Beatles managed to appropriate a whole decade. They turned the world's attention away from h-bomb angst, and hot war incidents bursting all over the globe in a terror balance against cold war realities. In the uncertainty of a changing world, people were in need of a distraction. The Beatles did a lot more than simply offer a decent, entertaining distraction. They managed to direct the focus towards creativity, experimentation, peace, love and multi-cultural acceptance. As a result, they achieved to capture collective memory in recalling a rather tumultuous decade as the world's symbolic era of civil hope and eternal youth. The Beatles laid their interested gaze upon the world. They observed and noticed. What kind of semiotic breadcrumbs did they collect in the process? How did they recognize which codes to choose, when they reached out to the people, welcoming them all to join and take a giant leap of faith along with them? Everybody – irrespective of gender, age, color, social background – was invited to this magical mystery tour. But how did the Beatles achieve to write the invitation in a multi-modal language everybody seemed to comprehend? A research concerned with the Beatles' artistic, social

and commercial approaches, patterns and strategies viewed from a communication perspective revealed their exemplary approach to communicative interaction. Furthermore, it highlighted comprehension of context as the most important factor in what was – commercially – proven the most successful case of artistic creation.

Essential to the research was the study of a rich collection of incidents, which demonstrate the Beatles' interaction with all agents involved in the communicative interplay that occurred in the process of creation, promotion and presentation of the band's message – their work and image, a process which involved also the public, as well as the artists' peers, and which is documented in an ever expanding bibliography. The selected information was examined in relation to communication theories related to production, media and creative processes, aesthetic theories and popular culture, and studies on communication practices related to society, politics and the media.

The conclusion showed that the Beatles used both intuition and intellect not only in the choice of the words they used in their lyrics, and the sound-scapes in their melodies, but also in the way they readily navigated throughout their collective career amidst a busy, changing world that still held its breath, waiting for their every move.

14.30 – 16.00

PARALLEL SESSION, ROOM C

Reusing old graves as Cultural Palimpsest: a Vyborg case

∟ *Valery Timofeev*

There are a number of reasons to treat Vyborg/Viipuri/Wiborg as palimpsest. Since 1293 the place used to be part of Sweden, Russian Empire, Finland, USSR and Russia again. While palimpsest assumes older texts to be erased for a new one to be written down, Vyborg has never been completely obliterated. The new text would always be compelled to become nothing but a see-through layer often changing the implied contents dramatically. The Russian story of Vyborg after 1940 when it was occupied by the Soviets consists of three parts each having a fabula of its own. Cemeteries as sites of memory and burial practice are treated in the paper as the main motifs of the three fabula defined in spatiotemporal terms. 1940-1941 was a period of "mild" sovietization when

the city was seen as a part of "the Liberated Suomi" keeping its Finnish name Viipuri. During that short period local Russian Orthodox cemeteries were used. So the Dead of the Past got new neighbors of the same ethnic origin. Old graves were not destroyed; the only damage if done was unintentional as a result of the necessary works and transportations. A new story starts in 1944 when Viipuri was occupied again and renamed into Vyborg. Though its "new" name was nothing but a russified version of the Swedish genuine Wiborg, a lot was done by the Soviet authorities to erase the historical past of the city. All old Russian Orthodox cemeteries were demolished. Finnish, Swedish, German, and Jewish cemeteries were left intact though neglected. The only exception was made to an old Finnish sector of Ristimäki cemetery which was used by the Soviets until mid 60s. So now it has two layers. The tombs were not removed but reused as well, often having pairs of names: Finnish and a new Russian one. The third story has an unexpected fabula shift. It started several years before the Soviet Union perished - in mid 80-ies. A new city cemetery was founded which turned out to be quite new in several aspects. It does not resemble traditional Russian cemeteries anymore. Due to the park-like open space and paths with no fences whatsoever it looks typically Finnish. Old Finnish and Swedish cemeteries are being restored by local volunteers.

Semiotics and Robotics: Peircian inductive theory and the remodelling of humanity

∟ *Stéphanie Walsh Matthews*

Advances in robotic technologies continue to push forward the anthropomorphisation of the humanoid robot. The speed at which the robot's artificial intelligence seemingly grows to resemble free will raises and sharpens concerns that mirror those of early theorists of the modern condition. Semiotics provides an interesting and new segue into this discussion through its analysis of artificial intelligence. Charles Sanders Peirce's work on the concept of firstness and, more specifically, on the human mind's propensity for clarity amidst chaos through abductive reasoning offers significant illumination into this problem. In essence, firstness and abductive reasoning provide a definition of free will and allows for the developing of cognitive pathways that mimic human thought in artificial intelligence.

This presentation will demonstrate how emerging theories in robotic-semiotics are leading the way in

the study of artificial minds. Through a clear understanding of what was intended by the triadic schemata for argumentation according to Peirce, the evaluation of the creative processes of the humanoid-robot will be surveyed and explained. As later elucidated by cognitive specialists, it has been understood that abductive reasoning is a paleoanthropological key to human behavior. In this emerging world where the gap between human beings and humanoid forms slowly closes, semiotics brings an interdisciplinary and multidisciplinary approach, by way of cognitive linguistics, anthropology, and applied Peircian mapping, for understanding the human mind's intrinsic capacity for discerning the world in which it lives and, thus, ensuring that this capacity remains a defining characteristic exclusive to the human mind.

Discerning the Signs of the Times: The role of history in conspiracism

∟ *Anthony Smyrniaos*

Discerning the Signs of the Times has not only been an austere biblical commandment, but rather a universal human attitude trying to “see through a glass, darkly” in order to explain the causes of ambiguous and particularly fearful events. For centuries, wars, earthquakes, famines, pestilence, floods, fires, and, lastly, terrorist attacks were usually considered as caused by real or supposed evil forces, which came to dominate the world. Yet, nowadays, they also seem to induce not only such extraordinary disasters, but an ever-increasing and unprecedented instability of social institutions, religions, nation-states, identities, and subjectivities. Thus, conspiracism, which tries to make sense out of a world in transition and full of dangerousness, tracing its fluidity and uncertainty in a single, secret, and cunning plot worked by some malevolent groups of conspirators, is widely acknowledged as an equally dynamic and most fashionable sign of our times, providing either fanciful or convincing clues that a global machinery is already in place. This paper goes beyond the commonly negative connotation of the term and attempts to examine the role of history in working through conspiracy theories. Thus, stressing on common skills and properties of the historical profession in modernity, yet in postmodernity too, it focuses to some extent on particular aspects of conspiracist movement, such as the tug of war between conspiracism and anti-conspiracism, the distinction between the top-down and bottom-up conspiracy theories, the indirect feeding of conspiracism by

providing historical paradigms and analogies, the strong challenge to the intrinsically detective character of any historical investigation posed by it, the irrational language generally used by conspirators and the always rational response of their rivals, which usually entails to a dialogue of the deaf and, lastly, the attempt to construct a specific historical theory of conspiracism. All these aspects of the relation between history and conspiracy theories would coincide in a major project of examining the possibilities which conspiracism provides to historical sciences as a tool of approaching, discerning and illustrating the Signs of our Times.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE ‘SARATSIIS’

Linguistic cityscape revisited: inscriptions and other signs in the streets of Volos

∟ *George Androulakis, Roula Kitsiou, Carolina Rakitzi, Emmanuel Zerai*

This paper draws on works published in the late 2000's on ‘linguistic landscape’ as a field of semiotic and sociolinguistic research (Gorter 2006; Backhaus 2007; Shohamy & Gorter 2009). These publications follow the definition given earlier by the social psychologists Landry and Bourhis, according to which linguistic landscape of a given territory or urban agglomeration is formed by “the language of public road signs, advertising billboards, street names, place names, commercial shop signs, and public signs on government buildings” (Landry & Bourhis 1997: 25). In fact, several studies were published, analyzing data from places around the world (Brussels, Québec, Jerusalem, Tokyo, to mention just a few) focusing on multilingualism, the spread of English, or language policy, but generally limited to what Wienold called ‘inscriptions’, that is: “written uses of language which do not have a recognizable emitter and are not meant for specific receivers. They can be read / received by anyone coming into appropriate distance. They do not arise out of or establish or promote personal relationships and are not interpreted that way” (Wienold 1994: 640).

Fieldwork undertaken since 2011, by dozens of graduate students with the authors’ coordination, in the commercial streets of Volos, a 100K-inhabitants city of Central Greece, shows that many of the signs and

messages viewed have a more personal and/or interpersonal character than those described in the aforementioned studies. Hence, along with the adoption of the term ‘cityscape’, following the remarks of Gorter (2006: 83) and Spolsky (in Shohamy & Gorter 2009: 25), we adopt a more inclusive approach, reserving research interest for graffiti, slogans and personal messages. Aligning with Peircean theory, we stress the need of an interpretation of the written signs encountered in the city streets, with a combination of the three semiotic functions, indexical, iconic and symbolic. Thus, in this paper, in the light of a corpus comprising about 2,000 photographed signs and messages: a) we discuss methodological matters such as sampling, definition of the unit of analysis, categorization and quantification; b) we present some tentative results on indexicality, iconicity and on more classical sociolinguistic issues, such as language choice, diglossia’s residues, or the influences of language policy and ideology; for instance, with regard to what was left from the strongly but fairly criticized law 2496 of 2001 which sought to impose the use of Greek to all commercial signs around the country, in order to prevent the spread of English.

(Re)constructing Greek Classroom Space in changing times

∟ *Dimitrios Koutsogiannis, Vassiliki Adampa, Stavroula Antonopoulou, Ioanna Hatzikyriakou, Maria Pavlidou*

Following the theoretical framework of social semiotics (Fairclough 2003, Kress 2010, Kress et al. 2005), it could be argued that the present historical juncture and its diverse parameters (economic, social, scientific etc.), as well as the social protagonists’ agency, are reflected in the construction of school time and space, whose significance has only recently been acknowledged (Massey 2005), especially in education (Kress et al. 2005, McGregor 2004). Due to the recent development of intense and multiple scientific explorations in the field of language teaching, the main question of our presentation is whether such explorations can be visible in the ways teachers design and recontextualize (Bernstein 1996) classroom space as a constituent part of their Greek language teaching practices. Our data originate from a corpus of thirteen (13) language lessons, which took place during the school years 2010-11 and 2011-12, and which were observed and recorded according to ethnographic methodology. The analysis demonstrates that Greek teachers of primary education endeavour

to contest and reconstruct traditional classroom space, mainly under the influence of ‘progressive pedagogy’. In the first part of our presentation we will discuss the renegotiation of classroom space in an indicative sample of our corpus, approaching the notion of classroom space as a multivocal and multimodal site or text (Kress et al. 2005). The second part will center upon the ways space is ‘rewritten’, that is, constantly reconstructed and reconfigured by the teachers during their teaching practices. Our investigation reveals that the recontextualization of school space is influenced, to a great extent, both by the heterogeneous pedagogic discourses appropriated by teachers and by their own unique conceptualization of space and spatial realization of pedagogies. An important observation emanating from our analysis is that there is continual hybridization in terms of the pedagogic discourses employed by teachers. Such hybridization helps interpret the constant fluidity of classroom space, which appears to be constructed and reconstructed even during a one-hour lesson. Classroom analysis with a focus on the interplay between space and pedagogic discourses may help teachers reflect on their conscious use of space (and other semiotic resources) in order to design and redesign their teaching practices more purposefully and effectively (Lim et al., 2012). The recognition of the changing nature of educational space may also have implications for teacher training and development, as well as school planning.

The dynamics of graphic semiosis: signs and de-signs

∟ *Maria Papadopoulou, Eleni Gana*

Graphic semiosis has a long history; from the mysterious signs accompanying the paintings in the caves of Altamira and Lascaux during the Upper Paleolithic period to the signs of the new era of digital communication. Between the millennia that separate the Homo sapiens from the Homo digitalis there seems to be an evolutionary process from semasiography, meaning from the semiosis of a message with loose and multiple relationships to language- to logographic systems that depict parts of the language, the word, the syllable, the consonants or the entirety/totality of the phonetic system of a language. Nevertheless, a more scrutinized analysis of the various graphic systems contradicts the presumably and commonly acknowledged linearity of the graphic semiosis from semasiography to alphabet. Although there is a common belief that since the cre-

ation of the alphabet, graphic signs had a symbolic nature, instances of semasiography can abundantly found in everyday graphic communication. The aim of the article is to define instances of semasiography in everyday graphic communication and discuss the nature and the function of current semasiographic inscriptions. Taking as an example the emoticons that are broadly used in everyday digital communication, the article also discusses the boundaries between the symbolic and the pictorial nature of the graphic semiosis. Furthermore, it underlines the dynamic and transitional nature of the graphic semiosis and attempts to link changes in graphics systems with social order parameters, such as, the uses and functions of writing, the technological capabilities/potential, the graphic user's habits etc.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

Signs of Times and Places in Aki Kaurismäki's Films: The Existential Subject and the Semiotic Modalities of Being and Doing

∟ *Pirjo Kukkonen*

In my presentation, I discuss signs of time and place in a special film communication, *narrativité immobile*, representing a semiotic approach to the role of the subject in the world. The Finnish film director and writer Aki Kaurismäki's (b. 1957) film *Lights in the Dusk* (2006), is a modern morality tale dealing with the universal theme of solitude and alienation in a place and a space called dusk. The semioethical (cf. Petrilli & Ponzio 2003) message in his films is to understand the subject in a global world, the subject

in a dialogue between good–bad, right–wrong, the subject in a micro world vs. a macro world. In this context, the role of the subject is crucial, as Tarasti (2000: 88) states: "Without the concept of subject there is no ethical choice." *Lights in the Dusk* (2006) is a minimalist work concluding Kaurismäki's Helsinki trilogy; *Drifting Clouds* (1996) was the first part dealing with the theme of unemployment, and the second, *The Man without a Past* (2002) dealing with the theme of homelessness. (Cf. also Kaurismäki's film *Le Havre* from 2011.) Kaurismäki's dusk exists in our time, in the postmodern society, in the 21st century. Kaurismäki's films are semiotic in playing with various signs of language, silences, values, and culture; allusions, and intertextual clues to other films. The semioethical issue in his films is understanding the subject in dialogue between the opposites of good–bad, right–wrong, micro world–macro world, etc. In my intersemiotic analysis, I will discuss the semiotic subject in existence, in order to understand the subject, the individual and the alien in a social world (the dialogue between me (Moi) and society, the social within us (Soi), cf. Tarasti 2012: 13–27), as well as some modalities, the essential relations to reality, of the subject in Kaurismäki's films as existential and semioethical issues (cf. Tarasti 2000: 92). In studying all forms of communication in semiosis, semiotics is working for better understanding and self-understanding, avoiding misunderstanding in worlds in conflict. Could semiotics present a general worldview for a more human world as Kaurismäki communicates with his minimalistic language and his *narrativité immobile*? Small signs can be big signs.

Cinema as an open language: avant-garde, experimentation and new technologies

∟ *Rea Wallden*

This paper investigates openness and innovation in cinema, through the dialectics between creative and technological experimentation. The underlying question regards the semiotic definition of cinematic language. My study focuses on the moments when cinema has shown the potential to expand and re-define itself, from the historical avant-gardes to the neo-avant-gardes, to the 21st century digital and other technologies. Cinema has a structurally open nature, given its heterogeneity in combining different expression materials and codes. Moreover, it has since its beginnings an intimate connection to technology, being a novel technology itself. However, it has also fostered an ambivalent relationship

between creative and technological innovation. A new technology does not necessarily entail a new or even interesting creative form. On the contrary, every technological advance from the introduction of sound to the 3D technologies has caused initially a regress in terms of creative form. Avant-garde filmmakers have made a programmatic choice to explore and expand the cinematic language, as language, as a way of expression; and for this reason are interesting to the present study. New technologies, on the other hand, may alter de facto the medium of expression. A question is the degree to which these technologies affect the epistemological status of cinematic language, even to the point of introducing a new one. Do video and digital technologies change the nature of the language, or do they simply function in its extra-semiotic level? How do the conditions of screening, interactivity or an additional dimension affect it? Another question though is the degree to which openness is incorporated to cinema as such. As already the historical avant-garde filmmakers have claimed, cinema as a way of expression has vast potentialities. Still today, very few of them have been explored.

Inter-semiotic translation and cinematic/digital adaptations of theatrical plays

∟ *Irini Stathi*

Cinematic adaptations of theatrical plays have been an important part of the history of cinema from its earliest days. The volume of research dealing with these adaptations is immense and keeps growing. The present article attempts to approach the subject from a translation studies perspective. Starting with the conception of "inter-semiotic translation", and drawing on transfer theory and assumptions regarding the adaptations of texts created in the past into a new medium, we explore all possible media adaptations of theatrical plays (. Combining research dealing with the relations between cinema and theatre in general and cinematic adaptations of famous theatrical plays in particular, with the use of new technologies and new narratives, it offers a framework for dealing with the questions: How do cinematic adaptations of theatrical plays manoeuvre between the theatre and the cinema and other forms of digital visual adaptations, all distinct media which use different semiotic languages and rely on different repertoires? How do they handle the gap between the time they are written and the time of their cinematic or other digital production/adaptation?

Operationalizing Groupe μ 's local and general degrees zero in the light of multimodal and filmic textual analysis

∟ *George Rossolatos*

Groupe μ pioneered in the field of rhetorical semiotics by furnishing two novel taxonomies of rhetorical figures (1970) and rhetorical operations (1992) pertaining to the verbal and visual modalities respectively. Operations of rhetorical transformation, in crude terms, consist of operations that alter the semantic content of words or phrases, as regards the verbal modality. In both rhetorical treatises (1970, 1992) the fundamental premise that underpins the transformational rationale rests with the subsistence of invariant expressive and/or logico-semantic elements throughout modifications. In addition to the delineation of two overarching classes of rhetorical transformation (substantial, relational) and their constituent operations, that is adjunction (which was rendered in the *Traité* [1992] as conjunction), suppression (which was rendered in the *Traité* as disjunction), suppression/adjunction (or substitution) and permutation, Groupe μ (1970) classified rhetorical figures into four types of metaboles, viz. metaplasm, metataxis, metasememes and metalogisms, while subsuming individual figures under these operations. The four operations of rhetorical transformation regarding the verbal modality were interpretively enriched and rendered in the *Traité du Signe Visuel* (Groupe μ 1992) as in *absentia conjoint* (IAC), in *praesentia conjoint* (IPC), in *praesentia disjoint* (IPD) and in *absentia disjoint* (IAD). In *praesentia* denotes the co-presence of two types in a visual sign, whereas in *absentia* the fact that none of these types operates autonomously in the sign's meaning. In the context of the second treatise Groupe μ abandoned critically the taxonomical endeavor of individual figures in the light of the visual modality, while opting for constraining the analysis at the level of operations. The proposed paper draws on Groupe μ 's first rhetorical treatise and attempts to provide a robust conceptual and methodological platform for conducting multimodal semiotic rhetorical analysis of an extensive corpus of ad filmic texts at the level of individual figures and not just operations. As will be shown, Groupe μ 's seminal concepts of local and general degrees zero may be addressed at an individual figure level on both semantic and syntactic grounds. The presentation will focus on verbo-visual interactions within and among rhetorical figures, rather than resting at the level of pointing out which figures are operative in ad filmic

narratives, while furnishing a novel methodology for conducting rhetorical analysis of advertising filmic narratives with the aid of content analysis, by dissecting ad films segment-by-segment, according to uniformly applicable criteria.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM B

Redefining Verb Function As A Timing Mechanism Controlling Semiosis In The Brain

∟ *David Rail*

A major recent trend in the psychology of language has veered away from the dominant focus on the workings of individual minds and brains. Studies focusing on the social and dialogical dynamics of language deeply challenge the individualist conceptions of the cognitive mechanisms and call for new models. These models contend that the framework for studying language is informationally based coupled dynamical systems (coordination dynamics) in which processes of self-organisation take place. The dialogical models of language raise important new questions regarding the function and development of verbs, the most dynamic constituents of language. When we study verb function in terms of perception as a semiotic process we find that the verb functions as the highest semantic and syntactic node of sentences where it governs actants. Event templates (ETs) are key to the verb's semantic structure. Different construals of events determine the types of events that in turn interface with grammar. ETs directly influence language formulation and provide important insights into the development of the relationship between meaning and time. In ontogeny ETs have self-organised into a coherent system through the need to comprehend time. ETs underline the fact that the meaning and form of time are conjoined to generate the form-meaning correspondences that characterise language. In ontogeny the changing perception of time underlying ETs is the basis for a timing mechanism. Timing is fundamental to measurement and control in the semiotic system. We conclude that verb function can be reinterpreted in terms of a timing mechanism. We discuss the important implications of this conclusion for our understanding of brain semiosis.

“More technoscience, less hunger”: The messianic rhetorics of the biotech industry front before and after the global food crisis.

∟ *Lia Yoka, Evangelos Kourdis*

Over 4,000 small and larger biotechnology companies have had to create a PR front to advertise their products over the last 15 years. Constantly inventing rhetorical techniques to legitimize commodities whose necessity and safety remain contested, the industry has been thriving even after the global financial crisis, as part of the official promotion of ««Nano-, Bio-, Info-, Cogno-» convergence technologies». After describing the commercial-epistemological model of NBIC adopted worldwide as the latest in technoscientific progress, the paper will attempt a semiotic reading of the biotech industry's advertising techniques. We shall combine traditional linguistic analysis with insights from cultural semiotics in order to propose a theorization of the communication patterns inherent in advertising language in general. More specifically, we shall rely on dissecting advertising rhetorics as a «double act of communication», in the sense given to the phrase in Goran Sonesson's translation theory (2012). Our aim is to work towards a conclusion on two levels: 1. to show how advertisement at large can be understood as a specific act of translation and 2. to point to the ways in which the biotech industry offers a case where the links between the advertised commodities and the rhetorics of their promotion reaches the highest possible level of arbitrariness.

Hands off! – Graffiti as a means of expression of a world in conflict. Pedagogical implications in class analysis

∟ *Paula Ferreira da Silva,
Gemma Delicado Puerto, María Jose Naranjo*

In a world undergoing major changes, where mass media are not always trustworthy and political leaders seem to be leading society into a dead end, new forms of protest emerge and old forms take different approaches. Alongside people's gatherings and movements defending their rights, political graffiti (also known as post graffiti), which aim is to criticize political tendencies, policies and politicians (Posener, 1982; Chaffee, 1987), especially those which negatively affect nowadays economy and society, is taking

new forms and importance. Being a popular form of protest since its inception (Liz Gogerly, 2012), graffiti has always been side by side with the less favored ones and it has developed as dissatisfaction grows, being a form of expressing subjectivity in the construction of collective identity, two apparently conflicting worlds that mingle with this practice. As such, manifestations of protest can be seen all over Europe and symbols are chosen to defend discomfort and announce rebellion. This symbology characteristic of graffiti is what motivated our proposal. Bearing in mind the growing importance of this artistic way of expression, not only as street art, but especially as an expression of a changing world, our proposal is aimed at Design university degree students and is twofold: on the one hand, it has the objective of introducing and studying graffiti as means of effective communication, its origins, purposes and phases, especially as an expression of two worlds in conflict – the subjective and the collective/social world, and; on the other hand the analysis of this visual piece of discourse by considering their topics, colors, language, symbols and connections with texts, images and ideas that served as an ideological background. To achieve these objectives the following methodology will be followed: students will search for and select several graffiti works from Banksy, Vihls, and other European graffiti writers; from the works selected only 10 will be chosen, respecting the topic of a world in conflict within European borders; finally, students will be invited to analyze those 10 final works according to a fixed discourse analysis established before. With this study we wish to compile a series of graffiti works that symbolize European identity, society and culture, and also show our students a different form of artistic expression that is portraying the sense of unhappiness European citizens are living and make them be critical and analyze the big changes society is experiencing.

The emerging signs of online culture and virtual worlds

∟ *Mercedes Rico-García,
Paula C. Bravo Ferreira, Eva Mª Domínguez*

The world is changing, emerging continuously from its own definition and conventions. New narratives, discourses and communication artifacts are making this world never stops changing, seen with new eyes. Nowadays, this vision is partly determined by the reality that the emerging virtual culture has brought to us for the last years. In fact, every trans-

formation can take place in virtual environments, worlds which can be semantically as real as the real world, where anything can happen, each constructible idea and visual image can exist and convey thoughts, facts, emotions, and states but containing far more possibilities than its physical counterpart. In this sense, this proposal aims to apply semiotics theory to decode the signs found in virtual worlds, an interpretation which could help us achieve a better understanding of virtual culture and decode not only these signs but the meaning behind them. In pursuit of this general objective, we'll analyze a selection of cultural signs represented in technological environments as tools to transmit messages. Our attention will be focused on the points below:

a) Signifier and signified, where users, never present, are represented in the form of avatars, the signifiers of an emerging world.

- The interpretation of signs as icon, index and symbol, seen and decoded in a virtual context.

- Denotation and connotation and how these two leading concepts can act in the emerging world of technologies by assuming that even though all denotations involve connotations implicitly, different backgrounds may find different connotations for the same concept.

- The metaphoric environment of virtual words would be also analyzed. Departing from the basic notions of metaphors, a sign that stands for something else but conveying different meanings, we claim that the essence of virtual worlds can greatly rely on the usage of metaphors.

Given that in this technological era visual culture is no longer regional but populated by people from around the world with different cultural and social backgrounds, where the same image, symbol or color may contain different meanings, this virtual culture provides a new field of study with a powerful potential insight attainable through the field of semiotics.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM C

Ο 'αριστερός' και ο 'ανατολίτης' σύζυγος στις αφηγήσεις γυναικών επιστημόνων: διαδικασίες επίτευξης του φύλου τους

└ *Ολγα Παντούλη*

Ένας καθοριστικός παράγοντας, όπως φαίνεται από τη βιβλιογραφία, που λειτουργεί ανασταλτικά την επιστημονική εξέλιξη από τη μεριά των γυναικών είναι η μονομερής ανάληψη των οικογενειακών υποχρεώσεων από αυτές. Καθώς μέσα από τον αφηγηματικό τους λόγο οι γυναίκες-επιστήμονες, της έρευνας που εκπονήθηκε στο πλαίσιο διδακτορικής διατριβής, οργανώνουν τη ζωή και τις κοινωνικές τους σχέσεις, δίνοντας ερμηνείες για το παρελθόν τους, ψάχνοντας τρόπο να κατανοήσουν το παρόν τους και σχεδιάζοντας το μέλλον, στην ανάλυση των αφηγήσεων πάνω στο ζήτημα αυτό, αναζητώ να εντοπίσω τους λεκτικούς και μη λεκτικούς μηχανισμούς που συνυφαίνουν και συνυφαίνονται μέσα στη σχέση του ζευγαριού. Προσπαθώ να προσδιορίσω πώς αυτοί οι μηχανισμοί οργανώνουν τις σχέσεις εξουσίας που εντοπίζονται μέσα στη συντροφική ζωή και τι συνέπειες έχουν οι σχέσεις αυτές για την επαγγελματική ζωή των γυναικών αυτών. Ακολουθώντας τη θεωρητική προσέγγιση της Μπάτλερ, διερευνώ πώς συνδέεται αυτή η έννοια της υλοποίησης του φύλου με την ιδέα της επιτελεστικότητας του φύλου. Κατ' αρχήν, η επιτελεστικότητα δεν πρέπει να νοηθεί ως μεμονωμένη ή επιβεβλημένη πράξη αλλά ως η πρακτική της επανάληψης και της παράθεσης με την οποία ο λόγος παράγει τα αποτελέσματα που ονομάζει. Οι ρυθμιστικές νόρμες για το φύλο λειτουργούν επιτελεστικά ώστε να συγκροτήσουν την υλικότητα των σωμάτων και να υλοποιήσουν το φύλο. Υπό την έννοια αυτή το φύλο είναι επιτελεστικό, δηλαδή συγκροτεί την ταυτότητα που υποτίθεται ότι είναι, πράγμα που σημαίνει ότι το φύλο είναι πάντοτε αποτέλεσμα του «πράττειν», αν και όχι πάντοτε του «πράττειν» ενός υποκειμένου για το οποίο θα μπορούσε να πει κανείς ότι προϋπάρχει της πράξης. Οι πράξεις, οι επιθυμίες, οι χειρονομίες που επαναλαμβάνονται, παράγουν την εντύπωση ενός εσωτερικού πυρήνα, αλλά παράγουν την εντύπωση αυτή στην επιφάνεια ενός σώματος, μέσω του παιχνιδιού των σημαινοσών απουσιών που υποδηλώνουν, αφού η ουσία ή η ταυτότητα την οποία υποτίθεται ότι εκφράζουν είναι κατασκευάσματα που επινοούνται και συντηρούνται με σωματικά σημεία και άλλα λόγο-θετικά μέσα.

Η κουλτούρα των βιντεοκλίπ: η περίπτωση των μουσικών βιντεοκλίπ δια-τροπικής ακρόασης

└ *Μαίη Κοκκίδου, Χριστίνα Τσίγκα*

Στον ηλεκτρονικό πολιτισμό, το φάσμα της ποικιλίας στην έκφραση είναι μεγαλύτερο από κάθε προηγούμενη εποχή. Πολλοί σύγχρονοι καλλιτέχνες επιχειρούν να εκφραστούν με ποικίλα μέσα, κάποια από τα οποία λειτουργούν συμπληρωματικά ως προς το κύριο υλικό τους ενώ άλλες φορές τελούν σε σχέση ισοτιμίας, αναζητούν νέες σύνθετες μορφές έκφρασης, νέους τρόπους ανάπτυξης της ιδέας τους και καινούρια μέσα αφήγησης. Αντίστοιχα, οι πολίτες του Διαδικτύου, οι Netizens, διαμορφώνουν σταδιακά ένα κυβερνητικό γούστο, μία κυβερνητική αισθητική, αποκτούν τους δικούς τους ιδιαίτερους κώδικες, συγκροτούν τη δική τους ιδιόλεκτη έκφραση. Μία ειδική περίπτωση σύνθετης καλλιτεχνικής αφήγησης είναι τα μουσικά βιντεοκλίπ. Αν και η μουσική πρόσληψη και αντίληψη ήταν παραδοσιακά ένα οπτικοακουστικό συμβάν, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας ηχογράφησης και αναπαραγωγής η μουσική άρχισε να βιώνεται χωρίς την παρουσία των οπτικών παραστάσεων που ανέκαθεν συνόδευαν τη ζωντανή παραγωγή μουσικής και τη διάδοσή της. Ωστόσο, σήμερα, πολλά μουσικά προϊόντα προορίζονται και για θέαση και μετασχηματίζουν τον τρόπο που κατανοούμε και αξιολογούμε τη μουσική καθώς και τις μουσικές μας προτιμήσεις. Η μουσική εμπειρία μέσα από την οπτική-ακουστική ενοποίηση σε ποικίλες πολυμεσικές συσκευές είναι «μία πολυτροπική εμπειρία» και ως εκ τούτου προτείνεται να μελετάται η μουσική ως «πολυτροπικό φαινόμενο» (Jensenius, 2007). Ανάμεσα στην πληθώρα των ειδών των βιντεοκλίπ διακρίνονται αυτά που επιδιώκουν πρώτιστα την αποσαφήνιση των μουσικών διαδικασιών και δομών και τη βελτίωση της μουσικής αντίληψης. Ο Michael Webb (2010) εισηγείται τον όρο βιντεοκλίπ δια-τροπικής ακρόασης (Cross-modal Listening Clip ή CLC) και το περιγράφει ως ένα ένα μετα-είδος μουσικού βιντεοκλίπ όπου η εικόνα υπηρετεί τη μουσική σε ένα γνωστικό και αισθητικό πλαίσιο. Το CLC είναι δομημένο σύμφωνα με τους κώδικες, τα υλικά και τις διαδικασίες της μουσικής. Αυτό σημαίνει ότι το περιεχόμενο της εικόνας συνδέεται άρρηκτα, αντλείται και/ή αποτελεί άμεση αντίδραση στις ιδιότητες (ρυθμικές, μελωδικές, υφολογικές, μορφολογικές κ.ο.κ.) του μουσικού «κειμένου» με το οποίο στοιχίζεται. Το παρόν άρθρο ανιχνεύει την κουλτούρα των βιντεοκλίπ, εστιάζει στα βιντεοκλίπ δια-τροπικής ακρόασης και τα μελετά ως φορείς ειδικών πληροφοριών που προσδιορίζονται από το οπτικό συμπραζόμενο και διευρύνουν τις πρα-

κτικές της μουσικής πρόσληψης και ερμηνείας.

Η τέχνη του δρόμου

└ *Ευθύμιος Γαζέτας, Αγγελική Δεληγά*

Η σημειωτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ίδια μας την ύπαρξη, την κοινωνία και τον πολιτισμό μας, καθώς αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα μέσα από το φίλτρο των σημείων. Ζούμε μέσα από τα σημεία, αφού καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας ερχόμαστε σε επαφή με αυτά και καλούμαστε διαρκώς να τα ερμηνεύσουμε, αποδίδουμε νόημα σε λέξεις, εικόνες, σχήματα, χρώματα, μυρωδιές, χειρονομίες, μιλάμε, διαβάζουμε, γράφουμε κείμενα και αποκωδικοποιούμε συμπεριφορές. Με αυτόν τον τρόπο η σημειωτική διασταυρώνεται με όλες τις τέχνες και με ένα ευρύ φάσμα θεωρητικών και εφαρμοσμένων επιστημών.

Σε μία εποχή που ολοένα γκρικιζάει η τέχνη είναι μία διέξοδος. Η τέχνη του δρόμου (Street Art) είναι κάθε μορφή τέχνης που αναπτύσσεται γενικά σε δημόσιους χώρους και περισσότερο σε δρόμους. Πρόκειται για την αρχαιότερη μορφή τέχνης, αυτή της ενστικτώδους έκφρασης των καλλιτεχνικών ανησυχιών σε δημόσιο χώρο. Ένα άχρηστο αντικείμενο πεταμένο στο δρόμο, σπασμένες πλάκες στο πεζοδρόμιο, ένα άδειος τοίχος που περιμένει να γεμίσει, ένας φράχτης, μια κολόνα, ένα ερείπιο ή ένας δρόμος μπορούν να μετατραπούν σε ένα ευφάνταστο έργο τέχνης, διαφορετικό κάθε φορά. Η τέχνη του δρόμου βασίζεται στη δημιουργική φαντασία του καλλιτέχνη και στην έμπνευση της στιγμής. Αυτά τα δυο αρκούν για να δημιουργηθούν μοναδικά έργα τέχνης, τα οποία μεταμορφώνουν την εικόνα της πόλης, από άχαρες, μουντές και υποβαθμισμένες κάνουν τις γειτονιές χαρούμενες, ζωντανές και διαφορετικές και παράλληλα περνούν και ένα μήνυμα στους πολίτες, συνήθως χιουμοριστικό, δίνοντας επιπλέον χρώμα στη ζωή τους και αλλάζοντας τη διάθεση τους. Άλλωστε η πόλη αποδεικνύει ότι είναι ο καλύτερος καμβάς αλλά και αυτή που δίνει έμπνευση στους καλλιτέχνες του δρόμου, ανθρώπους με ευαισθησίες, φαντασία και χιούμορ, ικανοί να αλλάξουν την εικόνα της πόλης. Η τέχνη του δρόμου δεν είναι φαινόμενο των καιρών μας. Σήμερα όμως περισσότερο από ποτέ προβάλλει επιτακτικό το αίτημα αναθεώρησης της σχέσης μας με την πόλη. Τα τελευταία χρόνια, τα χρόνια της κρίσης, τα χρόνια της κατά τα λοιπά παρακμής, εγκατάλειψης και ερημοποίησης της πόλης, όπου επικρατεί μια "σύγχυση" στόχων και μια κοινωνική αναταραχή, η τέχνη του δρόμου αναδύεται ως γόνιμη δύναμη έκφρασης με άζονες πολιτικούς, κοινωνικούς, ερωτικούς και προστατεύει

το σύγχρονο άνθρωπο από την ισοπέδωση. Οι Street Artists ως ενεργά μέλη και δρώντες παράγοντες του αστικού χώρου αφουγκράζονται τον παλμό της πόλης που επιμένει να ζει και εμμένει στο δικαίωμα της αυτό με τρόπους ενίοτε σπασμωδικούς, πάντοτε όμως ανθρώπινους. Άλλωστε η τέχνη μας απομακρύνει από την ιδέα του θανάτου, μας δίνει μια αίσθηση αθανασίας, λένε οι ειδικοί.

18.00 -19.00

PLENARY SPEECH,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Resilience and Chrysalis Reality: Navigating Through Diaphanous Space and Polychronic Time

└ *Farouk Y. Seif*

The dynamics of continuities and discontinuities seems to have become an appearance of dualism that triggers intractable conflict and overwhelming uncertainty. But continuity and change are the two interdependent states of the paradoxical phenomenon of life. Change does not dismiss the past; nor does continuity ignore the future. Space and time are not absolute. Neither is change the opposite of continuity. Animating and leading meaningful change while simultaneously maintaining the resilience of continuity can be accomplished by epistemologically and ontologically reframing the perception of reality. Space and time are comprehended as elements of a semiotic systemic framework for humans to make sense of their experiences. Spatiality and temporality in human experience are merely ordering systems upon which all of social activities and objects in the world can be perceived as real. Nonetheless, what we perceive is not reality itself but reality exposed to our way of perceiving. Although human perception of space and time is an illusion, illusion is not necessarily the opposite of truth or reality. Like all semiotic signs, the words "space" and "time" are open to multiple interpretations. Contemporary societies can persevere through the metamorphoses of reality by navigating through diaphanous space and polychronic time. This avant-garde navigation has the potential to stimulate cultural sensitivity and environmental sensibility. To navigate through diaphanous space and polychronic time is to be able to perceive the transparency and integration of the chrysalis reality. This transparency and integration

are the hallmark of the age that has been called “transmodernity”, which transcends the visual reality of modernity and the virtual reality of postmodernity into visceral experiences. Our capacity to navigate through diaphanous space and polychronic time liberates us from the current limitations of the present, dogmatic nationalistic ideologies, and uncertainties often associated with the exploration of unfamiliar boundaries.

19.00 – 20.00

PLENARY SPEECH,
AMPHITHEATRE ‘SARATSI’

**The Eternal Return of the New.
From Cultural Semiotics
to Evolutionary Theory and Back Again**

∟ *Göran Sonesson*

The first globalization of human beings occurred when Homo sapiens spread out from Africa. There may have been many smaller or bigger strands of globalization before the second one, epitomized by the discovery of America by the Europeans. As for the third big wave of globalization, which is part and parcel of contemporary life, it is not clear whether it concerns human beings or only their commodities. Before we can talk about what is new, however, we need to have a clear view of what is constant and unchanging. Many years ago I demonstrated the existence, within the domain of art, of the Mechanism of Modernism, which is an invariant structure for producing novelty, and I now want to generalize this model to the human Lifeworld generally. The foundation of these invariants structures is found, in terms of the Tartu school, in the opposition between Culture and Non-culture, or, in Husserl’s terms, between Homeworld and Alienworld. Availing myself of the theory of empathy, as applied to cultures, I have extended this Canonical model, made up of the Homeworld and a first kind of Alienworld, called Ego-culture and Alius-culture, respectively, to include a second kind of Alienworld, the Alter-culture. From point of view of the Ego, normally situated within culture, Alter is an other that is another Ego, whereas Alius can never be an Ego, but retains an essential Thingness. Group-selection may well function to permit altruists to gain the upper hand over egoists, as has been established by Evolutionary Theory, but only when selection operates on one group in opposition of one or several others. Homeworld and

Alienworld are thus at the beginning of deep history. According to Evolutionary Theory, cultural evolution may well be selected for, and even have consequences for genetic evolution, once its comes of its own. Alter-culture was particularly favoured by the Enlightenment, following upon the second wave of globalization. But present day globalization so far predominantly seems to have been an expansion of Alius-culture.

Saturday

5 October

2013

9.00 - 10.30

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE ‘SARATSI’

**Φτώχεια και εκπαίδευση στην Ελλάδα της
κρίσης: Περιθωριοποίηση και αποκλεισμός**

∟ *Μαρία Ντοροπούλου*

Γιατί η φτώχεια διώχνει τα παιδιά από το σχολείο, στην Ελλάδα σήμερα;
Απ’ ότι φαίνεται ο παράγοντας φτώχεια λειτουργεί καταλυτικά στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και στην εκπαιδευτική αποστέρση. Παράλληλα, δυστυχώς, το σχολείο, υπηρετώντας και αναπαράγοντας τις κοινωνικές ανισότητες, οδηγεί στον σχολικό και κοινωνικό αποκλεισμό. Πολλές χιλιάδες Ελληνόπουλα αισθάνονται ως «ξένοι» μέσα στην ίδια τους τη χώρα, και οδηγούνται πρόωρα στο να καταλήξουν να γίνουν, ένα άγουρο εργατικό δυναμικό. Αυτά τα ζητήματα, θα διερευνήσει και θα τεκμηριώσει η καινούρια έρευνα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας της Ακαδημίας Αθηνών.

Η «εικόνα» του Γερμανού στο ελληνικό σχολείο. Focus group σε μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

└ *Μαριάννα Καπετανίδου, Πετρούλα Φωκά*

Στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας που βιώνει η ελληνική κοινωνία τα τελευταία τρία χρόνια, με έντονα φαινόμενα δομικής και πολιτισμικής βίας, μελετήθηκαν οι απόψεις και οι στάσεις μαθητών/τριών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στους/ις Γερμανούς/ίδες και τη Γερμανία. Η έρευνα αυτή επηρεάστηκε από τις βασικές αρχές της κριτικής παιδαγωγικής της ειρήνης που ασκεί κριτική στις δομές του ισχύοντος κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος έχοντας ως στόχο τον μετασχηματισμό του και της κοινωνικής σημειωτικής που έχει σκοπό να συνδέσει τη δομή του κειμένου με το κοινωνικό σύστημα, για να εξερευνήσει πώς το οικονομικό και ιδεολογικό σύστημα αναπαράγεται στο κείμενο, αλλά και πώς η πολυσημία του κειμένου υπερβαίνει αυτή την αναπαραγωγή. Σημαντικό παράγοντα επίσης αποτέλεσε η τρέχουσα ισχυρή πολιτικο-οικονομική θέση των Γερμανών στη σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ρόλος τους στις παγκόσμιες εξελίξεις καθώς και ο τρόπος παρουσί-ασης και διαχείρισης της εικόνας τους από τα Μ.Μ.Ε. Θέμα της έρευνάς μας είναι «Η εικόνα του Γερμανού ως “Άλλου” στο ελληνικό σχολείο» και κύριος σκοπός της είναι να διαπιστωθεί η κοινωνική αναπαράσταση που έχει σχηματισθεί στους/ις μαθητές/τριες Δημοτικού και Λυκείου για το γερμανικό λαό και τις συνήθειες του και ποιοι φορείς κοινωνικοποίησης (οικογένεια, σχολείο, φίλοι, ΜΜΕ) επηρεάζουν περισσότερο τους μαθητές στη υιοθέτηση της άποψής τους. Οι συμμετέχοντες της έρευνας είναι μαθητές/τριες Ε' και Στ' Δημοτικού και Α' και Β' Λυκείου. Ως μεθοδολογικό εργαλείο συλλογής δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του focus group (ομάδα εστιασμένης συζήτησης), ενώ για την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου και της κοινωνικής σημειωτικής. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε η συγκεφαλαίωση (Zusammenfassung). Μια αφαιρετική διαδικασία που οδηγεί στη μείωση του ερευνητικού υλικού, στην ανεύρεση των ουσιαστικών μηνυμάτων του περιεχομένου και στην παραγωγή ενός προϊόντος, το οποίο παρέχει τη γενική εικόνα του υλικού (Μπονίδης, 2004: 99). Ενώ από τη σκοπιά της κοινωνικής σημειωτικής ανάλυσης μελετήθηκε η αλήθεια των απαντήσεων των μαθητών, που αποτελεί ένα κατασκευάσμα της σημείωσης και ως τέτοια είναι αλήθεια μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, προερχόμενη από την αξία και τα πιστεύω της

ομάδας αυτής (Kress and van Leeuwen 1996: 159). Αν κι η ανάλυση περιεχομένου επικεντρώνεται στο εμφανές περιεχόμενο και οι μελέτες σημειωτικής επικεντρώνονται στο σύστημα κανόνων που διέπουν το 'διάλογο', υπογραμμίζοντας το ρόλο του σημειωτικού πλαισίου στη διαμόρφωση εννοιών (Woollacott 1982: 93-4), υπάρχουν μερικοί ερευνητές που συνδύασαν τη σημειωτική ανάλυση και την ανάλυση περιεχομένου (π.χ. Glasgow University Media Group 1980; Leiss et al. 1990; McQuarrie & Mick 1992).

Ο νεοφιλελευθερισμός ως κυρίαρχη αντίληψη στη διαχείριση της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής: πολιτικός λόγος και μετασχηματισμοί στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

└ *Ευαγγελία Καλεράντε*

Στην έρευνα μας πραγματοποιείται σημειωτική ανάλυση της νομοθεσίας για τη συγχώνευση ή κατάργηση σχολείων, με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που εκφράζει τη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στις πολιτικές προθέσεις, την εξουσία και τις δυνατότητες επιβολής και ελέγχου. Ο δομικός λόγος με τη διπλή διάσταση αντιθετικών και συγκρουσιακών πολιτικών αναδεικνύει τον οικονομικό μαζικισμό, που στοχεύει στη μεγιστοποίηση των κοινωνικών ανισοτήτων αναδεικνύοντας το μοντέλο πολιτικής και οικονομικής επιβολής, που διαμορφώνεται και επιβάλλεται μέσω και της εκπαίδευσης.

Η σημειωτική ανάλυση αναδεικνύει νέες πολιτικές φάσεις ως ιδεολογικές εστίες, που αντιστοιχούν σε ευρύτερες αποφάσεις για την απαξίωση της γνώσης, την πολυ-πρισματική ενίσχυση των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων μέσα από την αποδυνάμωση της πολιτικής των δικαιωμάτων και τη σταδιακή ενίσχυση της διεθνοποιημένης ελίτ, τεχνοκρατών διαχειριστών της γνώσης. Με βάση την πρόσφατη νομοθεσία για τη συγχώνευση και κατάργηση των σχολείων εννοιολογείται ο λόγος που αναμορφώνει την εκπαιδευτική πολιτική ως ρεαλιστική και ιδεαλιστική πρόταση σε αντίθεση με τη δημοκρατία, την ενίσχυση δικαιωμάτων και τη μείωση των αποκλεισμών. Παρακολουθούμε μια ελλειπτική θεσμογένεση της παιδείας με ρητή και υπόρητη νοηματόδοτη των ιδεών του φιλελευθερισμού, μέσα στο μετα-δημοκρατικό πεδίο, όπου συγκροτούνται νέες πολιτειακές συλλογικότητες με ταυτόχρονη υπαγωγή της γνώσης σε προϊόν, μέσα στην οικονομία χρηματικής ανταλλαγής, όπου εκριζώνεται η γνώση από τα ουμανιστικά προτάγματα και διαμορφώνεται μια αναστοχαστική προσέγγιση χωροχρονικής απο-

στασιοποίησης των ιδίων των μαθητών από τη γνώση, το εκπαιδευτικό έργο, τη μαθησιακή εμπειρία και δράση. Παρατηρούμε την αποδόμηση ή την παρακμή των πολιτικών για την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη συγκρότηση ουμανιστικών, δημοκρατικών ταυτοτήτων, μέσα από την αποσύνθεση της παιδείας από τα πολιτικά προτάγματα για την ένταξη στην κοινωνία- πολιτών, για τη σύζευξη ατομικών επιλογών με συλλογικούς στόχους ευημερίας και προόδου. Η συγκεκριμένη νομοθεσία ερευνάται ως συνθετικό αποτέλεσμα διαδικασίας ερμηνειών των ευρύτερων μετασχηματισμών εντός των οποίων το ελληνικό κράτος με την πρόσφατη υπαγωγή του στο Δ.Ν.Τ. αποκτά υπόσταση και νόημα στην διεθνή κοινότητα αποδεχόμενο τις εξουσιαστικές σχέσεις, που καθορίζουν και διαμορφώνουν και τις «κοινότητες» γνώσεις, που συνδέονται με την εννοιολόγηση του εαυτού και την ιδεολογική εκφορά της έννοιας πολίτη. Ανακεφαλαιώνοντας, μέσα από τη σημειωτική ανάλυση γίνεται η αφηγηματική σύνθεση μιας νέας πολιτικής, που διαμορφώνεται σε επιβαλλόμενους χωροχρονικούς ορίζοντες, όπου η έννοια παιδείας συνδέεται με τη φανταστική σημασία του εξορθολογισμού των δομών, αγνοώντας τα κοινωνικά υποκείμενα, σε ασύμμετρα νεοφιλελεύθερα περιβάλλοντα.

Η Σημειωτική στη Διαμόρφωση της Έννοιας του Πολίτη στο Νηπιαγωγείο

└ *Μαρίνα Σούννογλου, Αικατερίνη Μιχαλοπούλου*

Η έννοια του πολίτη είναι μια ουσιαστική έννοια στην πορεία του ανθρώπου. Είναι μια δυναμική κατάσταση διαρθρωτικής και σημασιοδοτικής δραστηριότητας που ορίζει τη θέση και τη σχέση του ανθρώπου με τον Κόσμο και του ατόμου με την κοινωνία, δηλαδή τις διαπροσωπικές και διαταξικές σχέσεις, τους κανόνες και τις αξίες που ρυθμίζουν την ατομική και συλλογική ζωή. Ωστόσο, η σύγχρονη, «ρευστή νεωτερικότητα», ξεχωρίζει, σύμφωνα με τον Bauman (2007), από μια τόσο ριζική χωροχρονική αποσύνθεση και αστάθεια των κοινωνικών μορφών και θεσμών, ώστε οι ανθρώπινες δράσεις καταδικάζονται σε μια διαρκή ανασφάλεια, ανατροπή και αβεβαιότητα, οδηγώντας στη διαρκή ανασύνταξη των όρων, στρατηγικών, προσανατολισμών, δεσμεύσεων και επιλογών ζωής. Η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο τη σημειωτική ανάλυση των σκοπών του νηπιαγωγείου στη διαμόρφωση της έννοιας του πολίτη στο κείμενο του Προγράμματος Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011) και στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 2008 «Βελτίωση των ικανοτήτων για τον

21ο αιώνα: ατζέντα για την ευρωπαϊκή συνεργασία στο σχολικό τομέα». Η προβληματική της παρούσας μελέτης συνδέεται με τη διαμόρφωση μια συζήτησης με όρους σημειωτικής γύρω από θέματα αξιών και σκοπών στην εκπαίδευση, σε μικρο- και μακρο-επίπεδο (Ματσαγγούρας, 2011). Η μελέτη επιχειρεί να συμβάλει στην κατανόηση της σχέσης των σκοπών και αξιών στη διαμόρφωση της έννοιας πολίτη στο νηπιαγωγείο (μικρο-επίπεδο) με εκείνους σε ευρωπαϊκό επίπεδο (μακρο-επίπεδο) όπου η διαμόρφωση της έννοιας του ευρωπαίου πολίτη περιγράφεται ως ένα όραμα του ευρωπαϊκού συστήματος σε μια ενωμένη Ευρώπη. Η εργασία δομείται σε δύο μέρη, το θεωρητικό και το εφαρμοσμένο μέρος. Στο πρώτο παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο αναφορικά με τους στόχους του προγράμματος σπουδών (2011) και του κειμένου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2008) στην αγωγή του πολίτη. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το ερευνητικό μέρος με τον σχεδιασμό, τους στόχους της μελέτης, την υπόθεση, την μεθοδολογία, την ανάλυση και τα συμπεράσματα. Το νέο ρεύμα στον εκπαιδευτικό χώρο αφορά στην εκπαίδευση αξιών ή στη Νέα εκπαίδευση αξιών (Lovat Toomey, Clement, 2010). Με την σημειωτική, ως εργαλείο ανάλυσης, μπορεί να αξιοποιηθούν τα αποτελέσματά της σε ένα διεπιστημονικό επίπεδο, ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι για έναν υπεύθυνο πολίτη όχι μόνον ως ιδεολογική τοποθέτηση αλλά με κοινωνικούς στόχους.

9.00 – 10.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

Προβληματοποίηση της μετανάστευσης στον ελληνικό τύπο.

Τα κυρίαρχα καθεστώτα αναπαράστασης της σχέσης εθνικού εαυτού και άλλου

└ *Χριστίνα Κωνσταντινίδου*

Στόχος του άρθρου είναι η ανάλυση της προβληματοποίησης του μεταναστευτικού ζητήματος στην έντυπη ή ψηφιακή μορφή των μεγαλύτερων αθηναϊκών εφημερίδων από την «επίσημη» εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στο τέλος του 2009 έως και τις βουλευτικές εκλογές του 2012. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού σ' ό, τι αφορά τον καθοριστικό ρόλο των μέσων στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας, θα εξεταστεί η συγκρότηση της ετερότητας στο συγκεκριμένο των προβληματοποιήσεων της μετανάστευσης ως ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα

της Ελλάδας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον τρόπο με τον οποίο η ειδησεογραφία, ως αναπόσπαστο στοιχείο του μεντιακού λόγου, συμβάλλει καθοριστικά στην εννοιολόγηση της 'λαθρομετανάστευσης', ένα κενό σημαίνον που, τουλάχιστον, από το ξέσπασμα της κρίσης χρέους έως και τις βουλευτικές εκλογές του 2012, οριοθετεί το δημόσιο λόγο.

Η ανάλυση ενός γεγονότος μέσα από τον πολυσημικό λόγο των εφημερίδων: Μία μεθοδολογική και πολιτική προσέγγιση του Δεκέμβρη του 2008

└ *Μαριάννα Ψύλλα, Δημήτριος Σεραφής*

Ο Δεκέμβρης του 2008 αποτελεί ένα γεγονός με πολλαπλές σημασίες τόσο στο κοινωνικοπολιτικό πεδίο όσο και σε αυτό της εκφοράς λόγου που παρήχθη μέσω του έντυπου λόγου. Το διαμεσολαβημένο γεγονός συνιστά μια μορφή νοηματοδότησής του μέσω της αφήγησής του από διαφορετικές ιδεολογικοπολιτικού περιεχομένου εφημερίδες που στοχεύουν στη διαμόρφωση νέων κοινωνικών συσχετισμών. Το γεγονός, όπως διαμεσολαβείται μέσω του έντυπου λόγου συνιστά έτσι μια κατασκευή με επικοινωνιακές διαστάσεις από τη στιγμή που αποτελεί αντικείμενο μιας διεργασίας η οποία αποκτά ιστορικότητα και χρονικότητα μέσω της κοινωνικής παραγωγής και αναγνώρισης που υφίσταται. Πιο συγκεκριμένα, επιχειρείται να μελετηθεί ο λόγος των εφημερίδων Ελευθεροτυπία και Η Καθημερινή, όπως αυτός αρθρώνεται κατά την περίοδο 08/12- 22/12/2008, περίοδος κατά την οποία πραγματοποιείται ο κύριος όγκος των δράσεων –και οι εκφορές εντός αυτών– που συνολικά συνιστούν το Δεκέμβρη του 2008. Η επιλογή των δύο εφημερίδων γίνεται με κριτήριο ότι αποτελούν υψηλής, καθημερινής κυκλοφορίας και πανελλαδικής εμβέλειας εφημερίδες. Έχουν συνεπώς ένα διευρυμένο κοινό απεύθυνσης, αποτυπώνουν και διαμορφώνουν μια καθημερινή και πανελλαδική εικόνα της περιόδου που εξετάζουμε. Ανήκουν και οι δύο στις ποιοτικές (urmarket) εφημερίδες, έχουν όμως διαφορετικές ιδεολογικοπολιτικές αφετηρίες και κατευθύνσεις. Στόχος είναι εν κατακλείδι να αναδειχθεί: α) η απόπειρα των δύο εφημερίδων να "κατασκευάσουν" την πραγματικότητα του Δεκέμβρη του 2008, μέσω της λεκτικής και μη λεκτικής εκφοράς τους, β) η απόπειρά τους να νομιμοποιήσουν, κατά αυτόν τον τρόπο την ιδεολογικοπολιτική κατεύθυνση υπό την οποία εκφέρουν λόγο. Με τις παραπάνω προκείμενες, επιδιώκουμε την συγκρότηση ενός πολυτροπικού μεθοδολογικού πλαισίου που θα αντλεί στοιχεία από διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και

θα προχωρά σε μια μεθοδολογική σύνθεση που θα επιτρέπει την ανάδειξη και αποδόμηση των ιδεολογικοπολιτικών τάσεων και των σχέσεων εξουσίας που ανακύπτουν από τον σύγχρονο πολυσημικό έντυπο λόγο.

Ο ρατσισμός σήμερα μέσα από τη σημειωτική ανάλυση ρεπορτάζ εφημερίδων

└ *Αλεξία Καπραβέλου*

Ο 'άδικος λόγος' και οι ρατσιστικές πρακτικές αντανakλώνται στο διασυρμό των μειονοτήτων, στη φθηνή εργασία, στην εκμετάλλευση των προκαταλήψεων της κοινής γνώμης, στην καταστολή με την κατασκευή κρίσεων, με κυρίαρχες την εγκληματικότητα και τρομοκρατία, στην προσδοκία των γηγενών να σκέπτονται οι ξένοι όπως σκέπτονται οι ίδιοι, στο λόγο περί διαφορετικών παραδόσεων και κουλτούρας, περί μεταδοτικών ασθενειών, στην απαίτηση των γηγενών για σκληρή δουλειά από τους μετανάστες, έστω στα θετικά σχόλια που όμως συνοδεύονται με ένα 'αλλά'. Η επίσημη άρνηση της ύπαρξης του ρατσιστικού φαινομένου σημαίνει ότι οι αρχές δεν προτίθενται και να το εξαλείψουν, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τη λευκή αστική κουλτούρα ως μηχανισμός διαιώνισης ρατσιστικών λόγων και πρακτικών, να αποτελέσει όχημα για διακρίσεις, αποκλεισμούς και κοινωνικές ανισότητες, από τη μια πλευρά, παρόλο που φαίνεται όχημα για τη διαμόρφωση της ταυτότητας της εθνοτικής ομάδας, από την άλλη. Αναλύεται παράδειγμα κατασκευασμένης κατηγορίας ότι οι αιτούντες πολιτικό άσυλο στην Αυστραλία ρίχνουν τα παιδιά τους στη θάλασσα, για να επιτύχουν το σκοπό τους με την κινητοποίηση των σωστικών συνεργείων. Το κείμενο, που παραποιεί τα πραγματικά γεγονότα, γράφεται εκ των υστέρων, υπακούοντας στην αναπλαισιωμένη εικόνα. Δεύτερο παράδειγμα θα αποτελέσει η υποδοχή που επεφύλαξαν οι εφημερίδες του Βόλου στην άφιξη νέων προσφύγων στην πόλη, στις 7/11/2007. Οι Gomes, Álvaro, & Costa Pereira, Duarte (1992: 93) θέτουν τα κριτήρια της υπερκειμενικής σημειωτικής, ορίζοντας το κείμενο όχι μόνον ως ακολουθία προτάσεων και γλωσσικό σημείο αλλά και ως επικοινωνιακή ενότητα, πλαίσιο με τις εσωτερικές του σχέσεις και προϊόν δραστηριότητας. Η λειτουργική γραμματική του Halliday στηρίζεται στις κοινωνικές πραγματικότητες και μας εξηγεί πώς κοινωνικές πρακτικές, προφορικές, γραπτές, πολυσημειωτικές, μετατρέπονται σε κοινωνική ανάλυση λόγου (discourse) σε ειδικά κοινωνικά πλαίσια. Οι εφημερίδες, ως πολυτροπικά πολυσημειωτικά κείμενα, αποτελούν σημαντικοί τό-

ποι (ανα)παραγωγής του εθνικιστικού και ρατσιστικού λόγου. Για την κατασκευή του άρθρου χρησιμοποιούνται σημειωτικά εργαλεία όπως: α) πλαισίωση, με την έννοια ότι κείμενο-α ή/και εικόνα-ες σκόπιμα απομονώνονται μεταξύ τους ή αλληλεπιδρούν, εικονοποιώντας την οπτική αναπαράσταση και β) διακειμενικότητα, με την έννοια ότι κείμενο ή/και εικόνα ενσωματώνονται σε άλλα (Macken-Horarik 2003: 283-284,288). Η συγκεκριμένη αποτύπωση του γεγονότος σηματοδοτεί το πλαίσιο του, το ίδιο το γεγονός είναι δευτερεύον, σε σύγκριση με την πρωτεύουσα σηματοδότηση της φωνής του από τον παρατηρητή. Η πρωτεύουσα σηματοδότηση παράγει συγκεκριμένες πλαισιώσεις και αναπλαισιώσεις του γεγονότος κάθε φορά που προβάλλεται στον δημόσιο λόγο και στον λόγο των ΜΜΕ (Macken-Horarik 2003: 297).

9.00 – 10.30

PARALLEL SESSION, ROOM B

Η επιθυμία για επιθυμία και ο καταναλωτισμός: μια λακανική ανάγνωση του Καβάφη

└ *Κάλλη Δρουσιώτη*

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι η εξέταση της έννοιας του καταναλωτισμού ως επιθυμίας για επιθυμία. Αυτό που θα επιχειρήσω είναι να συζητήσω ορισμένα καβαφικά ποιήματα και να τα ελέγξω κάτω από το φακό της λακανικής ψυχανάλυσης. Πιο συγκεκριμένα, η λακανική θεώρηση του αντικείμενου-αίτιου της επιθυμίας (object petit a) --ότι δηλαδή το υποκείμενο επιθυμεί να επιθυμεί και όχι να αποκτήσει το επιθυμητό αντικείμενο, πράγμα που σημαίνει ότι η επιθυμία έχει μετωνυμικό χαρακτήρα- συνιστά το κλειδί της ανάγνωσης των καβαφικών κειμένων. Πώς, όμως, αυτό το κλειδί μπορεί να «ξεκλειδώσει» τα σημεία επιθυμίας και έλλειψης στα καβαφικά κείμενα; Αυτό που εδώ προτείνεται είναι να στοχαστούμε επί της ανθρώπινης επιθυμίας, του ακόρεστου χαρακτήρα της και της απογοήτευσης που χαρακτηρίζει την πρόσκτηση του επιθυμητού και, τέλος, να τη συνδέσουμε με την καταναλωτική – άκρατη πολλές φορές– συμπεριφορά του σύγχρονου ανθρώπου, την οποία, τώρα, με αφορμή την οικονομική κρίση, έχουμε την ευκαιρία να αναστοχαστούμε.

Ένας οικείος δαίμονας: προς μια προσέγγιση του σημείου της λογοτεχνικής γάτας σε 7 κείμενα παιδικής λογοτεχνίας του Χρήστου Μπουλώτη

└ *Παναγιώτης Ξουπλίδης*

«Η γάτα είναι αναρχικός, ενώ ο σκύλος είναι σοσιαλιστής. Είναι ένας αριστοκρατικός, τυραννικός αναρχικός» αναφέρει ο Carl Van Vechten στο κλασικό βιβλίο του A tiger in the house που αφορά στη γάτα σε σχέση με τους ανθρώπους και τον πολιτισμό τους. Η παρουσίαση έχει ως στόχο την διερεύνηση των στοιχείων του λογοτεχνικού χαρακτήρα της γάτας όπως αυτή παρουσιάζεται σε 7 κείμενα παιδικής λογοτεχνίας του Χρήστου Μπουλώτη. Πρόκειται για παιδικά βιβλία που έχουν ως βασικούς πρωταγωνιστές διάφορους τύπους γάτας, όπως αντιλαμβανόμαστε από τους χαρακτηριστικούς τους τίτλους, π.χ: Ο γάτος που έκλαιγε μαργαριτάρια ή Ο γάτος Λεοπόλδος στην σχολή Καλών Τεχνών. Η ποικιλία των διαφορετικών προσωπείων που καλείται να ενδυθεί ο εκάστοτε γά-

τος στα πλαίσια της λειτουργίας ενός ανθρωπομορφικού χαρακτήρα εντάσσει το token της γάτας σε ένα μεταμοντέρνο πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από την σύνδεση του σημείου της γάτας με μια πληθώρα συνδηλώσεων, οι οποίες απαρτίζουν ένα συνεχές αλλά ρευστό και ανομοιογενές σύνολο. Οι λογοτεχνικές αυτές δημιουργίες που συνδυάζουν κείμενο και εικονογράφηση απασχόλησαν τον ερευνητή στην παρούσα φάση μόνο από κειμενική άποψη για λόγους μεθοδολογικής προσέγγισης.

Ακολουθώντας την μέθοδο που προτείνει η Maria Nikolajeva στη μελέτη *Children's Literature comes of Age*, η οποία αξιοποιεί την θεωρία της σημειοσφαιρας του Jurí Lotman στο πεδίο της σημειωτικής του πολιτισμού, για την παιδική λογοτεχνία και ειδικότερα την συγκριτική παιδική λογοτεχνία, θα παρουσιαστεί σύντομα η σχέση της γάτας με τον πολιτισμό και την λογοτεχνία, ενώ στη συνέχεια θα αναλυθούν τα στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία της ανάλυσης, τα συμπεράσματα και θα τεθούν περαιτέρω ερωτήματα προς διερεύνηση. Το βασικότερο ερώτημα που θα κληθεί να απαντηθεί στην προφορική αυτή παρουσίαση είναι αν υπάρχει κάποια πολιτισμική σύμβαση που εντάσσει σε αυτόν τον ρευστό κώδικα του συνδηλωτικού φορτίου της γάτας, ποιά η σχέση αυτού του χαρακτήρα με το μεταμοντέρνο λογοτεχνικό περιβάλλον που πιθανόν να επηρεάζει την σύγχρονη ελληνική παιδική λογοτεχνία ώστε να αξιοποιήσει ένα ζώο συνυφασμένο τόσο με τον μύθο, το υπερφυσικό και το μυστηριώδες όσο με το καθημερινό, το στοργικά οικείο και το αγαπημένο. Όπως αναφέρει στο βιβλίο του *Μια γάτα φωνάζει για το δίκιο της* ο Θανάσης Παρασκευαΐδης: «Η γάτα είναι δημιούργημα των χεριών των ανθρώπων. Με τα χαδέματα τους την έκαναν ήμερη και άφοβη στα χέρια τους. Πήρε θέση μέσα στο σπίτι. Συγκατοικία με τους ανθρώπους. Είναι ο Πολιτισμός τους, η κουλτούρα τους.»

Κόσμοι που συγκρούονται και σημεία των τεχνών : οι «Σκοτεινές Τέχνες» του Νίκου Κουνενή

↳ *Μαρίνα Γρηγοροπούλου*

Η παρούσα εισήγηση συνιστά μια πρόταση σημειωτικής ανάλυσης του λογοτεχνικού κειμένου «Σκοτεινές Τέχνες» του Νίκου Κουνενή. Το κείμενο τούτο αποτελεί μέρος του συλλογικού έργου *Το αποτύπωμα της κρίσης* (Μεταίχμιο, 2013), στο οποίο διάφοροι συγγραφείς αποδίδουν σε σύντομα αφηγήματα ποικίλα σημεία, σύμβολα και εικόνες της κοινωνικο-οικονομικής κρίσης που ταλανίζει σήμερα τη χώρα μας. Στο αφήγημα του Κουνενή η κρίση αυτή σκιαγρα-

φείται στο πλαίσιο μιας Καλλιτεχνικής Μπιενάλε που πραγματοποιείται στην Ελλάδα. Συμμετέχουν οι δύο ακόλουθες ομάδες δημιουργών : «οι Απρόθυμοι Μετακαλλιτέχνες» που υπο-σημαίνουν τους έλληνες και ξένους δημιουργούς της κρίσης, και «οι Πρόθυμοι Καλλιτέχνες» που υπο-σημαίνουν τους έλληνες δημιουργούς. Οι πρώτοι εκθέτουν ένα τεράστιο έργο που καταλαμβάνει ολόκληρο τον εκθεσιακό χώρο, είναι συλλογικό, παρουσιάζεται σαν μεταμοντέρνο, δημιουργείται με παραδοσιακά υλικά, καθώς και με βιολογικά στοιχεία αμιγώς ανθρώπινα και φέρει τον τίτλο *Πογκρόμ*. οι δεύτεροι εκθέτουν σε μικρά παρενθετικά παράθυρα δύο ατομικά κλασικά έργα, την *Κραυγή του Munch* και ένα απόσπασμα από το Γερμανικό εγχειρίδιο πολέμου του Brecht.

Με τα ανωτέρω δεδομένα η ανάλυσή μας λαμβάνει χώρα σε δύο επίπεδα. Αρχικά, λοιπόν, ανακαλώντας τις σημειωτικές λειτουργίες του τίτλου, προσεγγίζουμε το αντικείμενο αναφοράς των σημείων-έργων τέχνης, δηλαδή τον κοινωνικο-οικονομικό πόλεμο. Παράλληλα, μελετούμε τις αφηγηματικές αντιθέσεις που δομούν το κείμενο και σημαίνουν τη σύγκρουση δύο κόσμων : δε βρίσκονται σε αντιδιαστολή μόνο οι κόσμοι που απεικονίζουν τα διαφορετικά έργα, αλλά και εντός του πρώτου έργου αντιτίθενται ο κόσμος των ελλήνων-θυμάτων (που κωδικοποιημένα καλούνται «Παράσιτοι», «Ανεύθυνοι», «Κοπρίτες», «Εξαντλημένοι», «Ανέστιοι», «Κωλόπαιδα» και «Τελειωμένοι») και ο κόσμος των ελλήνων και μη θυτών τους (που επίσης κωδικοποιημένα καλούνται «Λαμόγκι» και «Επιτηρητές»). Έπειτα, ανατρέχοντας στις θέσεις του Peirce, διερευνούμε τον τρόπο με τον οποίο η εκφραστικότητα του έργου τέχνης ουσιαστικά κατασκευάζει το νόημα του κειμένου. Βασική μας επιδίωξη είναι, τελικά, να υποστηρίξουμε ότι το έργο τέχνης, αληθινό ή φανταστικό, είναι εκείνο που επι-σημαίνει την κοινωνική πραγματικότητα αναδεικνύοντας, στο βάθος, την ιδεολογική διάσταση της σημειωτικής πράξης και της ερμηνευτικής της δυνατότητας.

Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της διαμεσικής αφήγησης: Η περίπτωση του 'Αρχοντα των δακτυλιδιών'

↳ *Ελισάβετ Φώκιαλη, Αγγελική Γιαννικοπούλου*

Στη σύγχρονη εποχή οι σημαντικές ιστορίες έχουν την τάση να ξετυλίγονται σε διαφορετικές πλατφόρμες μέσω, με κάθε νέο κείμενο να δημιουργεί μία διακριτή και πολύτιμη συνεισφορά στο όλο (Jenkins 2003, Jenkins et al. 2006: 46). Η αφήγηση μίας ιστορίας με πολλαπλούς τρόπους και από πολλαπλά μέσα ισοδου-

ναμεί με τη δημιουργία μιας 'γεωγραφίας του μύθου' (geography of the tale) (Giovagnoli, 2003) που συνεχώς εμπλουτίζεται ή/και αναθεωρείται παρέχοντας στο κοινό τη δυνατότητα να βιώσει μια ολοκληρωμένη λογοτεχνική εμπειρία με αφετηρία μια και μόνη ιστορία. Αν και εδράζεται στη μακρά παράδοση της διακειμενικότητας (Bakhtin, 1968, 1981; Todorov, 1981) και της πολυμεσικότητας (Kress & van Leeuwen, 2001) το φαινόμενο της διαμεσικής αφήγησης (transmedia storytelling) (Jenkins 2003, 2006), αποσυνδέοντας την αφηγηματική πράξη από το γλωσσικό σημασιοδοτικό σύστημα και επαναπροσδιορίζοντάς την ως διαμεσική διαδικασία, φωτίζει καινούριες εστίες έρευνας και υποδεικνύει την ανάγκη για νέες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Η διαμόρφωση του νέου αυτού Παραδείγματος αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της μελέτης της διαμεσικής αφήγησης στο πλαίσιο της Σημειωτικής, της Αφηγηματολογίας και της κριτικής ανάλυσης του λόγου των μέσων, για λόγους που σχετίζονται με την πολυδιάσταση του φαινομένου αλλά και με την ασάφεια που επικρατεί στον ακαδημαϊκό χώρο τόσο σε επίπεδο ορισμών όσο και σε επίπεδο μεθοδολογίας. Σε αυτό ακριβώς το σημείο προτείνεται η αξιοποίηση αφηγηματολογικών και σημειωτικών όρων και μεθόδων για μια κριτική επαναγνώση του έργου του J.R.R. Tolkien 'Αρχοντας των Δακτυλιδιών' -ένα 'epic high fantasy' μυθιστόρημα που ξετυλίγεται σε πληθώρα μέσων, μέσα από διάφορα κείμενα που οργανώνουν το σύμπαν και τη μυθολογία του Άρχοντα και των ηρώων του. Ειδικότερα επιχειρείται:

A) Η οριοθέτηση της αφήγησης του 'Αρχοντα των Δακτυλιδιών' ως διαμεσικής αφήγησης, στη βάση εννοιολογικών κριτηρίων (παρουσία της ιστορίας σε διαφορετικά μέσα, διακριτή συνεισφορά του κάθε μέσου, συνέργεια ανάμεσά τους, πολλαπλά σημεία εισόδου, δημιουργία περιεχομένου από τους αναγνώστες-χρήστες κ.α) και των αρχών (core principles) που εισήγαγε ο Henry Jenkins (2009) (Spreadability, Drillability, Continuity vs. Multiplicity, Immersion vs. Extractability, Worldbuilding, Seriality, Subjectivity and Performance).

B) Η παρουσίαση μιας μεθοδολογίας για την αφηγηματολογική ανάλυση του έργου στη βάση μιας θεωρητικής κατασκευής που προκύπτει από τα μεθοδολογικά εργαλεία των Davidson (2008) και Scolaris (2009) και εκτείνεται σε τέσσερις άξονες:

- α) σχέση μεταξύ της αφηγούμενης ιστορίας και του εκάστοτε μέσου,
- β) χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χαρακτήρες, σκηνικό, θέμα, οπτική γωνία),
- γ) διακειμενικότητα (σχέση των επί μέρους κειμένων μεταξύ τους και με την κεντρική ιστορία και

δ) συμμετοχή του κοινού (online κοινότητες, κοινωνική δικτύωση, User Generated Content κ.α.).

9.00 – 10.30

PARALLEL SESSION, ROOM C

Decoding children's drawings: a guide to abstract thought

↳ *Eirini Papadaki*

If a grown-up watches a young child draw, he/she might find it cute or even amusing. How many of us would actually see that during the drawing process, the child is making a step towards understanding the world around it? The final drawing will actually entail a piece of newly acquired knowledge. By examining the sketches and drawings of :

- a kindergarden's pupils
- an artist (before and during the procedure of creating a work of art)
- a scientist (who uses drawings to code his/her ideas and/or knowledge- drawings that will be the basis of the creation of an object/vehicle/building later on)

this paper will try to prove that imagination, instinct and intuition are vital elements of the human brain. Through drawing, we think abstractly. Through abstract thought, we come closer to comprehension of the world, to knowledge. As the artist's and the scientist's sketches, the young child's drawings also entail signs: the personal abstraction is turned into social or even human coding.

Changing practices and representations of birth and birth-spaces in the maternity clinics and at home

↳ *Myrto Chronaki*

In the current conditions of the economic and social crisis, maternity care practices, birth-spaces and related representations of reproduction are in a process of transformation, as shown by recent developments in maternity clinics in Volos and in the legal persecution of homebirth in Thessaloniki. In Greece generally, medicalisation continues to dominate maternity care. However, reduced funding and the resultant fall in quality reveal its inherent problems, occasionally re-signifying maternity clinics as not as safe anymore and showing that the universal

application of the techno-medical model has more of a symbolic than a medical value. At the same time, a critical stance towards medicalisation is adopted with increased frequency, and new representations of childbirth, of women's role and the necessity of science and technology at birth are being formed. These alternative paradigms redefine and provisionally demedicalize birth, birth-care and birth spaces, and interact with new, more active, maternal subjectivities.

At the same time in Thessaloniki, a fierce attack on homebirth is being carried out. The legal persecution of parents and medical professionals reactivates the old representation of the private residence as a dangerous place, mothers as selfish and midwives as irresponsible. It signifies home not as a safe and private haven where mothers are in control but as a trap for families and professionals. Paradoxically, these same hospital-based doctors and midwives show interest in offering care for homebirths themselves. Through a novel process of sign-breaking and sign-making, the practice of homebirth is delegitimised as unacceptable and re-coded as belonging to the medical profession, and homeplace is potentially re-constructed as a substandard version of the maternity clinic. Simultaneously, this conflict has raised interest and support for homebirth, which is being codified as a valid and legitimate choice. The different uses and codifications of birthspaces in maternity clinics and birth at home may be considered ruptures which show that reorganizations of practices and spaces caused by the economic crisis need not always be synonymous with disaster. Instead, they present a chance for an alternative management of birth and for new spaces for its realization, in the maternity clinics and in the private residence. They may offer a new, if fragile, possibility for the formation of new meanings and representations of birth, for the redefinition of the role and identities of birth-care professionals, and for the construction of new maternal subjectivities.

Metaphor as a hermeneutical design of the mental phenomena: The role of narrative speech in the cognitive field of the Philosophy of Mind

∠ *Athassios Sakellariadis, Petros Farantakis*

Language is a multi-dimensional and rule-guided activity. Many philosophers and scientists considered Metaphor as a linguistic phenomenon, a fig-

ure of speech in which one thing is represented as something else. Being that so, the role of metaphor is usually confined in the margin of life activities that lacks its interactive and interpersonal process that fundamentally shapes our ways of perceiving and understanding the world.

The aim of this paper is to examine some of the uses of metaphor in the Philosophy of Mind by giving an alternative account on how the concepts might be understood. Metaphors play an important role in science as a tool of innovation and discovery, providing a way of novelty by connecting unfamiliar facts to familiar experiences. By showing its importance in several epistemic fields we're using the narrative speech in addition to the wittgensteinian phrase «agreement in judgements», intending not to expel the scientific theories in epistemology yet to illuminate some neglected aspects in the exegetical context.

A semiotic attempt to analyze delusions

∠ *Anita Kasabova*

One of the signs of the times is the ongoing polemic about mental disorder, due to the forthcoming edition of (American) psychiatry's diagnostic manual, the DSM-V (May 2013). What, you may ask, does the classification of mental disorders have to do with semiotics? According to some critics in the medical domain, the mapping of mental disorder disregards "personal perspective and agency, social and cultural contexts, higher order social processes, relational and non-relational problems", as a result of which medical research lacks "empirical adequacy" (Poland, 2013).

To show the relevance of semiotic analysis in determining mental disorder, I examine verbal expressions of three delusions. A delusion, according to the DSM-IV is "a false belief based on incorrect inference about external reality and firmly sustained despite what almost everyone else believes and despite what constitutes incontrovertible and obvious proof or evidence to the contrary. The belief is not one ordinarily accepted by other members of the person's culture or subculture (e.g. it is not an article of religious faith)." (1994, 765). Delusions come in different stripes, of which I discuss the following three:

1) The Capgras syndrome (1923), a "delusional misidentification syndrome" (DSM-IV), also called a delusional denial of identification (Christodoulou, 2009). The Capgras delusion is commonly considered a 'belief that familiar persons or objects have been re-

placed by doubles' and is classified as an unspecified non-bizarre delusion.

2) Thought insertion or 'hearing voices' has been classified as an unspecified bizarre delusion: according to DSM-IV and DSM-IVTR, the content of a bizarre delusion is "clearly implausible and not understandable and not derived from ordinary life experiences."

3) The Cotard syndrome (1882) comprises "any one of a series of delusions that range from a belief that one has lost organs, blood, or body parts to insisting that one has lost one's soul or is dead." (Ruminjo & Mekinulov, 2008).

Pace neuropsychiatry, I argue that the definition of the above delusions as false beliefs does not clarify the meaning of a delusion. First, this definition is, in part, a misinterpretation based on a lack of coordination between first- and third- person perspectives on the verbal message. What is heard is not necessarily what the subject says or intends to say. Second, it does not account for the dimensions of subjective experience. A semiotic approach to interpreting delusions could be helpful here.

10.30 – 11.30
PANEL, ROOM A

Change, Semiotics, and Politics in Contemporary Film and Television

This panel will be employing semiotics in order to discern how ideological messages are conveyed through contemporary film and television. Through the analysis of US police series, Greek news broadcasts, US and European films, the three presentations will endeavor to uncover how their carefully planned structure and use of the complex audiovisual language can lead to a specific set of meanings and political agendas the audiovisual texts would like to promote. Irrespective of the fact that the composition of the production team may vary, consisting of filmmakers, writers, journalists, and teams of actors and technicians, audiovisual texts convey ideological principles that can be highlighted through the use of semiotics. The panel will also problematize the use of semiotics as a methodological tool used to investigate the permeation of audiovisual texts and socio-political contexts.

The Semiotics of Robert Redford's directorial oeuvre: Stasis and Change

∠ *Betty Kaklamanidou*

Robert Redford is usually celebrated as an icon of the screen, one of the "sexiest" actors in Hollywood history, the creator of the Sundance Institute – which assisted in the re-shaping of the American Independent Cinema in the 1980s – and a dynamic activist and outspoken democrat. Nevertheless, his directorial body of work is rarely discussed in academia, despite the fact that Redford has received an Oscar for his debut behind the camera with *Ordinary People* in 1980 and has continued to generate important cinematic texts ever since. The almost complete absence of scholarly work on Redford as a director and the few biographies – mostly unauthorized – that have been published since the 1970s make therefore this endeavor fascinating. Redford is well known for his political views and his love for nature and his country as it once was. This paper will examine Redford's eight (8) directorial efforts (*Ordinary People*, 1980, *The Milagro Beanfield War* (1998), *A River Runs Through It*, 1992, *Quiz Show*, 1994, *The Horse Whisperer*, 1998, *The Legend of Bagger Vance*, 2000, *Lions for Lambs*, 2000, and *The Conspirator*, 2011). A systematic semiotic analysis of the films will reveal the director's insistence in narrative continuity through the use of a triangular structure in most of his films, his almost continuous "retreat" to the past, the almost omnipresent isotope of nature/civilization, his intertextual references, and his mostly male-centric cinema which attempts to heal the myriad wounds of contemporary American society.

Swarming with cops

∠ *Christina Adamou*

Television, film and everyday life produce meanings intertextually. The flow of everyday life is often organised and therefore semiotic in Eco's sense rather than Kristeva's. My paper will highlight the intertextual play of meanings being produced through the interaction of police serials, news, factual programmes, everyday life and film by reading audiovisual codes as well as the omissions and the tensions created. The majority of television programmes addressed to young people during the primetime are police serials such as *CSI Las Vegas*, *CSI Miami*, *NCIS*, *Dexter*, *The Closer*, *The Mentalist*, etc. while factual and light entertainment programmes for older people are searching for missing persons and long lost families

and the news often evaluate highly police work. The presence of cops on the street has also multiplied within the last three years. The characteristics of television, the flow, liveness and familiarity as well as the programming strategies and most importantly the texts broadcast are produce myths (Barthes) about the police which bridge inherent contradictions.

Police serials are based on the interchangeable bipolar antitheses crime-law and injustice-justice, connoting that the law is always just and the police are its main representatives. Although cops will often display delinquent behaviour, e.g. beating up suspects, their 'breaking the rules' is rendered unproblematic, by the manichaistic ethics of the serials (they are the good guys) and the Machiavellian excuse of 'the greater good'. Cops have also filled the shoes of action heroes, offering televisual spectacle. The news also highlight spectacle, focusing on prison escapes and hundreds of shots being fired or streets swarming with cops and the plan 'Hospitable Zeus'. The use of the title 'Hospitable Zeus' in particular for the arrest and detainment of immigrants in concentration camps has altered the mythology of ancient Greece and strengthened fascism. In real life, people who go to demonstrations experience their interaction with cops as repressive (Negri-Hardt), and deeply undemocratic.

At the same time, Hollywood favours 'supercops', secret agents such as James Bond or the protagonist of Argo. Both the sexist ideology of Skyfall and the racist ideology of Argo build the myth of the western male supercop bringing justice to the world by all means... We are not only lead towards a police-ridden reality and culture but also towards a mythology that equates cops with the law and the law with justice, rendering police violence and fascism unproblematic.

Picturing "Otherness": Cinematic Representations of "Greekness"

↳ *Yvon Kosma*

My paper explores the construction and representation of "Greekness" in recent U.S. and European films. I am interested in conceptions of nationality, which define discursively what it means to be 'Greek' from a Western perspective, and what implications such illustrations have for the subjects involved. My approach is mainly concerned with the ideological impact of film, and it focuses on the effects and conse-

quences of the cinematic construction and display of national subjects. While much literature in the field of cultural and film studies has been devoted to the analysis of colonialism, I want here to initiate discussion of a rather specific variety of that phenomenon, referred to as crypto- or neo-colonialism. Such a colonialist subjection is imposed by the limitation of democratic politics, the declining economic sovereignty, and the enlistment of state administrations in the service of global circuits.

Whereas Greece is certainly not the only example of crypto-(or neo-)colonialist subjugation, it is distinguished by a curious paradox: it is both the collective spiritual ancestor and a political pariah in today's 'fast-capitalist' Europe. At the same time, Greece serves as the moral segregation of the West from the rest of the world. Although its location seems to account for this rationale, it is important to note that geography is also discursively formatted. Greece as a geographical territory can be described as an 'undecidable' structure, not only because it articulates different and competing logics (i.e. Greece as 'the cradle of democracy and civilization' as opposed to Greece as the margin of Europe), but also because its identity depends on a series of 'constitutive out-sides'. This means that its external frontiers have to be constantly imagined as a projection of an internal collective identity. This sense of identity always involves both sameness and difference, which are the product of a constant negotiation. This fluidity exposes a fundamental anxiety at the heart of the European nationalism; 'Europeans' is quintessentially rooted in the classical past, which is seen both as the ideological imprimatur of cultural respectability and at the same time as a necessarily less complex, less sophisticated version of the European present. Therefore, the assumption that, "the Greeks" are somehow originators of the West as a whole, means that through hegemonic discourses such as popular filmic representations, they need to be invoked and suppressed at the same time. In this framework I will employ Said's concept of 'Orientalism' as a discourse that literally constructs its object of knowledge. This is approximately what happens with the representations of national identities in film. The central aim of my paper is, thus, how the West classifies, categorizes and represents another culture through the construction of difference; my main objective is to examine the way "the Greeks" are represented in recent popular filmography. I will analyze the examples presented employing semiotics, and in particular the work of Roland Barthes.

10.30 – 11.30

PANEL, Room B

Performance and the political

Performance art developed since the 1970's as an art practice closely related to political and socio-economical issues (Goldberg, 1998). It has attempted to challenge traditional boundaries and hierarchies of culture from a feminist perspective, a political and/or an activist agenda. Particularly in the case of performance art within the contemporary Greek art scene, sign breaking and making, codification, de-and re-codification have been extensively used by artists during the imposed censorship of the 1970s through to the current situation of the economical crisis. All three papers in this panel acknowledge the political aspect of performance art and seek to understand its ramifications in relation to recent protests in Greece, specific performances and art projects that where developed in response to the crisis, and their respective audiences.

Angeliki Avgitidou discusses art projects and political protests as practices that share the element of the performative. She describes recent occurrences of protest in Greece and art projects from the Greek and international art scene. In discussing political protest she refers to "non violent actions" and in discussing art she refers to art projects that employ performative practices of protest and not exclusively "protest art". Lastly, she demonstrates the diverse modalities of difference and transformation, which they both exercise.

Marios Chatzipropoliou traces his trajectory from a personal experience of lament to his performance of the National Guard transforming into an immigrant, during the Syntagma square riots of 2011. In doing so he negotiates his position from an ethnographic one to an auto-reflexive position. Lastly, he attempts to understand the correlation between recent creative responses to the crisis and narratives and notions of lament, death and exile.

Alexandra Antoniadou aims to examine the contemporary audience of artistic performative practices in comparison to the audience of performance art in the 1970s and explore how the public may define the artwork in regards to its political standing and its effect on the ever-changing socio-political process. She also sets the focus on the different sites of political performance art (in the 1970's and nowadays) in relation to the diverse audiences and frameworks, whether institutionalized or not. Finally, she specu-

lates on the essence/role of performance art in the current political situation and the ways in which political messages are conveyed and decoded by art audiences.

Art imitating protest imitating art: performative practices in art and protest

↳ *Angeliki Avgitidou*

In this paper I will be discussing art projects and political protests as practices with similarities. I will be looking to demonstrate how these similarities do not remain on an aesthetic level but partake of the same performative practice. The subject of protest's aestheticization has been discussed in connection with recent protest instances in Greece. I will be demonstrating how this conceptualization strips political meaning from protest and artistic claims from art projects and reduces meaning to mere context.

Performance art's connection with politics has historically been established through performance's interest in political and socio-economical issues mainly during the 1970's. The resonance of these works remains in the unresolved issues that continue to occupy performance artists today. Art's connection with politics is also apparent in art which is labeled "Protest Art" or "art as activism" (Felshin 1995), that is art which explicitly states as its aim the discussion of current political, socio-economical or ecological affairs. I will be showing how art, which does not claim such affiliation, uses performative practices of protest. In discussing political protest I will be describing actions recognized as "non violent action" such as die in, clown action, name and shame, symbolic presence, symbolic disruptions, self-endangerment, blockages, re-appropriation etc. (Renou 2012) and referring to recent occurrences of protest in Greece. I will be demonstrating how these actions have internalized performative practices that originate in theatre and performance art. I will be comparing these to art projects by Gillian Wearing, Soo-ja Kim Kimsooja, and examples from the Greek art scene in order to discuss both of them as performative practices. Finally, I will be discussing the different modalities of difference and transformation which they both exercise: The rupture/transformation of public space, the affirmation of identity through signs, the creation of meaning through reiteration, the modifications of the body (including self torture and mask wearing) and the performance of rituals.

Performance Art as Political Action: Sites, Audiences and Gestures of Resistance

└ Alexandra Antoniadou

In this paper I am going to examine the political aspect of performative practices in contemporary Greek art and discuss its ramification in the social process. I will refer to performances taking place in the 1970s in comparison to recent performative practices of artists and collectives. In the 1960s and 1970s, in the western world, and specifically in the U.K and the U.S.A, the feminist movement and the theory of post modernism along with the exploration of new forms and means in art production led to the flourishing of performance art. Since then, the use of the real body in visual art has triggered the redefinition not only of the artwork but also of the relationship between the artwork, the artist and the viewer. This effort to break certain conventions and present the body as a powerful artistic communication medium led to a new 'role' of the audience whose involvement in the production of the artwork became increasingly active. Who constitutes that audience and how does its composition and consistency affect the artwork? As R. Goldberg has noted, 'historically, performance art has been a medium that challenges and violates borders between disciplines and genders, between private and public, and between everyday life and art' (1998, p.20). Hence, performance art has been an art genre often used by artists as a form of protest and resistance. Specifically in Greece, performance art emerged as a form of resistance in the years of military junta (1967-1974) and reemerged in the late 1990s. This paper aims to examine the contemporary audience of artistic performative practices in comparison to the audience of performance art in the 1970s and explore how the public can or cannot define the artwork in regard to its political standing and effect on the perpetually changing socio-political process. I will also set the focus on the different sites of political performance art (then and now) in relation to the diverse audiences and frameworks, institutionalized or not. What is now the essence/role of performance art in the new imposed political condition? How is the political message conveyed to and decoded by its audience?

10.30 – 11.30

PANEL, ROOM C

Τοπία Ολισθηρών Σημασιών

Βασική θέση του panel που προτείνεται είναι πως το σύνολο των αρχιτεκτονικών προσεγγίσεων που χαρακτηρίζουν την τελευταία περίοδο ανάπτυξης των κοινωνιών μας, καθορίζεται από την προσπάθεια περιγραφής, απόδοσης και εν τέλει προσδιορισμού των όρων μεταβολής σε όλο το εύρος των κοινωνικών και φυσικών φαινομένων και ταυτόχρονα από την κοινωνική αποδοχή φυσικών προτύπων που εισβάλλουν στην περιοχή των κατασκευών του πολιτισμού. Με την έννοια αυτή η χρήση της μεταφοράς του «τοπίου», για τη θεματική ενότητα του panel και ιδιαίτερα η περιγραφή του ως «τοπίο ολισθηρών σημασιών», αναφέρεται αφενός μεν στην προσπάθεια σύλληψης και εποπτικής εκφοράς των όρων μεταβολής και αφ' ετέρου στη φυσικότερη εκδοχή αυτού του σύγχρονου ενδιαφέροντος για τη μεταβολή. Ενδιαφέροντος που επεκτείνεται σε ένα σύνολο από θεωρητικές προσεγγίσεις και παραστασιακές ή κατασκευαστικές πρακτικές. Υπαινικτικά θα υποδείξουμε πως η τελική αποδοχή της διαρκούς αυτορρύθμισης από τον Jean Piaget, η μεταδομική εμμονή στη διαχρονία από τον Jacques Derrida, η σύγχρονη της ψυχαναλυτική εμμονή στο σημαίνον, SA και τους όρους μεταβολής του από τον Jacques Lacan, για να αναφερθούμε σε λίγες μόνο θεωρητικές – φιλοσοφικές προσεγγίσεις, υποδεικνύουν ως κέντρο τους τη συνθήκη μεταβολής. Αλλά ανάλογα ενδιαφέροντα εκφράζουν και θεωρίες υψηλής σύγχρονης επιστημονικής επιρροής, όπως η τοπολογία ή η θεωρία των καταστροφών. Ακόμα ειδικότερα, οι όροι παράστασης, η ηλεκτρονική επεξεργασία της εικόνας για παράδειγμα, ως animated form, ως «έμψυχος» εν κινήσει μορφής, στρέφονται προς την ίδια κατεύθυνση. Πρόθεση του panel είναι να υποδείξει, πρώτον πως η αντίληψη του τοπίου συνιστά κομβική περιοχή για την περιγραφή και της φυσικότροπης προσέγγισης και των όρων μεταβολής, αποτελώντας μεταξύ των άλλων σημαντική εποπτική μεταφορά για τα τοπολογικά μαθηματικά. Δεύτερον, πως η ψυχαναλυτική θεωρία του Jacques Lacan συνιστά μια από τις νεώτερες θεωρίες που επιμένουν στους όρους μεταβολής των σημασιών, επιμένοντας κυρίως στη μετάπτωση του σημαίνοντος και σχολιάζοντας επιπλέον την τοπολογική θεωρία. Τρίτον, να περιγράψει ένα παράδειγμα τοπιακού σχεδιασμού από τον αρχιτέκτονα Peter Eisenman σε συνεργασία με τον γνωστό θεωρητικό Jacques Derrida, τονίζοντας τη σχέση της τοπιακής εποπτείας με τους όρους μεταβολής.

Τοπία Σημαίνοντα

└ Κωνσταντίνος Μωραΐτης

Η απόφαση να προταθεί το αντικείμενο του τοπίου ως θέμα εισήγησης σε συνέδριο Σημειωτικής, συνδέεται βέβαια με τη διαπίστωση πως, σε όλο το εύρος της νεότερης Δυτικής ιστορίας, το τοπίο αναλαμβάνει τη συμβολική διαπραγμάτευση των σχέσεων φυσικού και πολιτιστικού ή πολιτισμικού. Αλλά αναλαμβάνει επίσης, σε μεγάλο τμήμα των νεότερων και σύγχρονων περιόδων, να απαντήσει στην εποπτεία της κίνησης και της μεταβολής – είτε αυτή περιγράφεται από την τοπιολογία και την τοπιακή «γραφική» ζωγραφική απεικόνιση του Ρομαντισμού είτε από τη σύγχρονη διατύπωση των τοπολογικών σχεδιασμάτων της αρχιτεκτονικής πύκνωσης και των παραμετρικών διαγραμμάτων. Σε όλο το εύρος των παλαιότερων νεωτερικών και των σύγχρονων παραδειγμάτων το τοπίο μπορεί να ταυτιστεί με τη θεώρηση του πεδίου μεταβολής, έτσι ώστε να δικαιολογείται η διαπίστωση πως ο σύγχρονος ηλεκτρονικός σχεδιασμός δε στρέφεται προς την τοπιακή θεώρηση, εφαρμοσμένος σε περιοχές όπως η αρχιτεκτονική ή ο αστικός σχεδιασμός, ενισχυμένος μόνο από την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του καιρού μας. Πολύ γενικότερα ο ηλεκτρονικός σχεδιασμός είναι στη βάση των παραστατικών, εκφραστικών δυνατοτήτων του τοπιακού, καθώς αναλαμβάνει να προβλέψει και να παρουσιάσει χωρικά πεδία συνεχών μεταβολών, όπως αυτά που συνιστούν το φυσικό υπόβαθρο της τοπιακής διεργασίας. Αυτή η πρώτη παρατήρηση συνδέεται βέβαια με μια δεύτερη, εξίσου σημαντική. Με τη διαπίστωση της «επιστημικής» ανατροπής η οποία χαρακτηρίζει τις σύγχρονες κοινωνίες. Επαναλαμβάνοντας μια ριζική αντιστροφή που εμφανίζει σημαντικές αναλογίες με το ρομαντικό προηγούμενο, στην περίοδο που διανύουμε, το φυσικό πρότυπο εγκαθίσταται ως κεντρική αναφορά των πολιτισμικών δράσεων και των κοινωνικών κατασκευών εν γένει, αντικαθιστώντας την πρωτοκαθεδρία του κοινωνικά συγκροτημένου αντικειμένου. Τα οργανωτικά σχήματα, σε όλο το εύρος των κοινωνικών δραστηριοτήτων νοητικής κατασκευής, στις μαθηματικές θεωρήσεις, στις θεωρήσεις των κοινωνικών επιστημών, αλλά και στις τέχνες και σε αυτά τα οικοδομικά παραδείγματα, επιζητούν να προσεγγίσουν την ασταθή χρονικότητα των φυσικών διεργασιών. Στο πλαίσιο αυτής της επιστημικής ανατροπής επίσης, η μεταφορά του τοπίου αποβαίνει αποκαλυπτική. Δηλώνει το ευρύτερο υπόβαθρο των αισθητικών προσεγγίσεων, πάνω στις οποίες ορθώνεται γενικά το πλέγμα των πολιτισμικά προσδιορισμένων σημασιών και από τις οποίες εκτρέφεται ο επιστημονικός και θεωρητικός στοχασμός. Ανάλογες

διαπιστώσεις μπορούν επομένως να επεξηγήσουν ένα μεγάλο εύρος από κατ' αρχάς αφιστάμενες αντιλήψεις, θεωρήσεις και θεωρίες, προσφέροντάς τους ένα κοινό πεδίο συσχετισμού. Μπορούν για παράδειγμα να υποδείξουν εκλεκτικές συγγένειες ανάμεσα στην προσπάθεια της Λακανικής θεωρίας να αναφερθεί στο «ολισθηρό» τοπολογικό ισοδύναμο των ψυχικών διεργασιών, όπως και στην αρχιτεκτονική ολοκλήρωση των αποδομικών θεωρήσεων προς την πλευρά των τοπολογικά διατυπωμένων πτυχώσεων.

Η ολίσθηση των σημασιών στην τοπική θεωρία του Jacques Lacan

└ Νεφέλη Κυρκίτσου

Η ψυχαναλυτική θεωρία του Jacques Lacan συνιστά μια από τις νεώτερες θεωρίες που επιμένουν στους όρους μεταβολής των σημασιών, και κυρίως στη μετάπτωση του σημαίνοντος. Για τον Lacan το ασυνείδητο αποτελεί τον ενεργό χώρο μεταβαλλόμενων εννοιών και καταστάσεων που υπόκεινται σε διαρκή επαναδιαμόρφωση. Συνοπτικά, εντός της σφαίρας του ασυνείδητου, τα σημαίνοντα υπακούουν σε μία αλληλένδετη και αλληλοσυμπληρούμενη κατάσταση που καθιστά δυνατή τη μετάθεση ενός σημαίνοντος στη θέση του Ενός, δηλαδή του σημαίνοντος εκείνου που δύναται να αποτελέσει το υποκείμενο μιας εξωτερικής. Το σημαίνον που εν τέλει μεταφέρεται εκτός των ορίων του ασυνείδητου τείνει να καθορίσει τα σημαίνοντα, καθώς δεν είναι ανοιχτό σε οποιαδήποτε ερμηνεία, γεγονός που συνεπάγεται ότι το σημαίνον υπερκαθορίζει μέρος το σημαίνοντο. Εν τέλει το σημαίνον μετατρέπεται σε σημείο μόλις ερμηνευτεί, δηλαδή όταν σημαίνον και σημαίνοντο αποτελέσουν ενιαία μονάδα. Η μετατροπή του σημαίνοντος σε Ένα και εν συνεχεία σε σημαίνοντο και σημείο, διαταράσσει τις υπάρχουσες ισορροπίες και προκαλεί τη διαφοροποίηση και κινητικότητα της πρότερης κατάστασης. Η δομή της σύνδεσης θα αλλάξει, ένα νέο σημαίνον θα πάρει τη θέση του Ενός, κ.ο.κ. Πρόκειται για μια διαρκή εναλλαγή σημασιών και ρόλων που επαναλαμβάνεται σε σταθερή δομική διαδικασία. Οι όροι της προηγούμενης διαρκούς μετάπτωσης των εννοιών, στη λακανική θεωρία πραγματώνονται συχνά με όρους «τοπικούς». Η τοπική θεώρηση εισάγεται στη ψυχανάλυση από τον Φρόυντ ως μεταφορική αναπαράσταση τόπων, σύμφωνα με την οποία το συνείδητο και το ασυνείδητο αντί για δραστηριότητες συμπεριφοράς, παρομοιάζονται με «τοπικότητες», περιοχές, συνεχή «δωμάτια» που χαρακτηρίζονται από τη μικρότερη ή μεγαλύτερη μεταξύ τους επαφή. Αλλά οι τοπικότητες αυτές περιγράφουν, περισσότερο από

παγιωμένους τόπους, δυναμικές διεργασίες μετάπτωσης, προσεγγίζουν επομένως περισσότερο τοπολογικές διαδικασίες μεταβολής, που μπορούμε να τις αποδώσουμε ως δυναμικές διαδικασίες μεταβολής των δομών. Είναι αυτός ακριβώς ο λόγος για τον οποίο ο Lacan, ο οποίος αρχικά ασπάζεται τις τοπικές θεωρίες του Φρόυντ, στρέφεται προς την τοπολογία, επιμένοντας πως αυτή δεν αντιστοιχεί σε σχήμα μεταφοράς αλλά στην απτή πραγματικότητα. Η τοπολογία ως αναπαράσταση των ψυχικών διεργασιών, αναγνωρίζεται ως η πραγματική δομή συνειδητού και ασυνειδητού. Από τη δεκαετία του 1950 και έπειτα ο Lacan μελετά τρισδιάστατα σχήματα που θεωρεί ότι αντιπροσωπεύουν τη δομή των ψυχικών διεργασιών, όπως η ζώνη του Möbius, το Torus, στα οποία διαφαίνεται η ρευστότητα και ασαφής διάκριση μεταξύ ψυχικών διπόλων, όπως το σημαίνον και το σημαινόμενο, η εσωτερικότητα και η εξωτερικότητα, το κέντρο και το έκκεντρο. Η παρούσα εισήγηση θα αναλύσει διεξοδικά τη ρευστότητα και την αέναη μετάπτωση των εννοιών στη λακανική θεωρία μέσα από τη χρήση της ψυχαναλυτικής εφαρμογής της τοπολογίας.

Τόποι απουσίας και τοπολογικά τοπία

↳ *Ανθία Βερυκίου*

Στα μέσα της δεκαετίας του 1960, η δομική ανάλυση φαίνεται να αποκτά ιδιαίτερο δυναμισμό. Με τον τρόπο αυτό δε διευρύνει απλά τη δική της θεωρητική περιοχή. Αποδίδει επιπλέον τους όρους πολυπλοκότητας και ρευστότητας οι οποίοι χαρακτηρίζουν τη μετα-νεωτερική περίοδο και οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας τόσο της θεωρητικής όσο και της καλλιτεχνικής παραγωγής. Μια πρώτη βασική διαπίστωση αφορά τον εντοπισμό δύο διαφορετικών κατευθύνσεων οι οποίες εστιάζουν στο χαρακτηριστικό της μεταβολής της δομής ή στη διαχρονία. Η πρώτη αναφέρεται στην αποδομική προσέγγιση την οποία εκπροσωπεί ο J. Derrida και η οποία εστιάζει σε σχήματα ρήξεων, συγκροτήσεις θραυσμάτων, στη σύλληψη της δομής κατά τον μετασχηματισμό της. Σε θεωρήσεις που εκφράζουν και επιτείνουν τις ολισθήσεις του νοήματος, στο πλαίσιο μιας κειμενικής προσέγγισης, η οποία επιχειρεί να ελέγξει το σύνολο της πραγματικότητας με την παραγωγή πολυστρωματικών θεωρητικών και χωρικών διατυπώσεων.

Μια δεύτερη κατεύθυνση που αποκτά ιδιαίτερη έμφαση, την ίδια περίοδο, στην περιοχή των μαθηματικών αλλά και των φιλοσοφικών προσεγγίσεων, αφορά αντίθετα, την αντίληψη της συνέχειας διαφορετικών όρων και όχι των ρήξεων, ως ελαστική συνθήκη που προσομοιώνεται από τη μαθηματική τοπολογική

επιφάνεια. Η δεύτερη αυτή κατεύθυνση μπορεί να περιγραφεί και από τον όρο «διαφορικότητα» ως μαθηματική αντίληψη προσέγγισης των μεταβολών, οι οποίες αναδεικνύονται έτσι ως ο κοινός τόπος των δύο παράλληλων χρονικά, μετα-δομιστικών επεξεργασιών. Με μια άλλη διατύπωση, η έμφαση στις συνθήκες μεταβολής των δομικών συγκροτήσεων κατά την πρώτη κατεύθυνση επιχειρεί να «επιτεθεί» στη συγχρονική επίφαση της δομής, «ρηγματώνοντάς» την, ενώ στη δεύτερη αποδίδει έμφαση σε μια συνεχή, χωρίς ρήξεις, δομική προσέγγιση η οποία αποσκοπεί στην παραγωγικότητα της δομής. Οι αρχιτεκτονικές εφαρμογές της αποδομικής θεώρησης, η οποία επιχειρεί να συνοψίσει τις περιοχές του κειμένου και της αρχιτεκτονικής πρακτικής, όπως θα δούμε στο παράδειγμα προσχεδιασμού κήπου από τους J. Derrida και P. Eisenman, βασίζεται στη διαρκή μετάπτωση των σημασιών και καταλήγει στη διαπίστωση της διαρκούς αναβολής, της «διαγραφής» υλικών πραγματώσεων. Η αντίληψη της δομικής μεταβολής ως αποτέλεσμα της «διαφοράς», αναφέρεται εντέλει στην αντίληψη ταλάντωσης μεταξύ των επιμέρους όρων, επιχειρώντας να αναιρέσει τις θεμελιακές διακρίσεις της δυτικής μεταφυσικής, και ιδιαίτερα της διάκρισης αισθητό/νοητό. Σύμφωνα με τη δεύτερη κατεύθυνση, οι αρχιτεκτονικές τοπολογικές προσεγγίσεις, αξιοποιούν την ανάπτυξη και ευρύτητα χρήσης των ηλεκτρονικών παραστάσεων και αφορούν την παράσταση των όρων διαρκούς μεταβολής. Παράσταση, πλούσια νοήματος, η οποία καταλήγει σε «οικογένειες» διαφορετικών αποτελεσμάτων ή «πολλαπλότητες» κατά την ορολογία του B. Riemann. Προσεγγίζεται έτσι η γεωμετρική εποπτεία της φυσικής συνθήκης, ειδικότερα στο παράδειγμα της πτύχωσης, αποδίδοντας εντέλει «μορφές» που χαρακτηρίζονται από όρους «ζωτικότητας».

12.00 – 13.30

ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΙΛΙΑ,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Γιατί η σημειωτική;

↳ *Κάριν Μπόκλουντ Λαγοπούλου*

Το 2013 στην Ελλάδα, γιατί να μιλάμε για σημειωτική; Γιατί μια θεωρία που αναπτύχθηκε μαζί με τον Δομισμό, στις δεκαετίες των 1960 και 1970, να μας ενδιαφέρει σήμερα, μετά από μισό αιώνα; Έχει η σημειωτική κάτι να μας διδάξει, κάτι που να μας χρησιμεύει, σήμερα; Στα 50 χρόνια που μεσολάβησαν από τη δημοσίευση του δοκιμίου Στοιχεία σημειολογίας του Roland Barthes, η σημειωτική έχει δημιουργήσει ένα αυτόνομο επιστημονικό πεδίο. Υπάρχουν μαθήματα σημειωτικής στα πανεπιστήμια – σε κάποια λίγα πανεπιστήμια υπάρχουν και προγράμματα σημειωτικών σπουδών. Κυκλοφορούν περιοδικά και βιβλία με τη λέξη «σημειωτική» στον τίτλο τους. Πρέπει όμως να ομολογήσουμε ότι δεν είναι πολλά. Ως μεθοδολογία ανάλυσης, όμως, η σημειωτική έχει διεισδύσει σε πολλά άλλα επιστημονικά πεδία, σχεδόν σε όλα τα παραδοσιακά πεδία των επιστημών του ανθρώπου και σε μερικά καινούργια. Επιπλέον, η σημειωτική ήταν από την αρχή δι-επιστημονική: αμφισβητούσε πάντα τα στεγανά ανάμεσα στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Αυτή τη διεπιστημονικότητα την έχει κληροδοτήσει σήμερα σε όλα τα πεδία της μελέτης του πολιτισμού. Δεν είναι μόνο ότι εφαρμόζεται ως μεθοδολογία μέσα σε αυτά τα πεδία, αλλά δημιουργεί συσχετισμούς ανάμεσά τους: λογοτεχνία και τέχνη, ανθρωπολογία και αρχαιολογία, παιδαγωγική και εικόνα, φιλμ και μουσική. Όμως, το κατά πολύ πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της σημειωτικής – σήμερα ίσως πιο σημαντικό παρά ποτέ – είναι η αποτελεσματικότητά της ως εργαλείου ανάλυσης των ιδεολογικών προϋποθέσεων που θεμελιώνουν όλα τα πολιτισμικά φαινόμενα, από τα σχολικά εγχειρίδια μέχρι την πρωτοποριακή τέχνη. Αφού τα βλέπει όλα ως κείμενα προς ανάλυση, η σημειωτική μεθοδολογία μπορεί να δείξει πώς είναι κατασκευασμένα, ποιους κώδικες αξιοποιούν, πώς τους συσχετίζουν για να δημιουργήσουν το μήνυμά ότι «έτσι είναι ο κόσμος, έτσι είναι ο άνθρωπος, έτσι είναι η πραγματικότητα και έτσι πρέπει να είναι». Μέχρι και σήμερα, η σημειωτική είναι το καλύτερο εργαλείο που έχουμε για την κριτική αποδόμηση των ιδεολογικών κειμένων. Να είναι αυτός ο λόγος που μας λένε ότι είναι ξεπερασμένη.

13.00 – 15.00

□ POSTERS' SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

The symbolic significance of physical education

↳ *Despoina Spyridaki, Alexandra Bekiari*

The purpose of this study was to examine from the semiotics view, combined with the objective reality of cultural, economic-society development, the challenge of carrying on semiotics, as the science of signs, to the sports and physical education. Semiotics and education are research fields with mutual interests and overlaps. The study of signs and sign processes help to understand how teaching means to communicate by means of signs and how learn-

ing means to interpret in the capacity of interpreting signs. Semiotics offers tools of analysis in the teaching of school subjects teaching verbal, nonverbal, visual, body languages, and the teaching of semiotics itself in classes. Human beings are signusers, and semiotics can also serve as a meta-language the function to describe human action. As currently practiced, semiotics is used mainly as a methodological tool to study such sign-based phenomena as body language, aesthetic products, visual communication, material culture—in a phrase, anything that is informed by sign-based activities or behavior. Semiotics is relevant to physical education in two respects: On the one hand, teaching and learning have semiotic implications since they are both processes of semiosis; on the other, the study of processes of learning and teaching contribute to the study of the ontogeny of signs and communication, which is a branch of semiotics. The fields in which both disciplines overlap include the theoretical foundations of education, methodological aspects of teaching and learning, as well as the questions of the ontogeny of signs and communicative competence. Until recently, the idea of amalgamating signs with learning theory and education to establish a new branch, which can be called edusemiotics, has never really crystallized, even though the Russian psychologist Lev S. Vygotsky had remarked already in the 1930s that the “very essence of human memory is that human beings actively remember with the help of signs”. After a review in literature about the reasons and criteria for forging an edusemiotics, based on fact that semiotics is the ideal tool for learning in its corporeal totality, the sports activities were explained from the symbolic carrier, the symbolic code, finally the symbolic significance. The author proposed that the symbolic carrier of sport maybe visible sport events, and maybe invisible cultural ideas. The feature of sport itself and modern media coded sport activity through influencing people’s value ideas. The symbolic meaning of sport shows that it a symbol of competitiveness, health, communication and leisure.

Semiotics and Education

∟ *Maria Popova*

The aim of the paper is to suggest new semiotic methods and new interactive way with multidisciplinary approach in order to increase the education efficiency in secondary schools and in the first level of universities through new cognitive and semiotic strategies in this research field.

Drawing jealousy: A study of children’s pictorial representations of jealousy

∟ *Fotini Bonoti, Plousia Misailidi*

Jealousy is an aversive emotional state that arises in response to a perceived harm or threat to the self and/or to a valued relationship. While a lot of research has concentrated on children’s ability to understand and pictorially represent primary emotions, such as happiness, sadness and fear, children’s pictorial representations of jealousy have not received sufficient research attention. This was the aim of the present study, which examined children’s ability to understand and pictorially represent jealousy. More precisely the study investigates potential changes in the graphic indicators that children use in their human figure drawings in order to depict jealousy. The sample consisted of four groups of children aged of 4-, 6-, 8- and 10- years respectively (N = 160). Children were first asked to define jealousy. Next, they were asked to draw two human figures: a child feeling jealousy and a child feeling no emotion (control drawing). Drawings expressing jealousy were compared to their controls in order to identify possible differences in the: (a) facial features, (b) body movements and posture, and (c) context of the figure. Results showed that older children had a better understanding of jealousy than younger ones. As regards the pictorial representations of jealousy, it was found that children’s ability to depict jealousy improves with age, since they use a larger number of graphic cues to convey this emotion as they get older. Moreover, the analysis of drawings indicated that overall children used significantly more frequently contextual cues than facial and/or bodily ones in their attempt to represent jealousy. The findings are discussed in relation to: (a) the literature assessing children’s developing understanding of social emotions, (b) the research investigating the nonverbal cues children use in order to non-verbally express jealousy, and (c) the possibility of using children’s drawing as an alternative method for assessing children’s understanding of emotions.

Viagra: New Social Forms

∟ *Luiz Carlos Migliozi Ferreira de Mello*

This work takes as its object of investigation some advertisements of Viagra, a drug developed by the laboratory Pfizer, to stimulate penile erection. From the theoretical and methodological framework of the French Semiotics, the aim of this article is to explain how images are constructed in order to create its unusual and hilarious meanings. In some cases, the images are built in a very subtle way, almost leaving in secret the fact that it is an advertising message that aims to sell a drug that stimulates penile erection. In other cases, the content of the message is quite clear and objective. In both cases, what can be seen in these advertisements is a disruption in the way society treats male sexual impotence: what was in the private sphere became public. New patterns of sexual behavior are suggested. The construction of the image conveyed by the advertisement takes on a crucial rhetorical value, since it is responsible to persuade the enunciatee to assume a new sexual lifestyle. Therefore, the discursive configuration of the image creates a simulacrum in which sex is seen as something natural, which denies thus the social constraints that define the patterns of sexual practice. These advertisements, as pointed Bauman (2007), show the forms of social disruption and, at the same time, allude to a new lifestyle.

From the wall text towards the social action: the case study of the wall writings of the Faculty of Philosophy of the National and Kapodistrian University of Athens

∟ *Marina Vihou, Sofia Tsioli, Ilias-Vasileios Papaioannou*

Despite the fact that the wall writings are not the monopoly of present day, they instantly correlate to urban landscape (Lucci 1998). The campus buildings are often covered by all kinds of graffiti, thus forming a dense depiction of the wall writing. The invasion of wall writings in public space and its arbitrary appropriation is considered as the expression of a personal or collective malaise due to sociopolitical surrounding atmosphere (Veschambre 2004). In any case, the appearance of the wall writing is an actual comment on reality and an attempt to mediate between the collective problems and the individual in order to instigate action ethics. The aesthetics (writing, form, discourse) of the wall writing are related to their performative and reflexive dimensions (Calame 1996). The aim of this announcement is the study and collocation of figurative and nonfigurative codes (Courtés 1997) of wall texts/messages as well as their signification on a reality based level (Austin 1962, Searle 1996, Récanati 1979). The wall writings illustrated in this research have appeared on the walls of the building of the Faculty of the National and Kapodistrian University of Athens. Their photographic representation was carried out during two distinct time phases in the early half 2013, thus depicting time spaces of divers sociopolitical importance and intensity. The limited place and time of the collected wall writings have been taken into consideration while analyzing their meaningful significance and their call for action –within an established society– influenced by the current political actuality.

Constructing New Identities around Languages and Media

∟ *María José Naranjo, Mercedes Rico García, Gemma Delicado Puerto, Noelia Plaza Fernández, Juan Enrique Agudo Garzón, Julian Coppens*

Migration has contributed to the richness in diversity of cultures, ethnicities and races in developed countries, changes caused by many reasons, including economical situations, politics, family re-unification, natural disasters, poverty, the wish to change one’s surroundings, or looking for better living conditions.

The exclusion of non-national residents from the sphere of social equality, in spite of their permanent coexistence with native speakers, provokes concerns about their integration into their hosting countries, being crucially positive if they could feel part of the community where they live in, breaking down possible language and cultural barriers. Taking into consideration these constraints, the second comprehensive immigration plan ruled by the European Union tries to mitigate this social controversy (Decree 92/2006, 9 May). Thus, bearing in mind the importance of mastering a language when you are abroad, migrants should have to develop language and cultural competences no matter whether they want to change their customs or not, always being tolerant and respecting other people's cultures. However, helping migrants to acquire and develop cultural awareness and understanding is an arduous and cumbersome task: "Culture is embedded in language as an intangible, all-pervasive and highly variable force. How are we to capture it and teach it?" (Crozet and Liddicoat, 1999). A special challenge which reveals a divided world, with certain inequalities, should be revived establishing an egalitarian and caring society. Based on these social concerns, the LiMe project, a Multilateral Language initiative supported by the European Lifelong Learning Programme, which comprises six organizations from across five European countries (Germany, Italy, Poland, Spain, and UK) aims to minimize these social-cultural differences. Migrants will overcome these barriers and solve their everyday conflicts by acquiring language competences and integrating culture as a means of social inclusion by demolishing prejudicious resistances and integrating synergies. To achieve the objectives, the project identifies strategies to help adult migrant language learners and educators understand language in context, and how the language of media resources and tools, such as television, radio, ICT, films, newspapers, among others, can help learners develop a sense of belonging and understanding the national culture. Additionally, the possibility of constructing newer identities through the exploitation of media - "Media: inform, amuse, startle, anger, entertain, thrill, but very seldom leave anyone untouched" (Shirley Biagy, 1996) - will simultaneously strengthen social inclusion, especially among migrants through the development of innovative methods and a virtual learning platform.

Ελληνική Νοηματική Γλώσσα: φυσική ή τεχνητή γλώσσα;

└ Δημήτρης Κωστής, Γεωργία Ανδρέου

Η εργασία διαπραγματεύεται το ζήτημα περί φυσικής προέλευσης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ). Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα είναι αναγνωρισμένη από το ελληνικό και το κυπριακό κράτος ως επίσημη γλώσσα της κοινότητας των Κωφών σε αυτές τις χώρες (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου, 2010). Στην παρούσα εργασία ερευνάται τόσο ο τρόπος κατάκτησης αυτής από τα κωφά παιδιά όσο και τα εσωτερικά της χαρακτηριστικά, συγκρίνοντας πολλές φορές τα τελευταία με τις ομιλούμενες γλώσσες. Αναλύονται οι κανόνες, οι δομές και οι δυνατότητες που προσφέρει η ΕΝΓ καθώς και οι ιδιότητες του γλωσσικού σημείου, η μοναδικότητα, η μεταβλητότητα, η συμβατικότητα και η παραγωγή-σύνθεση, στην ελληνική γλώσσα (Μπαμπινιώτης, 1998) οι οποίες αποτελούν τον ισχυρότερο αποδεικτικό παράγοντα του γεγονότος ότι η ΕΝΓ αποτελεί φυσική γλώσσα. Οι εν λόγω ιδιότητες εντοπίζονται πληρέστατα στην Ελληνική Νοηματική με σαφή παραδείγματα και εφαρμογές. Επιπλέον, οι γραμματικές δομές, σύνταξη, φωνολογία, μορφολογία, αναπτύσσονται και εξετάζονται σε σύγκριση με την ομιλούμενη ελληνική και αγγλική για να φαίνονται ξεκάθαρα οι διαφορές τους (Sandler & Martin, 2001). Ο τρόπος απόκτησης της γλώσσας, η ποίηση, η νευρογλωσσολογία και η σχέση μορφής και νοήματος είναι ακόμα μερικά κριτήρια που αποδεικνύουν εάν η Νοηματική είναι φυσική γλώσσα ή όχι. Τέλος, οι γονείς που αποτελούν την πρώτη επαφή των παιδιών με τον κόσμο αφού γεννηθούν, παίζουν και κύριο ρόλο για την απόκτηση μίας φυσικής γλώσσας (Baker, 2002). Η Νοηματική είναι η γλώσσα που αξιοποιεί την οπτική φύση των κωφών και αυτό την καθιστά προσβάσιμη, προβλέψιμη και αποτελεσματική, με πολλά οφέλη για τους ανθρώπους που μελετούν αυτή την οπτικο-κινητική γλώσσα (Pinker, 1984).

Η διαφήμιση ως λεκτική πράξη

└ Βασιλική Κέλλα

Η μελέτη των λεκτικών πράξεων μέσα από μια συγκριτική προοπτική δείχνει ότι τα μέλη διαφόρων κοινωνιών διαθέτουν ιδιαίτερα μέσα επικοινωνίας τα οποία είναι φορείς σημειωτικών δηλώσεων. Οι επικοινωνιακές χρήσεις παρουσιάζουν μεγάλη διαφοροποίηση από τη μια εποχή και κουλτούρα στην άλλη. Αυτές οι διαφορές μπορούν να διαταράξουν τις πολιτισμικές επαφές, όπως στην περίπτωση της διαφήμισης και όπως αυτή πραγματώνεται διαχρονικά. Θεωρούμε

ότι η επικοινωνία είναι παραγωγή και ερμηνεία σημείων και συνίσταται στο γεγονός ότι κωδικοποιούμε τα μηνύματα από τη μία, και από την άλλη, φθάνουμε σε μια διαδικασία λογικών συλλογισμών. Κάθε φορά που επικοινωνούμε θέτουμε τα εξής ερωτήματα: «πώς θα μιλήσω ή πώς θα γράψω»; «Σε ποιους απευθύνομαι»; «Με τι γλωσσικά μέσα θα πω αυτό που θέλω να πω»; Συνομιλούμε εάν μοιραζόμαστε κοινούς τόπους αναγνώρισης, δεδομένου ότι όταν επικοινωνούμε, έχουμε μια δεδομένη πρόθεση και ένα συγκεκριμένο προσχέδιο λόγου. Οργανώνουμε τον λόγο μας με βάση την εικόνα που έχουμε διαμορφώσει για τον συνομιλητή μας, αυτό που φανταζόμαστε ότι αντιλαμβάνεται και αναμένει από εμάς, την κοινή γνώση που ο άλλος αλλά και εμείς διαθέτουμε κλπ. Στην παρούσα μελέτη θα επιχειρηθεί μία διαχρονική ανάλυση διαφημιστικών μηνυμάτων που αφορούν επώνυμα προϊόντα και που βρέθηκαν ως καταχωρήσεις στον τύπο (εφημερίδες και περιοδικά). Μελετώντας τα λεκτικά και οπτικά γνωρίσματά τους θα προσπαθήσουμε να κάνουμε αντιληπτούς αντίστοιχα τους σημειο-κοινωνιο-ιδεολογικούς κώδικες της κάθε εποχής. Ο λόγος της διαφήμισης είναι λόγος επιρροής και αναπαραστάσεων και επιδρά στον Άλλον με στόχο να τον κάνει να πιστέψει, να τον πείσει και να τον κάνει να δράσει. Το πώς ο λόγος και η εικόνα παίρνουν την τελική τους μορφή και αποτυπώνονται στο χαρτί ή γίνονται πλοκή των τηλεοπτικών σποτ έχει να κάνει με την κοινωνία, τις αξίες της, τις νόρμες, τις αναπαραστάσεις κλπ.

16.00 – 17.30

**PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'**

Κοινωνιόλεκτοι σε ελληνικές τηλεοπτικές διαφημίσεις.

Η περίπτωση της «γλώσσας των νέων»

└ Περικλής Πολίτης, Ευάγγελος Κουρδής

Μη πρότυπες γλωσσικές ποικιλίες, όπως η κοινωνιόλεκτος των εφήβων και των νέων, χρησιμοποιούνται από δεκαετιών σε εμπορικές (αλλά και πολιτικές) διαφημίσεις, όταν προκρίνεται ως στρατηγική πειθούς η «συναισθηματική πρόταση πώλησης» (emotional selling proposition), που επιτρέπει έναν φαντασικό συσχετισμό των προϊόντων και υπηρεσιών με τρόπους ζωής και διαθέσεις, ώστε να δημιουργηθούν συγκεκριμένες «εικόνες επωνυμίας» (brand images) (Brierley 1995). Η επιλογή, βέβαια, της νεανικής κοι-

ωνιολέκτου δεν είναι τυχαία, καθώς η έκφραση συναισθημάτων είναι ο κύριος λόγος ύπαρξής της (Ανδρουτσόπουλος 2001). Η χρήση της «γλώσσας των νέων» σε τηλεοπτικές διαφημίσεις ή, ακριβέστερα, η συνύφανση στοιχείων της με την πρότυπη ποικιλία της φωνής του διαφημιστή και η διαμόρφωση νεανικού ύφους (Geis 1982: 134-62, Coupland 2007) έχουν πολλαπλές λειτουργίες: σχεδιάζουν το ακροατήριο-δυσνητικό καταναλωτικό κοινό συγκεκριμένων κατηγοριών προϊόντων/υπηρεσιών (κινητής τηλεφωνίας, ταχείας εστίασης, γλυκισμάτων και αναψυκτικών) (Bell 1992, 2001), προβάλλοντας στερεότυπες εικόνες νέων (Delin 2000, Goddard 2002): δοκιμάζουν τη δυναμική μιας «αντιγλώσσας» (antilanguage) στη δημόσια σφαίρα: διεκδικούν τον εντυπωσιασμό του μεγάλου κοινού με μια εκκεντρική ρητορική (Leech 1966) και σημείωση, στην οποία συμμετέχουν η προσωδία, οι σιωπές, η κίνηση και η ένδυση των σωμάτων, και προπαντός τα σήματα της νεανικής κουλτούρας, κ.ά. (Stamou 2013, Stamou et al. 2012). Στην ανακοίνωσή μας μελετούμε σε ελληνικές τηλεοπτικές διαφημίσεις των ανωτέρω κατηγοριών προϊόντων/υπηρεσιών τη γλωσσική, την κειμενική/σημειωτική και την κοινωνική λειτουργία της κοινωνιολέκτου των νέων: αφενός την επιδεικτική αντίτιξη της με την πρότυπη προφορική ποικιλία, που δι-αμορφώνει σκηνοθετικά σενάρια («μικροδράματα», άτυπες συνομιλίες, σκηνές του δρόμου) με έντονη προφορικότητα και συνομιλιακό ύφος, λογοπαίγνια, σκώμμα και διακειμενικές αναφορές, και αφετέρου τη συμβολή της στην οικοδόμηση στερεοτύπων καταναλωτικής συμπεριφοράς. Συμπεραίνουμε ότι η χρήση της κοινωνιολέκτου σε διαφημίσεις, αν και μπορεί να εξηγηθεί ως έκφραση γλωσσικής ποικιλότητας στη μαζική επικοινωνία, είναι κυρίως στρατηγική παιγνιώδους χρήσης της γλώσσας που υποκαθιστά τις πληροφορίες για προϊόντα και υπηρεσίες με την προβολή παγκοσμιοποιημένων ειδώλων νεανικής κουλτούρας.

Αγόρασε συλλογικότητα! Νέοι διαφημιστικοί τρόποι σε δύσκολες εποχές

└ Σταματία Κουτσουλέλου-Μίχου

Η διαφήμιση εξακολουθεί και σήμερα να αποτελεί προσφιλέστερο ερευνητικό αντικείμενο ποικίλων -συνώνυμων διεπιστημονικών- κλάδων. Και στον χώρο της σημειολογίας, σημαντικό κομμάτι της έρευνας επικεντρώνεται στην ανάλυση των ποικίλων και αλληλεπιδρώντων διαφημιστικών σημείων που πυροδοτούν ένα πλούσιο ρεπερτόριο σημασιών, το οποίο εκτείνεται από τις αναμενόμενες/ συμβατικές μέχρι

τις μη αναμενόμενες/υπονοούμενες/βιωματικές ερμηνείες. Η διαφήμιση, μέσα από την πληθώρα αυτή των σημασιών, καθώς και την ερμηνεία τους με βάση τους κώδικες /κανόνες και την εκάστοτε κοινωνικο-πολιτισμική πραγματικότητα, φαίνεται να αποτελεί πρόσφορο έδαφος για σημειολογικές αναλύσεις. Από την άλλη, οι σημειολογικές ερμηνείες παρέχουν στον καταναλωτή ένα είδος «εμβολίου» ενάντια στους «διαφημιστικούς ιούς» που εισβάλλουν στη ζωή του με το πρόσχημα ότι προσφέρουν ιστορίες χαλάρωσης, αποδεκτά κοινωνικά πρότυπα, αποτελεσματικές λύσεις σε μια πολύπλοκη και βασανιστική καθημερινότητα. Έτσι, μπορεί να κατανοήσει τους μηχανισμούς χειραγώγησης και τις πραγματικές προθέσεις της διαφήμισης αποκωδικοποιώντας κριτικά το μήνυμά της. Αυτή η αμοιβαία προσφορά και σύνδεση σημειολογίας και διαφήμισης έχει αποτυπωθεί σε πολλές μελέτες που υλοποιούν διαφορετικές αλλά ενδιαφέρουσες σημειωτικές προσεγγίσεις.

Στην ανακοίνωσή μας θα αναλύσουμε τη συνέργεια γλωσσικών σημείων και εικόνας στην οργάνωση μιας προθετικής σημειολογικής/σημασιολογικής δομής, τη χρήση διαφορετικών κωδίκων στην ελληνική κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα, και τη δημιουργία, μέσα από διακειμενικές αναφορές και υπονοούμενες συνδέσεις, νέων σύγχρονων μύθων που καλύπτουν την ανάγκη του σημερινού ανθρώπου για ποιητική ερμηνεία της πραγματικότητας. Θα χρησιμοποιήσουμε ως υλικό μας τη διαφήμιση «Keep walking Greece» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ομώνυμης καμπάνιας, η οποία έλαβε παγκόσμια διάκριση και μεγάλη δημοσιότητα, είχε θετικότερα αποτελέσματα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και συνέβαλε στην προώθηση του Johnnie Walker. Το «Keep walking Greece», όπως τόνισε ο A. Fenell, γενικός διευθυντής της Diageo, «ήρθε να απαντήσει στην απογοήτευση... των Ελλήνων μέσα στη δίνη της κρίσης. Κάλεσε τον κόσμο να επενδύσει στην ωριμότητα της σκέψης και των ικανοτήτων του...να «περπατήσει» προς τα δικά του οράματα... Πρόβαλε... τη δημιουργική δύναμη της συλλογικής ψυχής». Αυτές τις «ποιητικές» διαφημιστικές προθέσεις θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε με τη σημειολογική ανάλυση της συγκεκριμένης διαφήμισης αποκαλύπτοντας νέους διαφημιστικούς τρόπους σε δύσκολες εποχές κρίσης.

Αναδυόμενες ταυτότητες και εθνικότητα σ' ένα φλιτζάνι κυπριακού καφέ

└ *Ευριπίδης Ζαντίδης*

Η εθνική ταυτότητα δεν είναι μόνο αποτέλεσμα κοινής καταγωγής, ιστορίας, παράδοσης ή κοινών ιδανικών και κοινού πολιτισμικού υπόβαθρου ενός λαού όπως συνήθως ορίζεται, αλλά, όπως αναφέρει ο Edensor (2002), είναι και αποτέλεσμα άλλων διαφόρων παραγόντων των οποίων η προέλευση είναι δομημένη στη νοοτροπία του καθημερινού και στο λαϊκό πολιτισμό. Ο Anderson (1997) βασίζεται εξ αρχής σε πολιτισμικές παραμέτρους και ορίζει το έθνος ως τη φαντασιακή πολιτική κοινότητα η οποία, ανάμεσα σε άλλα, επηρεάστηκε και αναθεωρήθηκε έντονα από την εμφάνιση της τυπογραφίας στα μέσα του 15ου αιώνα. Η εξέλιξη των εκτυπωτικών μεθόδων οδήγησε στην εμφάνιση του έντυπου καπιταλισμού (print-capitalism) με τον οποίο δημιουργούνται νέες μορφές επικοινωνίας που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της συλλογικής εθνικής συνείδησης και επηρεάζουν την έννοια καθώς και τη διάχυση της ιδέας του έθνους.

Η παρούσα μελέτη στηρίζεται σε αυτή τη θεωρία και έχει στόχο τη διερεύνηση και εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με αναπαραστάσεις που αφορούν στην κυπριακή εθνική ταυτότητα μέσα από έντυπες διαφημίσεις του Λαϊκού Καφεκοπτείου της Κύπρου. Μελετώνται έντυπες εμπορικές διαφημίσεις από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 έως σήμερα, από τοπικές εφημερίδες και περιοδικά. Η ερευνητική μεθοδολογία που χρησιμοποιείται συνδυάζει τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου και τη Σημειωτική ανάλυση σύμφωνα με τους Barthes (1997), Kress and Van Leeuwen (2006) και Dyer (2007). Από την ανάλυση προκύπτει ότι, ανά δεκαετία, υπάρχουν διαφορές της αναπαράστασης της 'κυπριακότητας' μέσα από τη διαφημιστική προβολή του Λαϊκού Καφεκοπτείου. Η ανακοίνωση παρουσιάζει πώς η απεικόνιση της εθνικής ταυτότητας στο διαφημιστικό λόγο ανασυγκροτείται και αλλάζει, σε σχέση με πολιτισμικά, κοινωνικά, οικονομικά και ιστορικά γεγονότα της ιστορίας της Κύπρου.

Σημειωτικές παρατηρήσεις στη σύγχρονη διαφήμιση: η περίπτωση της εμπορικής και της κοινωνικής διαφήμισης

└ *Ελένη Συκιώτη, Γενοβέβα Ζαφειρίδου*

Ο χώρος της διαφήμισης αποτελεί ένα ξεχωριστό πεδίο μέσα στο οποίο συνεργούν διαφορετικά σημειωτικά συστήματα. Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως σκοπό τη μελέτη τεσσάρων έντυπων διαφημίσεων του

ελληνικού περιοδικού τύπου, μέσα από τη συνεργία των σημειωτικών συστημάτων γλώσσας και εικόνας. Πιο συγκεκριμένα, αφορά την παραγωγή σημασίας σε διαφημίσεις διαφορετικού περιεχομένου, με τη χρήση της διασημειωτικής μετάφρασης, δηλαδή, της ερμηνείας γλωσσικών σημείων μέσω μη γλωσσικών σημείων (Jakobson, 1959) ως διαφημιστικής πρακτικής στο χώρο της εμπορικής και κοινωνικής διαφήμισης. Η διαφοροποίηση των εμπορικών διαφημίσεων έναντι των κοινωνικών ή ανθρωπιστικών όπως τις ονομάζει η Μίχου-Κουτσουλέλου (1997), έγκειται στο γεγονός, ότι οι κοινωνικές διαφημίσεις στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με ευάλωτες κοινωνικά ομάδες ή ένα κοινωνικό ζήτημα, ενώ οι εμπορικές διαφημίσεις απευθύνονται σε ένα ευρύ ή συγκεκριμένο κοινό καταναλωτών με καθαρά εμπορικές επιδιώξεις. Στόχος μας είναι να μελετηθεί, εάν και κατά πόσο διαφημίσεις διαφορετικού περιεχομένου προβάλλονται με τον ίδιο τρόπο, χρησιμοποιώντας όμοιες πρακτικές για την προσέγγιση του καταναλωτικού κοινού. Εκτός από το θέμα της συνέργειας των σημειωτικών συστημάτων και της διασημειωτικής μετάφρασης ως διαφημιστικής πρακτικής, η μελέτη μας θα επεκταθεί και στις λειτουργίες που διέπουν το διαφημιστικό μήνυμα καθώς και τα ρητορικά σχήματα που το συνοδεύουν.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

Are University Students Followers of the World's Semiotic Turn to the Visual?

└ *George Damaskinidis*

It has been argued that literacy habits in the late twentieth and early twenty-first century have undergone dramatic changes. One of these is a tendency, among some educators, towards a more systematic approach to visual education, multimodality and multiple literacy practices, where the dominance of the verbal modes of communication has been challenged by non-verbal modes. A relevant theoretical development has been the study of the phenomenon of multimodality by adopting a social semiotic theory. This widespread tendency towards the visual has also been noticed in translation studies. The image/text relation is not a new problem for translators, but it requires constant re-interpretation, with the turn to the visual giving rise to new objects of study, problematizing at the same time the verbal/non-verbal divide in translation. In particular, it has been argued that a far greater awareness of the ways in which differ-

ing verbal and visual imperatives shape translation is needed. Within this environment, and guided by the call for Higher Education to adopt a strong commitment to visual literacy, I set up a doctoral study involving undergraduate students from the four foreign language and literature departments of the Aristotle University of Thessaloniki (Greece). If we accept that there is a change of balance between the verbal and non-verbal modes, then it follows that an examination of university students' perspective of the visual literacy approach to translation would involve two implications: firstly, 'how do these students perceive the role of visual literacy in translation studies, in general', and secondly, 'the extent to which they adopt a visual literacy perspective while translating multimodal texts'. These implications are examined by triangulating data gathered from the undergraduates' performance while translating a multimodal text. This data come from four different sources; one questionnaire before translating the multimodal text, one afterwards and one while analysing the photograph that accompanies the verbal element; one retrospective interview; informal think-aloud protocols; and two software programs, one that monitors Internet activity and the use of electronic references, and one that produces a video record of the activity on the computer screen.

A multimodal analysis of 'BADGER'S PARTING GIFTS': A case study in interpersonal metafunction

└ *Zahra Kordjazi, Maryam Ghiasian*

This study investigates the interpersonal meanings conveyed by the verbal and visual modes of Badger's Parting Gifts, while interrogating the choices afforded to Susan Varley for creating the interaction between the viewer and represented participants that is structured by factors such as the gaze of participants, the distance of the participants, and the angle from which viewers as interactive participants view represented participants. The analytical tools employed in this study are Halliday's (2004) Systemic Functional Grammar and Kress and van Leeuwen's (2006) Visual Social Semiotics. The multimodal investigation revealed that declarative sentences, long shots and oblique angles were mainly employed to generate objectivity in addition to detachment. In fact, both verbiage and image were combined with regard to the description of death and recovery to make the grief narrative of the badger as the valued ancestor and his sad animal friends less poignant.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM B

The expression of worldviews through narratives and chronotopes of liquid times

└ Ioanna Boura

In contemporary society –characterized by insecurity, instability and uncertainty- we witness the emergence of new textualities, technologies and forms of art. This constant search seems to be generated by the human need for stability and control over his life. The existence of machines and new technologies has a reassuring effect since it represents an ideal of determinism and reliability; anything conceived and created by man can be explained. On the other hand, we cannot neglect the restrictions imposed on human effort by the limits of our potential conception of the world surrounding us. In *The Limits of Interpretation*, Umberto Eco explains that when we understand the destiny of a narrative hero, we, “as citizens of the real world, begin to understand that we often bear up our destiny only because we understand our world in the same way as narrative heroes understand theirs. Narratology implies that maybe our viewpoint of the real world is as imperfect as that of the heroes of narrative”.

This paper is primarily based on the idea that past and present periods of ruptures, revolutions and transformations share certain characteristics, particularly in the field of literature. One of the basic necessities of worlds in conflict and emerging societies is that of stability, and in this sense, we are tempted to examine the potential stabilizing effect of the act of narration. Secondly, this paper focuses on narratives and chronotopes of worlds in conflict, based on the example of the chronotope of the castle and its evolution, from its function in the historical novel, in Victor Hugo's *Ninety-three* to Robert Merle's *Malevil*. Furthermore, we are interested in the worldviews of liquid times as constructed in these narratives and the role of the reader in the decodification of the message and its success.

The Reality as a Manner of Transformation

└ Fitnat Cimsit Kos,
Melahat Küçükarslan Emiroglu

Between reality and representation all transformative agents have roles for both reflect and convey. But transformation as a process is independent from the territories. The degrees of territories, deterritorialization, and reterritorialization keep hidden dimension about expressions of the subject or asubject. Thus, the aim of this study is to explore the expressions of transformation through new public space and transformative challenges. The semiotic is a translation language between the reality and its expressions. This translation language itself can be independent from the subject and its expressions within a transformation process. The transformation itself creates the language independent from the subject. Thus not the idea of literature but the idea of minor literature can be a non-representative reading for 'new public space challenges'. As Bensmaï'a (2003) mentioned in foreword of *Kafka Toward a Minor Literature*, a 'minor literature' it refers to no subject. There isn't a subject. As the evolutionary potential of a 'minor literature' is written from the margins, deterritorializing the “fragile community” from the border from whence it is possible “to express another possible community and to forge the means for another consciousness and another sensibility” Deleuze & Guattari (2003) write, “there are only collective assemblages. A 'minor literature' is not only asubjective, it is also non-representative, deterritorializing sound “irrevocably, absolutely”; in this way, a “language of sense is traversed by a line of escape”. This line of flight escapes figuration, metaphor, the proper name, Kafka deliberately kills all metaphor, all symbolism, all signification. The aim is not decoding the transformation but understanding the transformation. As Deleuze&Guattari (2003) mentioned to become animal is to participate in movement, to stake out the path of escape in all its positivity, to cross a thresh- old, to reach a continuum of intensities that are valuable only in themselves, to find a world of pure intensities where all forms come undone, as do all the sig- nifications, signifiers, and signifieds, to the benefit of an unformed matter of deterritorialized flux, of nonsignifying signs. The act of becoming is a capturing, a possession, a plus-value, but never a reproduction or an imitation. As Brazil mentioned this minor literature speaks in a positive voice with the role and function of the collective. The question is how can we explain these non-

representative language which is no longer confronted by a dialectic or a structural correspondence in transformative context.

Estonian exile literature and its representation in literary histories published in exile.

└ Kristin Vaik

My paper is about Estonian exile literature and the ways this cultural discontinuity or rupture is represented in Estonian literary histories published in exile. The importance of (literary) histories is multifaceted. Histories can be seen as phenomena, which are arranging the literary practice. At the same time they convey the cultural self consciousness and can be viewed as self describing and self constructing texts. Important and interesting facets are also how the histories are creating continuous static narratives, from dynamic cultural processes, which often have disjunctions and explosions.

The Estonian exile literature is the literary creation of those writers (or those men and women who became writers afterwards) who left Estonia during the intense immigration waves between 1939-1944. They created literary works and published them in exile, and yet we consider them Estonian writers and their work Estonian literature. After their escape they lived abroad and did not have a real chance to return to Estonia and their normal lives here for almost 50 years. Soviet Estonia disowned them. In my paper, I concentrate on the aspect how this “cultural disjunction” is narrated into literary histories published in exile and how these literary histories are constructing the identity of exile writers and exile literature. The theoretical background of my paper arises from Tartu-Moscow school and its observations about semiotics of history, auto-communication, self and other, centre and periphery etc.

Time series and scales of absurdity and uncertainty

└ Elissavet Evdoridou, Maria Demitriou

The Absurd theatre as an avant-garde literary post-war creative writing has expressed an aspect of isolation of whatever logical, rational and sequential. Writers, having experienced, in their personal or social life, a kind of rupture carry on, absorbing the tendencies of their era, as well as the challenge of their spatiotemporal conditions, proving a dismissal of

well-made plays. Their actants' discourse becomes repetitive, concise so that, according to Esslin (1996) it seems ‘as a kind of intellectual shorthand’. Beckett's *Waiting for Godot* (1954) “lying between poetry and poetic prose” [Samara,(2002:60)], according to Thornley & Roberts (1984:171) was due to his thought that language is “building a wall between human beings which stops them communicating”. So, it is the actant's inefficiency to penetrate in his own insight thoughts that reinforces readers to respond to this sort of discourse, in a rather controversial way [Esslin, (1996:468)]: either focusing on rejection, on reconciliation, if not on creative reaction in their own personal lives.

This play by Beckett will be juxtaposed to Pinter's *The birthday party* (1957). In the first case, by Beckett, the actants' dialogue and spatiotemporal convention reveal they are waiting for a transcendental person who is supposed to survive them, whereas in the second one, Harold Pinter, apart from introducing two ‘invading’ unwanted and non expected figures into the theatrical frame, he has chosen to differentiate the spatial component.

In this paper, through Greimas' Narrative Semiotics (1966, 1993) as well as De Beaugrande's & Dressler's text-linguistics (1994), we will be focusing on these two plays. Moreover, the language components of absurdism, (rupture, discontinuity, repetitiveness) will be combined to the relevant spatiotemporal ones, as a means to locate: a) precursor tendencies, and b) literary discontinuities on today's European literature.

16.00 – 17.30

PARALLEL SESSION, ROOM C

Το Χαμόγελο του Παιδιού στον Άγιο Παντε- λήμονα: KENA ΧΡΗΣΗΣ & ΝΟΗΜΑΤΟΣ

└ Γιώργος Κουτούπης

Η εισήγηση αναφέρεται σε ορισμένες καινοφανείς περιπτώσεις αστικών χώρων και γλωσσικών εκφω- νημάτων, που τους διακρίνει μια ιδιαίτερη κενότητα, τόσο από πλευράς χρήσης τους, όσο κι από πλευράς νοηματοδότησής τους. Η ακραία ή οριακή κενότητά τους συνίσταται: για μεν τον χώρο, στο ότι «δεν μπορεί να πλησιάσει κανείς», για δε τη γλώσσα, στο ότι «δεν μπορεί κανείς να πει τίποτα πάνω σ' αυτό». Όσον αφορά τον χώρο, αφετηριακό παράδειγμα αποτελεί η (πασίγνωστη πλέον) μανταλωμένη παιδική χαρά

στο πάρκο της πλατείας του Αγ. Παντελεήμονα, στην Αθήνα. Σύμφωνα με την ανάλυσή μου, αποτελεί ένα αστικό κενό «τρίτου τύπου», έναν χώρο αποτροπής, από την άποψη ότι είναι ένα κενό που οριστικά δεν επιδέχεται χρήση. Η πολιτική και κοινωνική φύση του εν λόγω κενού το καθιστά (νοηματικά τουλάχιστον, που είναι κιάλας αρκετό), ούτε καν μια *tabula rasa*, αλλά ένα κωνί, μια ρουφήχτρα, μια δίνη (σαν και τόσα άλλα «σπιράλ» που έχουν εμφανιστεί τελευταία στον δημόσιο λόγο). Στο γλωσσικό πεδίο, μέσα από τον καταγισμό της Νεογλώσσας των καιρών μας, μέσα από μια πληθώρα νεοπαγών «κενών (ή «πλεόντων») σημειώντων», διακρίνεται μια εσχατιά στη γλωσσική νοηματοδότηση, που έχει τη μορφή, για παράδειγμα, της ονομασίας που φέρει η οργάνωση «Χαμόγελο του Παιδιού». Εδώ, φαίνεται η ιδρυτική αυθαιρεσία στη σχέση σημαίνοντος-σημαινόμενου να έχει εξαλειφθεί στο επίπεδο του νοήματος, καθώς δείχνει να έχει πληρωθεί στην ιδεατή αναλογία του 1:1. Το κενό έχει καλυφθεί πλήρως με μια σκληρή κρούστα θετικότητας, που δεν αφήνει κανένα περιθώριο αναγνώρισης της καν (πόσο μάλλον διερώτησης σχετικά με αυτήν). Στο φαινόμενο των αστικών κενών τρίτου τύπου, η αποτροπή παίρνει τη μορφή μιας «μαύρης τρύπας» του νοήματος. Στην περίπτωση του μονοδιάστατου λόγου, η αποτροπή παίρνει τη μορφή συμπαγών εκφράσεων σαν εστίες εκπομπής εναρετότητας. Στο χρονοχωρικό πλαίσιο που συμβαίνουν αυτά, τα σημάδια των καιρών μας, ποιες απροσδιόριστες συνάψεις έχουν δώσει κιάλας τα αναπάντεχα αποτελέσματά τους; Κι, επιπλέον, είναι εφικτό να τα εξετάσουμε από μόνα τους, αλλά και τον ενδεχόμενο συσχετισμό τους, με όρους ...κβαντισμού του χώρου και του λόγου;

Αναφομοιώτες διαφορές, «εξευγενισμός» και πόλη

└ *Κώστας Γιαννακόπουλος*

Η ανακοίνωση αφορά την συγκρότηση της διαφοράς στον Κεραμεικό και το Γκάζι όπου συνυπάρχουν, συγκατοικούν διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ως προς την τάξη, την εθνότητα, τη συγγένεια και τη σεξουαλικότητα δηλαδή μεσοαστοί, μετανάστες, ανύπαντρα ζευγάρια, εργένηδες, οικογένειες, ετεροφυλόφιλοι,ες και ομοφυλόφιλοι,-ες. Η προσέγγιση της συγκρότησης της διαφοράς είναι χωρική δηλαδή εξετάζεται πως η διαφορά εγγράφεται στο χώρο και αντιστρόφως πως ο χώρος συγκροτεί τη διαφορά. Για τη κοινωνιο-χωρική αυτή διερεύνηση της παραγωγής της διαφοράς ο Κεραμεικός και το Γκάζι παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον διότι για αρκετούς από τους κα-

τοίκους της περιοχής η ταυτότητα και η διαφορά, ο Εαυτός και ο Άλλος δεν θεωρούνται δεδομένοι, «φυσικά» εδραιωμένοι, ριζωμένοι σε έναν ορισμένο τόπο αλλά είναι υπό διαμόρφωση αφού συγκροτούνται από μετακινούμενους, μετατοπιζόμενους ανθρώπους που βρίσκονται σε μια διαδικασία απεδαφοποίησης και εδαφοποίησης. Η εστίαση στη συγκρότηση της διαφοράς ως διαδικασίας ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο Κεραμεικός και το Γκάζι αποτελούν γειτονιές οι οποίες βρίσκονται σε διαδικασία «ανάπλασης», «εξευγενισμού» (gentrification) η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη. Θα εξεταστεί η διαπλοκή των αντιλήψεων για την «ανάπλαση»/ «εξευγενισμό» με τις αντιλήψεις για την διαφορά, αφού με την «ανάπλαση»/ «εξευγενισμό» τίθεται το ζήτημα της των τρόπων συνύπαρξης αλλά και μη συνύπαρξης των διαφορετικών ομάδων στην περιοχή. Οι αντιλήψεις αυτές δεν είναι ενιαίες, ομοιογενείς αφού αντιστοιχούν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστούν οι αντιλήψεις των μεσοαστών νέων κατοίκων της περιοχής και των «αυτοχθόνων» ή παλιότερων ελλήνων κατοίκων. Οι ομάδες αυτές και ιδιαίτερα εκείνη των μεσοαστών δεν είναι ομοιογενείς στο εσωτερικό τους και παρά όλες τις διαφορές μεταξύ τους αναπτύσσουν κοινές στρατηγικές σε ζητήματα που απασχολούν τη περιοχή. Η ανακοίνωση θα επικεντρωθεί στην ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι μεσοαστοί νέοι κάτοικοι της περιοχής συγκροτούν έναν χωρικό εαυτό μέσω μιας ιεραρχικής οριοθέτησης τους ως προς τον Άλλον στο χώρο. Η οριοθέτηση αυτή υλοποιείται με μια περιχαρακωση, αφ' υψηλού θέαση και απόσταση απέναντι στην ετερότητα. Ταυτόχρονα, το ενδεχόμενο μιας ανεξέλεγκτης εγγύτητας και διατάραξης των ορίων αποκαλύπτει την αποστροφή που λανθάνει στην ανοχή των μεσοαστών απέναντι στους Άλλους. Η ανοχή αυτή διαφέρει από την «κλασική» ξενοφοβία των «γηγενών» ελλήνων κατοίκων. Τέλος, το γεγονός ότι, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, ο εξευγενισμός δεν έχει ολοκληρωθεί και ετερόκλητοι χώροι συνυπάρχουν στην περιοχή την καθιστούν ένα χώρο ανοικτό στην ενδεχομενικότητα.

Becoming 'Istanbul'; a dictionary of the problematics of a changing city: inside critique of significant cultural meanings

└ *Fotini Tsiiridou, Nikitas Palantzias*

As a bridge between 'Europe' and 'Asia' the city of Istanbul finds itself 'trapped' within a cluster of preconceived meanings and often stereotypical representations. As a late modern metropolis the megacity of Istanbul displays a ubiquitous array of interconnected socio-economic and cultural processes that emerge from and are being affected by neoliberal procedures; With this proposed paper we employ artistic practice as an analytical tool for the examination of the various ways that these implications are being reflected upon and being negotiated at the local level. By looking at the particular circumstances under which the project 'Becoming Istanbul' was developed (Istanbul, Cultural Capital 2010), the location that was presented (Beyoğlu, as the par excellence place of political protest, touristic development and gentrification, entertainment and artistic activities), as well as the different agents involved in it, we believe, as anthropologists that we have a very interesting ethnographic case for the observation of the dynamic relations unfolding themselves not only between the local and the global, but particularly between the East and the West as well as within every single category involved in this interplay. This paper analyzes and discusses some of the characteristics of the city's problematics exposed through the dictionary that emerge and become semiotics of everyday life in the city's socio-economic transformation. The contributors of this book-catalogue seem to speak for themselves and above themselves and the rest. By doing so they are not only negotiating global hegemonic economic and political values, as well as local power politics, but they become distinguish informants promoting critical perspective and put themselves in dialogue with social analysis. In doing so they are able to subvert strong orientalist views as well as global and local stereotypes circulating between the West and the rest. 'Becoming Istanbul' could serve as a very interesting example for the observation of the dynamic relations unfolding themselves through the interaction between the local and the global. Moving beyond the idea of space being made meaningful, we seek to explore the impact of spatial contestation and questions of adaptation and resistance to people's lives.

Even signs must burn: From Semiotics to Jean Baudrillard's Symbolic Exchange and the Postmodern City

└ *Thanos Gkaragounis*

The major concern of the paper involves three independent and yet (happily) interconnected research themes: semiotics, postmodern sociology and the city (there is no priority or hierarchy implied here). Typically, semiotics and semiology have offered in the past various ways for theorizing a highly complex and contested social environment; moreover, with respect to the city, it produced, a fruitful intellectual body of work; it challenged given ways of coming to terms with urban problems (from the original Vidal de la Blanche descriptive-empirical or regional approaches to space, to American idealist landscape studies; even to the logico-mathematical quantitative obsessions of the 1960s). In dealing with Marxism, nevertheless, and the radical turn of urban studies of the 1970s (from Castells, to Harvey, Lefebvre, Massey and Soja, to mention just a few of the most famous, though still diverse efforts of Anglo-American geography), the tension between semiology and historical materialist approaches became apparent; see for example Lefebvre's (1991: 51) discussion of Kristeva, Derrida etc.

To overcome the conflict in a non-dialectical manner, the paper is divided in three parts. The first part, presents a limited version of Saussure's semiotics, in order to delve, subsequently, in to David Harvey's historical-materialist geography, but concludes, eventually, by highlighting some of the refreshing ideas of Lagopoulos' spatial-materialist semiotics. The second part, seeks to go beyond Marxism, semiotics and the city as the unit of collective consumption. It, therefore, draws on Baudrillard's (1981) bold declaration that 'even signs must burn' and attempts to explain what sort of 'language' will probably be needed in order an alternative (differential) semiosis to hold sway: for Baudrillard (1993) there is one 'type of exchange' that is not susceptible to semiotics: symbolic exchange. The third part of the paper attempts, accordingly, to draw some premature conclusions and reflect on the consequences of theorizing the city, on the back of symbolic exchange, as part and parcel of what Zygmunt Bauman (1992) once indicated with respect to consumption: that we live today in a consumer society, exactly, in the way our forefathers used to live in a society of producers.

18.00 -19.30

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSIS'

**Going with the flow:
The metaphors of liquidity
in late modernity**

∟ *Gregory Paschalidis*

In recent years, beginning with *Liquid Modernity* (2000), Zygmunt Bauman has published more than a dozen books devoted on interpreting the current stage of modernity. A pivotal role in this widely discussed and influential recent project is given to the metaphor of liquidity, through which Bauman captures and elaborates the distinctive character and pathology of our age as one where all kinds of durability and stability have become undermined. Bauman's metaphors of liquidity represent a break away from his earlier problematics of postmodernism, and, most significantly, a reversal of the meaning that this metaphors had in 1970s radical theory (notably of Deleuze & Guattari, and Lyotard). After mapping the semantic field Bauman has developed around the idea of 'liquid modernity', the paper proceeds to explore its connection to the ways the metaphors of liquidity is widely used for conceptualizing money and information. Money as 'liquid' and information as a 'flow' are among the most deeply entrenched modern metaphors, together forming a cognitive frame so powerful as to profoundly permeate and inform contemporary thinking on critical issues such as globalization, identity, communication and geography. The master tropology of liquidity in current thinking on changing historical conditions is approached on the basis of Hans Blumenberg's metaphorology, and specifically, his idea of 'absolute metaphors'. The latter, by contrast to 'convenience metaphors', are irreducibly metaphorical and may not be substituted by literal paraphrase, or regarded as a substrate for their eventual transformation into conceptuality. In fact, as Blumenberg points out, they resist being translated into conceptuality altogether. The compelling rhetorical force and endless proliferation of the metaphors of liquidity derives from the fact that they ceased to be metaphors, having become almost completely naturalized and literalized. As 'absolute metaphors' they form the indispensable foundational elements of contemporary discourses on late modernity, serving as a semiotic resource of vital importance for comprehending the pre-theoretical schemata structuring and orienting the con-

temporary 'structure of feeling'.

**Salonica Other Ways – Otherwise':
A Mirror-λ letter and heterotopias
of an urban experiment**

∟ *Eleftheria Deltou*

'Thessaloniki Allios' is an urban activist group founded in Thessaloniki in 2010. Since then it has organized several public actions in and around the city, which manifest its cultural and developmental envisioning of city life and which have all been met with great success. The trademark of the organization that translates as 'Salonica Other Ways – Otherwise', reverses one of the λs in the word 'allios' (αλλιώς) into its mirror image. What kind of semiotic significations of city life does this reflection imply? Is it a reflection or a reversal? This ethnographic, anthropological analysis of the organization will analyze significations of the mirror-λ by approaching the actions of the organization as heterotopic performances during which new tentative spaces are constructed. While most analytical approaches of urban movements tend to focus on the subversive dimensions of urban activism and the particular organization clearly aims at altering, or even subverting certain conditions of urban living, it does not, however, seem to assert a conflictual role with formal institutions. Rather, as the analysis will demonstrate, its subversiveness lies within the possibilities of urban living that its actions temporarily materialize, within the invisibilities of city life that its actions transform into visibilities. Thus, the performative imaginings and re-imaginings of the city emerge not as temporary utopias for a while coming true, but as forces that promote change in the urban scape, in socialities and subjectivities, bridging the distance between existing and potential habitual structures of everyday life.

**Analysis of Self-descriptions
of Estonian Far Right in Hypermedia**

∟ *Andreas Ventsel, Mari-Liis Madisson*

Our presentation focuses on processes of identification in hypermedia – the informational space that is paying more and more significant role in articulating individual and collective identities. We would like to explicate the strategies of self-description that prevail in the websites of the activists of Estonian far right. Roger Griffin has elaborated a concept of groupuscle in order to explain diffuse far right

movements of cyber-culture. To put it very brief we can characterize groupuscular filed by: 1) general discontent with contemporary world order, 2) the plurality and marginality of different groupuscular units, 3) rhizomic structure of intra-groupuscular communication. Although the concept of groupuscle is already a fruitful tool for understanding contemporary far right there are several aspects that need more academic developing. Also, Griffin himself has stressed that the concept has mainly heuristic value. Our main contribution would be the complementation of the concept of groupuscle with the ideas of Tartu-Moscow school of cultural semiotics (mainly Lotman) and theory of hegemony (by Laclau). By the essential theoretical frameworks of cultural semiotics – continual/discrete coding – we would like to survey the way how the self-descriptions of groupuscules are related with the content of mainstream media. Les Back has developed concept of liquid ideologies that explains how far right movements in hypermedia tend use generally accepted discourses in purpose of legitimizing their own ethno-centric media practices. Far right nationalist ideas form equivalence with concepts from discourse of multiculturalism ("justice", "freedom", "democracy", "freedom of speech") though at first sight they are incompatible. For explaining this paradoxical situation we are using the concepts of hegemonic logic of signification and empty signifier that are elaborated by Laclau. Our case-study is based on extraordinarily forceful public feedback that followed after Estonian government was discussed the ratification-project of ACTA (AntiCounterfeiting Trade Agreement). It led to numerous public demonstrations and also the formation of Rahvakogu (The Panel of the People). The topic of the freedom of information became an ambiguous core-signifier: it played important part of the discussions of parliament but also in the self-descriptions of Estonian radical nationalists.

**"A message to all Greeks": A struggle
for hegemony through videos and myths**

∟ *George Diakoumakos*

On 28 November 2012, the prime minister of Greece Antonis Samaras delivered a 'message to all Greeks' in the form of a 1-minute video titled 'Greece starts now', published via facebook and youtube. A satire of Samara's message was published the following day by the leftist blog Jungle-Report which, remarkably, followed closely the structure of the video message, but twisted its meaning by modifying only part of its

visual, while keeping its audio almost intact. What at first appears to be just another (social) media incident, is in fact a clear indication of the ongoing hegemony struggle in Greece. Those videos illustrate aspects of the two main discourses, which fight for hegemony since the beginning of the economic crisis in Greece. On the one hand, a neoliberal, conservative, pro-austerity discourse, which is represented by the prime minister's video and is roughly supported by the coalition government; on the other hand, a leftist, anti-austerity discourse, which is partially reflected by the satirical video and whose most prominent supporter is the main opposition party of SYRIZA. Both videos, with particular emphasis on Samara's video, will be analysed using Roland Barthes' concept of myth. Those videos are well structured, and they gradually build up their thesis by providing an abundance of myths in Barthes' sense. In particular, it will be shown that both consist of seven parts, and that each part constructs a 'small' myth. Moreover, the 'small' myths meet and construct the 'true' message of the videos, a 'large' myth which requires all the 'small' myths. That's two conflicting 'large' myths, belonging to two opposing discourses currently engaged in a closely matched fight, which will determine the future of Greece. Both videos will be played back during the paper presentation, and they will be subtitled in English.

18.00 -19.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

**Does pointing in the museum make
a point? A social semiotic approach
to the museum experience**

∟ *Dimitra Christidou*

By drawing from multimodal social semiotics, I will discuss the use of reference as a sociocultural means of visitors' meaning-making in the context of the museum, which is treated as a message, an arranged series of prompts that invite visitors to engage with it. Additionally, the museum experience is seen as a multimodal, social and sign-making activity that takes place in the physical and institutional context of the museum. Reference, especially in the form of pointing gestures, is a ubiquitous performance in visually complex environments such as museums. Additionally, under the specific conventions of the museum visit and those imposed by each

institution individually, pointing gestures, as well as their alternatives, is one of the most frequently recurring performances embedded in visitors' shared meaning-making processes. Reference is considered a tool for social action facilitating the establishment of joint attention, a pivotal aspect of visitors' shared meaning-making, as it allows an object, or an aspect of it, to stand out and eases the identification of the exhibits, one of the most important stages of visitors' meaning-making.

Previous research has mainly explored the museum experience through visitors' conversations, setting aside the variety of modes through which meanings are made such as visitors' gaze, gestures, postures, museum resources and so forth. My research, bolstered by relevant studies in the last two decades and resonant with their valuable insights and findings, explored the sociocultural means used and enacted during visitors' joint encounters with seven exhibits across three museums in London, UK, by capturing and analysing their verbal and non-verbal interaction at the face of the exhibits. Visitors' social interaction has been audio and video-taped. In this paper, I will argue that the interaction emerging in the museum is a multimodal process, especially in such visually stimulating context, and will present fragments of visitors' joint encounters across those three museums with different types of exhibits and different types of 'user language', that is, the interpretive text and resources designed by the museum and framing the exhibits. The focus of the analysis will be on visitors' referential practices (verbal and non-verbal) and their social affordances for shaping the ongoing museum experience and meaning-making while identifying the relationships between the institutional modes of meaning with the modes of making performed by visitors themselves. Issues of representing multimodality in transcripts will also be mentioned, triggering further discussion and debate on the relevant methodology.

Το μουσείο ως εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η περίπτωση της εθνικής πινακοθήκης του Λονδίνου

↳ *Μαρία Λιανού, Κυριακή Λιανού*

Οι σύγχρονες αντιλήψεις σχετικά με το ρόλο του Μουσείου ως εκπαιδευτικού ιδρύματος δίνουν προτεραιότητα στον επισκέπτη και έμφαση στην πρόσβαση και την εμπλοκή ενός διαφοροποιημένου κοινού. Αυτό άλλωστε προτάσσει η ριζική αναδιοργάνωση της συνολικής κουλτούρας του μουσείου σύμφωνα

με τη μουσειακή ολιστική επικοινωνιακή προσέγγιση του ζωντανού/ανοικτού μουσείου που έρχεται σε αντίθεση με το μουσείο-μασσωλείο του παρελθόντος. Στο μουσειακό κοινό παρέχεται η δυνατότητα να επισκέπτεται εκθέσεις που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την εξυπηρέτησή του, την απόκτηση γνώσης και την παροχή απόλαυσης. Η λειτουργία του μουσείου που αφορά περισσότερο στο ευρύ κοινό είναι η ερμηνεία, η οποία προάγει τον "διάλογο" ανάμεσα στον επισκέπτη και στα εκθέματα, ένας διάλογος ο οποίος κρίνεται απαραίτητος για την αποκωδικοποίηση από τον επισκέπτη των μηνυμάτων που φέρουν τα εκθέματα. Για να επιτευχθεί όμως μια ολοκληρωμένη επικοινωνία ανάμεσα στον επισκέπτη (μαθητή, ενήλικα, υπερήλικα κλπ) και στο μήνυμα του εκθέματος, χρειάζεται μια κοινή γλώσσα, μια από κοινού συμβολοποίηση/κωδικοποίηση των μηνυμάτων, η επονομαζόμενη και σημειολογία της επικοινωνίας. Τα μουσειακά εκπαιδευτικά προγράμματα αποτελούν την πιο ολοκληρωμένη ερμηνεία διότι αφενός συμβάλλουν στην ενεργή συμμετοχή και εμπλοκή του επισκέπτη και αφετέρου παρέχουν τη δυνατότητα προσωπικής επαφής με τους εκπαιδευτές. Με τον τρόπο αυτό, το μουσείο μετασχηματίζεται σε ένα ανοικτό προς το κοινό πολιτιστικό και εκπαιδευτικό ίδρυμα (ενίοτε και διαπολιτισμικό), το οποίο εδράζεται στις αρχές της μάθησης και της αναψυχής.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ενός μουσείου αποτελεί την εκπαιδευτική διαδικασία η οποία εδράζεται σε ενεργητικές μεθόδους μάθησης και σχεδιάζεται με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες του κοινού, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς και τις δυνατότητες του χώρου. Ο όρος εκπαίδευση στο μουσείο αφορά ευρύτερα την εκπαίδευση όλων (δίχως εξαιρέσεις λόγω φύλου, ηλικίας, καταγωγής ή μορφωτικού επιπέδου), την εκπαίδευση σε ομάδες (π.χ. σχολικών, ενήλικων, ατόμων με ειδικές ανάγκες, μεμονωμένων επισκεπτών), την εκπαίδευση μέσα από την έκθεση, τα κείμενα των πινακίδων κλπ, καθώς και την εκπαίδευση μέσα από καταλόγους, βιβλία, ενημερωτικά έντυπα κλπ. Η εκπαίδευση στο μουσείο αφορά ακόμη και τους εργαζόμενους στο μουσείο αλλά και τους φορείς της εκπαίδευσης. Η αφοσίωση στην εκπαίδευση είναι ο κεντρικός στόχος κάθε δραστηριότητας. Το μουσείο, με τις διαφορετικές ομάδες κοινού που το επισκέπτονται, αντικατοπτρίζει τελικά την πολυπολιτισμικότητα των σύγχρονων κοινωνιών. Για τους σκοπούς της έρευνάς μας επιλέξαμε να εξετάσουμε την περίπτωση της Εθνικής Πινακοθήκης του Λονδίνου, ένα μουσείο, το οποίο αντανάκλα πρόδηλα την επιτυχία του ρόλου του ως εκπαιδευτικού ιδρύματος που δίνει προτεραιότητα στον επισκέπτη και επιζητά την πρόσβαση και την εμπλοκή ενός διαφοροποιημένου

κοινού. Μέσω της γενικότερης δραστηριότητάς του και της ειδικότερης παρουσίας και ερμηνείας των εκθεμάτων του επιτυγχάνει να προσελκύει κοινό, να αιχμαλωτίζει την προσοχή του, να του εμφυσά θετικά συναισθήματα και να αναπτύσσει τελικά τον "διάλογο" ανάμεσα στον επισκέπτη και στα εκτιθέμενα έργα. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό παράδειγμα μουσείου με ικανοποιημένους επισκέπτες, το οποίο ανταποκρίνεται με άκρα επιτυχία στις σύγχρονες απαιτήσεις του εκπαιδευτικού του ρόλου. Η ελληνική πολιτεία θα μπορούσε ενδεχομένως να παραδειγματιστεί από την περίπτωση της Εθνικής Πινακοθήκης του Λονδίνου και να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την ανάπτυξη αντίστοιχης φιλοσοφίας στα ελληνικά δημόσια μουσεία, τα οποία -επί του παρόντος τουλάχιστον- δεν φαίνονται να αποτελούν ζωντανούς/ανοικτούς οργανισμούς αλλά δείχνουν να επαναπαύονται στις αρχές του παρελθόντος ακολουθώντας το πρότυπο του μουσείου-μασσωλείου.

Η Σημειο-αισθητική προσέγγιση της βυζαντινής τέχνης ως εικονική κληρονομιά

↳ *Χρυσάνθος Βούτουνας, Ανδρέας Λανίτης*

Η σημειο-αισθητική προσέγγιση της Βυζαντινής τέχνης ως εικονική κληρονομιά διαπραγματεύεται το πρόβλημα της αισθητικής πρόσληψης της βυζαντινής τέχνης διαμέσου της μελέτης της θεωρίας της σημειωτικής και τη χρήση της εικονικής πραγματικότητας στον τομέα της εικονικής κληρονομιάς που σχετίζεται με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων για να αναδημιουργήσει ή να ερμηνεύσει τον πολιτισμό και τα πολιτισμικά αντικείμενα, όπως είναι σήμερα ή όπως μπορεί να ήταν στο παρελθόν. Έχοντας ως υπόβαθρο τη θεωρία της αισθητικής βυζαντινής τέχνης, δηλαδή τη φιλοσοφία της ιερής τέχνης του Βυζαντινού πολιτισμού, αλλά και τη σημειωτική, τη μελέτη των σημείων και των συστημάτων σημασιότητας επεξηγείται η θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση του θέματος με στόχο η εικονική πραγματικότητα να αναδειχθεί ως ένα παιδαγωγικό μέσο σημασιότητας της βυζαντινής τέχνης σε συνδυασμό με την παραδοσιακή θεωρία της αισθητικής της. Ενδιαφέροντας στην αισθητική θεώρηση της βυζαντινής τέχνης του Παναγιώτη Μιχαήλ και του Κωνσταντίνου Καβαρνού όπως και τη μελέτη της σημειωτικής της τέχνης και της σημειωτικής της κουλτούρας μέσα από το έργο πρωτοπόρων σημειωτικών όπως τους Charles Sanders Peirce, Charles William Morris και Yuri Lotman υποστηρίζεται η αρχική υπόθεση που τέθηκε ότι η ψηφιακή αναπαράσταση και περιγραφή των βυζαντινών έργων τέχνης μέσω της χρήσης της

εικονικής πραγματικότητας μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη βαθύτερη κατανόηση της αισθητικής της. Ο σχεδιασμός (design) ενός εικονικού μουσείου (virtual museum) βυζαντινής τέχνης του πραγματικού βυζαντινού μουσείου της Μονής του Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή (μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς UNESCO) όπως και η διενέργεια ενός πειράματος αξιολόγησης τριών άλλων εικονικών περιβαλλόντων προβολής βυζαντινής τέχνης που επιτελέστηκε με βάση δείγμα αποτελούμενο από εθελοντές αποτελούν μέρος της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε το σημειωτικό μοντέλο "Case study Semiosphere" ώστε να επεξηγηθεί η εφαρμογή της θεωρίας στο πείραμα αξιολόγησης αλλά και τις διαδικασίες σχεδιασμού του εικονικού μουσείου. Το Case study semiosphere εμπειρικλείει και κωδικοποιεί σημειωτικές αρχές και έννοιες οι οποίες χρησιμοποιούνται στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων του πειράματος αλλά και την ανάπτυξη μιας συστηματικής μεθοδολογίας σχεδιασμού και αξιολόγησης. Από το μοντέλο αυτό προκύπτουν αρχές σχεδιασμού (design guidelines) οι οποίες προτείνονται να εφαρμοστούν για τον σχεδιασμό και υλοποίηση εικονικών μουσείων που να παρουσιάζουν βυζαντινές εικόνες.

Απώτερος στόχος της εργασίας αυτής είναι η υλοποίηση πρότυπου εικονικού μουσείου που να παρουσιάζει ψηφιακά συντηρημένες Βυζαντινές εικόνες. Η όλη εργασία γίνεται στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος «Restore:Αποκατάσταση εικόνων με τη χρήση υπολογιστών» (συγχρηματοδοτούμενο από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας Κύπρου και τα Ευρωπαϊκά Διαθρωπτικά Ταμεία). Κατ'επέκταση τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε άλλες παρόμοιες εφαρμογές σχετικές με εικονική κληρονομιά.

Οι μετασχηματισμοί του μουσείου τέχνης στην εποχή της κατανάλωσης

↳ *Παρασκευή Κερτεμελίδου*

Τα μουσεία αποτελούν χαρακτηριστικό κομμάτι της νεοτερικής πολιτισμικής έκφρασης. Οι προγονικές μορφές των μουσείων εμφανίζονται κατά την αναγέννηση στην πρώιμη φάση της νεοτερικότητας, ακολουθώντας το μουσείο παίρνει τη σημερινή του μορφή στην κλασική περίοδο της νεοτερικότητας, από τον 18ο αιώνα ως τα μέσα του 20ου, για να τη διαδεχθεί στις μέρες μας αυτό που ονομάζουμε ύστερη νεοτερικότητα ή μετανεοτερικότητα, όπου το μουσείο επιχειρεί να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητά του. Η εξέλιξη του μουσείου σε κάθε ιστορική φάση αντανάκλα τον

πολιτισμό της και διευρύνει το σχήμα ανάλυσης του. Η αποτύπωση, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα σύγχρονων μουσείων αλλά και εγχειρήματα αναδιοργάνωσης και επέκτασης μεγάλων μουσείων της κλασικής περιόδου, των βασικών χαρακτηριστικών του νεοτερικού μουσείου, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί υπό την επιρροή του καταναλωτισμού και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών στον πολιτισμό και της συνεχώς αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης των αγορών, αποκαλύπτει όχι μόνο το νέο πρόσωπο του μουσείου εκτός από χώρο εκπαίδευσης και ως χώρο ψυχαγωγίας, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους αυτές οι έννοιες έχουν συμβάλει στην (επι-)διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής του υπόστασης, της συλλεκτικής του πολιτικής και των εκθεσιακών πρακτικών.

Η «δημοκρατική» στροφή των μουσείων τις τελευταίες δεκαετίες, το «άνοιγμα» τους δηλαδή προς ένα όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κοινό, σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες αλλαγές, οδήγησε στη σχεδόν απόλυτη αποδοχή νέων κυρίαρχων εννοιών-ιδεολογιών. Μέσα από το πρίσμα του πολιτισμού της κατανάλωσης αποτυπώνονται στο θεσμό του μουσείου αλλαγές σχετικές με το περιεχόμενό του και τις επικοινωνιακές του πρακτικές, όπου παρατηρείται η σύγκλιση του μουσειακού χώρου με τον εμπορικό. Οι εκθεσιακές πρακτικές των μουσείων του σήμερα δεν δείχνουν προς μία μόνο κατεύθυνση. Αυτός ο πλουραλισμός, ο οποίος άλλωστε αποτελεί σύμφυτο στοιχείο της μετανεωτερικής κοινωνίας, δημιουργεί ένα διαρκώς εναλλασσόμενο τοπίο, όπου το περιεχόμενο των μουσείων αλλάζει συνεχώς. Παρατηρούμε ότι, με ελάχιστες εξαιρέσεις, τα νέα μουσεία κατευθύνουν τις δραστηριότητες τους προς τη σύγχρονη τέχνη. Παράλληλα όμως το ενδιαφέρον στρέφεται και στα τεκμήρια του υλικού μας πολιτισμού, τα καταναλωτικά βιομηχανικά αντικείμενα, αναδεικνύοντας τα, με διάφορους τρόπους, σε έργα τέχνης. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών των νέων προσεγγίσεων στο θεσμό του μουσείου γενικά και του μουσείου σύγχρονης τέχνης ειδικότερα, η αρχιτεκτονική του υπόσταση τείνει να αυτονομηθεί, σπάζοντας τους δεσμούς ανάμεσα στο κέλυφος, τον εσωτερικό χώρο και τα εκθέματα: το δοχείο καθορίζει πλέον την επιλογή του περιεχομένου. Εμφανίζονται νέες τυπολογίες, νέες εκθεσιακές πρακτικές, νέες τεχνολογίες και νέες αφηγήσεις. Το νέο ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα εξελιχθεί αυτή η άκρατη εξάπλωση των μουσείων σύγχρονης τέχνης στην εποχή της οικονομικής κρίσης.

18.00 -19.30

PARALLEL SESSION, Room B

Χωρίς Λόγια: Οπτική Αφήγηση στο 'βωβό' εικονογραφημένο βιβλίο

└ Αγγελική Γιαννικοπούλου, Αναστασία Ζέζου

Κανένας, ειδικά στις μέρες μας, δεν αμφισβητεί τη μεγάλη δύναμη της εικόνας στην αφήγηση μιας ιστορίας. Μάλιστα το εικονογραφημένο βιβλίο, ένα είδος πολυτροπικό, στηρίζεται στη συνεργεία ανάμεσα στις λέξεις και τις εικόνες. Ιδιαίτερη περίπτωση εικονογραφημένου βιβλίου αποτελεί το βιβλίο χωρίς λόγια (wordless/ textless/ silent books), στο οποίο, επειδή απουσιάζουν οι λέξεις, η μυθοπλαστική αφήγηση γίνεται αποκλειστικά μέσω του οπτικού κειμένου. Στην κοινή συνείδηση τα εικονογραφημένα βιβλία χωρίς λέξεις ταυτίζονται με τη διαδοχή ασύνδετων εικόνων στα βιβλία εννοιών (concept books), μια υποκατηγορία των βιβλίων γνώσεων για πολύ μικρά παιδιά, σε όσα αποτελούν ουσιαστικά παιχνίδια παρατηρητικότητας και στα γνωστά άλμπουμ κυρίως για ενήλικους. Όμως στο χώρο του εικονογραφημένου βιβλίου υπάρχουν μυθοπλαστικά κείμενα χωρίς λόγια που διηγούνται μια ιστορία και αρκετές φορές απευθύνονται σε ένα ιδιαίτερα διευρυμένο ηλικιακά ακροατήριο, αφού αποτελούν πραγματικά δι-ηλικιακά αναγνώσματα (cross overs). Το ενδιαφέρον της συγκεκριμένης κατηγορίας βιβλίου εντοπίζεται, εκτός από τη σκιαγράφηση του εκδοτικού τοπίου στην Ελλάδα και διεθνώς, στη μελέτη των τρόπων που μετέχεται η οπτική αφήγηση προκειμένου να κατορθώσει να κατασκευάσει μια ιστορία στηριζόμενη σχεδόν αποκλειστικά στις εικόνες. Μάλιστα ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η συμβολή των άλλων τροπικότητων, όπως για παράδειγμα της οπτικής τροπικότητας, δηλαδή της υλικότητας του βιβλίου στην κατασκευή του κειμενικού μηνύματος. Επίσης τα σημεία προσέγγισης ανάμεσα στο βιβλίο χωρίς λόγια και άλλα είδη λογοτεχνίας ή μορφές τέχνης (π.χ. βωβός κινηματογράφος, ζωγραφική, κόμικς) αποτελούν ένα δεύτερο σημείο μελέτης. Τέλος σε παρόμοια βιβλία ενδιαφέρει ο εγγεγραμμένος αναγνώστης τους και η δυνατότητά του να συνεισφέρει διαφορετικές λεκτικές εκδοχές στο ίδιο οπτικό κείμενο.

Ηλεκτρονική λογοτεχνία: νέες προοπτικές για την κειμενικότητα και τη λογοτεχνικότητα;

└ Τίτκα Δημητρούλια

Η έλευση του διαδικτύου, που εξ αρχής θεωρήθηκε νέος χώρος και ως τέτοιος περιγράφεται μεταφορικά (Bolter, 1991 και 2001), έδωσε την πρακτική δυνατότητα σε μια σειρά πειραματικές λογοτεχνικές γραφές κατά πρώτον να πραγματοποιηθούν πλήρως, με τρόπο πολυτροπικό, πολυσημειωτικό, χωρικό, συχνά συλλογικό/συνεργατικό και μη προβλέψιμο (Balpe 1995, Aarseth 1997, Gibbons 2012)· και κατά δεύτερον να αναπτύξουν εννοιολογικές αφηγήσεις, που περιγράφουν τη συναίρεση της πολύμορφα χωρικής και ρηματικής τους διάστασης με αισθητική απόβλεψη (Hayles 2008).

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα αφηγήσεων και ποίησης, την ηλεκτρονική λογοτεχνία, χρησιμοποιώντας τη θεωρία του Michel de Certeau (1980) για τη διερεύνηση της μετανεωτερικής καθημερινότητας με βάση το δίπολο γραφή-ανάγνωση, προσαρμοσμένη στα τεχνολογικά και κοινωνικά δεδομένα της (νέας) πολυτροπικότητας (Barthes, 1997, Kress and van Leeuwen, 1996, 2001; Gibbons, 2012) και της πολυσημειωτικότητας και συνδυασμένη με τη θεωρία της λογοτεχνίας ως προς την έννοια της κειμενικότητας (Bakhtin 1986, Genette 1982, 1992, 1997α και β,) αφενός και της λογοτεχνικότητας αφετέρου (Jakobson, 1960, Kress 2003). Στόχος είναι να διερευνηθεί η θέση τους τόσο στο πεδίο των νέων πολυτροπικών ρητορικών όσο και στο πεδίο της λογοτεχνίας και της κουλτούρας: εάν και κατά πόσο αναδιευθετούν την έννοια του κειμένου και της εικόνας και την μεταξύ τους ιεραρχία (Barthes, ibid., Kibedi Varga, 1989), όπως και τις έννοιες της ανάγνωσης, της γραφής και της μετάφρασης και των υποκειμένων τους.

Το παιχνίδι και η ρητορική της μετανεωτερικής συμβίωσης

└ Πέγκυ Καρπούζου

Στην ανακοίνωση αυτή θα διερευνηθούν η ρητορική της ρευστότητας των κοινωνικών δεσμών στην μετανεωτερική εποχή και οι πιθανές συνθήκες διαμόρφωσης ενός μοντέλου συμβίωσης μέσα από το παράδειγμα της έννοιας του «παιχνιδιού». Συγκεκριμένα, η έρευνα θα εστιάσει στη μεταμοντέρνα παραφθορά της έννοιας αυτής σε τηλεοπτικά reality shows, όπως αυτό που παρουσιάζεται στο μυθιστόρημα Ίσλα Μπόα (2012) του Χρ. Αστερίου: πρόκειται για ένα παιχνίδι

συμβίωσης σε ένα αχαρτογράφητο νησί δέκα παικτών από διαφορετικές εθνικότητες -μια μικρογραφία του παγκόσμιου χωριού- οι οποίοι εγκαταλείπονται στην τύχη τους μετά την ακύρωση του τηλεπαιχνιδιού και περνούν απρόσμενα από το παιχνίδι στον αγώνα της επιβίωσης. Στην προσέγγισή μας θα χρησιμοποιηθούν θεωρητικά εργαλεία κυρίως των Bauman (Liquid Love, 2003/ Liquid Times, 2007), Giddens (The Consequences of Modernity, 1990/ Runaway world, 2003), Beck (La société du risque, 1986), Huizinga (Homo ludens, 1944) και Caillois (Les jeux et les hommes, 1958).

Αν και στα reality shows παρουσιάζονται οξυμένα τα χαρακτηριστικά που ευνοούν τη ρευστότητα των ανθρώπινων δεσμών στις μετανεωτερικές μεγαλόπολεις (Bauman, 2007), το νησί ως τόπος διεξαγωγής παρέχει τη δυνατότητα μιας ουτοπικής φαντασιακής κοινότητας. Σε ένα πρώτο στάδιο, μέσα από τους διαδοχικούς μονολόγους των συμμετεχόντων, θα διερευνηθούν οι παράμετροι για την «αμοιβαία καχυποψία» μεταξύ των παικτών αλλά και για την ενεργοποίηση σχέσεων οικειότητας και εμπιστοσύνης (Giddens). Η εναλλαγή της ρητορικής της λογικής ως φορέα του ελέγχου πάνω στην πραγματικότητα, τη φύση και τον Άλλο, με εκείνη του θυμικού ως ένδειξη της γενικευμένης ρευστότητας θα μελετηθεί σε συνδυασμό με την έννοια του «ατυχήματος». Το ατύχημα, εν προκειμένω, συνεπάγεται την πλήρη απομόνωση των παικτών στο νησί: οι τελευταίοι διατρέχουν όλο το φάσμα των αρχών του παιγνιακού σύμπαντος (Caillois) με ένα σταδιακό πέρασμα από τον ρυθμισμένο ανταγωνισμό και την κατάστροψη στρατηγικών (agon), στην μίμηση δυνητικά επιτυχημένων συμπεριφορών (mimicry), στην υποταγή στο τυχαίο (alea), και όταν ο έλεγχος χάνεται πλήρως, στο πάθος του ιλίγγου (ilinx). Τέλος, μέσα από την ανάλυση της ρητορικής του «παιχνιδιού» στο μυθιστόρημα, θα υποστηριχθεί η θέση ότι η δυνατότητα επιβίωσης στον αβέβαιο και «αναξίπιστο» κόσμο της μετανεωτερικής εποχής προϋποθέτει τη «συμβίωση» και τη «διακινδύνευση» σχέσεων εμπιστοσύνης. Για την πραγμάτωση της στάσης αυτής προτείνεται η ενεργοποίηση συνδυασμών των παιγνιακών στάσεων που συνδέονται τόσο με το θυμικό και τις πιο πρωτόγονες κοινωνίες (mimicry-ilinx) όσο και εκείνων (agon-alea) που απαιτούν αυστηρές λογικές διεργασίες και έχουν αποδοθεί στις πιο εξελιγμένες κοινωνικές οργανώσεις.

The Task of the Translator

└ *Miltos Frangopoulos*

Not so long ago (2005) Nicolas Bourriaud attempting to encapsulate the prevailing contemporary cultural conditions spoke of the need for translation: "What matters today is to translate the cultural values of cultural groups and to connect them to the world network. This 'reloading process' of modernism according to the twenty-first-century issues could be called altermodernism, a movement connected to the creolisation of cultures and the fight for autonomy, but also the possibility of producing singularities in a more and more standardized world." This sets the scene for the unfolding of an inherent antinomy that would tend to create constant tension as the predominant feature of our times. Risk, fear, insecurity: words often used with reference to contemporary life, seem to negate what the postwar effort of western societies sought to ward off and speak of an unstable system whose legitimacy is gradually eroded. The resurgence of nationalist/racist and fundamentalist tendencies contradict the cosmopolitan and tolerant aspirations nurtured under the banner of "progress". Additionally, the multiplicity of populations, cultures, traditions, languages, identities drawn into current global development on the one hand and the uniform and unilingual 'standardized' model under the signs of the 'urban' and 'English' of contemporary digital culture on the other, within a world-view branded by TINA, render contradiction even more prominent. In such conditions, and as the sheer size of both the global population involved and the volume of communication interactivity taking place within an all the more 'administered world', create a level of complexity that would require a shift from the notion of the 'liquid' (as per Bauman) to that of the 'evanescent'. This could be supported by Alan Krisby's definition of contemporary experience, marked by the shift from the traditional analogue, to the contemporary digital world, which he terms 'digimodern'. As he recently (2010) put it: "Digimodernism identifies as the critical event in contemporary culture the profound and shattering encounter between computerisation and the text. Its most recognisable form is a new kind of digitised textuality – onward, haphazard and evanescent." This paper would venture to suggest that in its attempt to negotiate the labyrinth of meaning and communication, our fragmentary, unstable, open-ended and unpredictable culture may find it useful to revisit the notion of "abductive reasoning", as set out by Gregory Bateson via Peirce, a notion inherent in the task of

the translator whose skills are indeed needed in the current quest for meaningful exchange.

18.00 -19.30

PARALLEL SESSION, Room C

Creative Commons: Language, originality and re-production in the era of code-based architecture

└ *Nicolaos Patsavos*

The paper discusses the rise of a new emergent code-based design paradigm according to which what is important is not the final 'object per se', but the process of codification that stands before drawing and building. The new role of the architect is propagated as that of a programmer whose practice and responsibility lies more in defining and writing the digital 'script' which is there to define the field of potentialities that could generate a whole 'generation' of objects belonging to the same original 'body plan'. Even a sheer glimpse at the contemporary avant-garde, as defined by such academic research programmes and innovative practices as the AA DRL, Zaha Hadid Architects et.al., could help one demonstrate the validity of such a remark. At the same time, there have been already a series of important questions trying to schematize the epistemological and ontological nature of such a shift. Where does originality lie? What could the impact of a global copyright law in architecture be if implemented? For example, if one uses the same code with Zaha Hadid's office and s/he creates a 'different' building, has s/he been breaking the copyright or not? If one thinks of the issue historically, in classical architecture, probably the most powerful debate amongst architects was that of the origin of architecture, with the contributions of Laugier, Piranesi and Semper representing adequately the dynamics of the field. Mimesis vs Imagination and Nature Vs Culture were two of the dipoles operating as codifiers of the classical discussion above. In that sense, originality and the source of validity of architecture has been a problematic thing to define already since the Enlightenment. The rise of industrial society led to a different codification of the topic in the terms of copyright and standardisation. The whole debate within the circles of the Deutscher Werkbund between the advocates of handcraftship and mechanised production of architectural objects is yet another moment of historical debate regarding the language and values of

architectural production which, passing through the later postmodernist quests for a new autonomous typological language of architecture, and its subsequent linguistic deconstruction, eventually led to the contemporary digital genealogies. What will be attempted through a historical overview is to situate and map out the dynamic parameters of the problem. Architecture has always been a way to 'parametrically' define dynamics relations operating in space while different systems of such codifications have been introduced in the field at a great extent for their legitimising potential.

Problems of Contemporary Architectural Graphics

└ *Stela Borisova Tasheva*

Nowadays, architectural graphics is the major project and communication tool in the design process. In the paper it will be examined as a unique written language, that conveys its own specific style and forms of intimations to a large variety of targets. The aim of the report will be to explore contemporary architectural graphic artifacts and to analyze their major characteristics, forms of use and evolution. Graphics will be also investigated as a resource, enabling analysis of the way architecture itself is professionally searched and treated. The report will focus on the public appearance of design, marketing and even political visual texts, created through architectural graphics. These forms are used as a common professional language and methods of representation of author's design concept but in the same time they are a special way to promote to the whole society marketing ideas of «new» and «ideal» house, office, city and life. The paper will make a difference in the various types of architectural presentations used in the public space. Design renderings are not meant to be a true analog of the existing architecture and still they often act for it and replace its real sense and vision. Thus the mass substitutions of architectural objects with their jug-handled images in our data streams is a social phenomena, that is changing what is contemplated as building environment or the architect's role of a creator. The study hopes to contribute in extracting new values of architectural visualization and its interpretations, and to help in preservation of some design knowledge, that is about to be completely lost in the age of digital drawings. It also will try to define some regional features of Bulgarian graphic traditions and their expected future. The expected results of the report are in the semiot-

ics of architectural graphics, same as design history and theory.

Αναδυόμενες έννοιες για τον χωρικό σχεδιασμό

└ *Δήμητρα Χατζησάββα*

Θα διερευνηθούν από την εισήγηση οι αλλαγές που επιφέρει ο ψηφιακός σχεδιασμός στην αντίληψη για τον χώρο και το παραγόμενο χωρικό αντικείμενο καθώς και σε μια σειρά από έννοιες που συνδέονται με αυτές τις δράσεις (μορφή, ύλη, κλίμακα, ιδιομορφία, εμπειρία, εικόνα, αναπαράσταση).

• Από το σχεδιασμό στον υπο-λογισμό των χωρικών αντικειμένων.

Η εισήγηση θα παρακολουθήσει την αλλαγή που επιτρέπει ο ψηφιακός σχεδιασμός στην παραγωγική και συνθετική διαδικασία, τη μετάβαση από το χωρικό καλούπι ως μήτρα μιας προκαθορισμένης αναπαραστατικής μορφής στη χρονική διαμόρφωση μέσα από παραμέτρους. Η χρονική και συσχετιστική διαδικασία της ψηφιακής παραγωγής των αντικειμένων σηματοδοτεί σημαντικές αλλαγές για τη σχέση του τόπου με την παραγωγική διαδικασία και τη σχέση των εργαλείων σχεδιασμού με το αρχιτεκτονικό αντικείμενο.

Σε μεγαλύτερη κλίμακα επεμβάσεων τίθενται παράμετροι στον ψηφιακό σχεδιασμό που επιχειρούν να παρακολουθήσουν τη διαχείριση των σύνθετων αρχιτεκτονικών και αστικών φαινομένων. Η χρονική διάσταση είναι κρίσιμη σε αυτά τα οργανωτικά, δυναμικά συστήματα στο βαθμό που τους επιτρέπει να εξελιχθούν ενσωματώνοντας τις πληροφορίες του περιβάλλοντος φυσικού ή ψηφιακού και μεταφράζοντάς τις σε χρονική μορφολογία. Στη συγκεκριμένη διαδικασία διερευνάται ένα εναλλακτικό μοντέλο χρόνου και κίνησης που θα μπορούσε να αντισταθεί στη διάκριση της φόρμας από τις δυνάμεις που την κινούν. Η αρχιτεκτονική αυτή αντιμετώπιση υλοποιείται με όρους πεδίου και όχι διακριτού αντικειμένου.

• Εννοιολογικές συνδέσεις και διαφοροποιήσεις. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο θα επιχειρηθεί μια κριτική αποτίμηση των νέων δυνατοτήτων αλλά και των περιορισμών που θέτει η ψηφιακή διαδικασία σχεδιασμού και αντίληψης του χώρου. Οδηγητική για την εισήγηση θα είναι η σκέψη του G. Deleuze στο μέτρο που προσφέρει μια χαρτογραφία κατευθύνσεων κατανόησης και θετικής διαχείρισης της σύγχρονης πολυποκότητας. Η τοπολογία, το σύνθεμα ύλης και αίσθησης, το διάγραμμα, η μετατόπιση από την αναπαράσταση στη σχέση ανάμεσα στη γλώσσα της σκέψης και την εικόνα της σκέψης είναι μερικές από τις κομβικές έννοιες του γάλλου διανοητή που θα αξιοποιήσει η εισήγηση.

Μεταγραφές ψηφιακού υλικού στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό

↳ Θεοδώρα Παπίδου

Θεωρούμε ότι σε κάθε αλλαγή στην «τεχνολογία» της γραπτής λέξης αντιστοιχεί μια συγκεκριμένη σημειωτική οικονομία η οποία διατρέχει όλο το φάσμα των σημείων μιας δεδομένης ιστορικής περιόδου. Όπως υποστηρίζω και στην –υπό εκπόνηση– διδακτορική μου διατριβή, η γραφή ως η κατεξοχήν οικεία χειρονομία (μετα)στοχασμού γεινιάζει περισσότερο με τη βασική δομή της συγκράτησης-του-νοήματος-σε-σημεία και γι' αυτόν τον λόγο η γραφή, σε μια ευρύτερη σύλληψή της (Leroi-Gourhan, 2007), αποτελεί το ερμηνευτικό εργαλείο για να καταδείξει την υποβόσκουσα σε κάθε ιστορική στιγμή σημειωτική οικονομία. Κατ' επέκταση, η μετάβαση από το γραμμικό μοντέλο (Derrida, 1990) που επέβαλε η αλφαβητική γραφή στη σύγχρονη ψηφιακή γραφή και στην πολυδιάστατη σκέψη όπως καθορίζεται από τα νέα ψηφιακά μέσα, δεν είναι μια απλή αλλαγή. Στο μέτρο που η γραφή καθορίζει το περιεχόμενο αυτού που καθιστά επικοινωνίσιμο (Galí, 1999), η μετάβαση στην ψηφιακή γραφή σηματοδοτεί μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος σκέφτεται και αντιλαμβάνεται τον κόσμο που τον περιβάλλει. Έναντι μιας αδυναμίας, κατά κοινή ομολογία, προσδιορισμού των σταθερών που κατευθύνουν τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό σήμερα, η παρούσα εισήγηση επιχειρεί να εντοπίσει το είδος εκείνο του μηχανισμού, ή τον τρόπο γενικότερα, συγκράτησης-του-νοήματος που ενεργοποιείται στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Η αρχιτεκτονική, όπως υποστήριζε ο Jacques Derrida, δεν ανάγεται σε μια απλή αναπαράσταση της σκέψης στο χώρο αλλά αποτελεί η ίδια μια πιθανότητα του σκέπτεσθαι και, κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να αποκαλύπτει τη φύση εν γένει της σταθεροποίησής του. Οι παραπομπές από το άμορφο πεδίο του νοήματος στο πεδίο του εκφρασμένου λόγου (Husserl, 1993) περιγράφονται πλέον ως ένας μηχανισμός ανάσχυσης της πληροφορίας, σχετικής με τη σκέψη, από ένα ψηφιοποιημένο, μόνο κατ' επίφαση, συνεχές. Η επιφάνεια της σχεδιαστικής γραφής, σήμερα παρά ποτέ, είναι τόσο γεμάτη από πληροφορία ώστε να μην είναι δυνατόν να προστεθεί ή να εγγραφεί τίποτα σε αυτήν. Ο μηχανισμός εγγραφών κι επανεγγραφών των γραπτών ιχνών (λεκτικών και εικονικών) του σχεδιασμού που διασφάλιζε τη σημείωση-ερμηνεία (Peirce, 1981), πλέον περιγράφεται ως μια ροή μεταγραφών ψηφιακού υλικού. Η ροή μεταγραφών αποτελεί πάντοτε μια ενέργεια απομακρυσμένη από τη σύνθεση του διατιθέμενου υλικού, ενώ ενισχύει το πλέγμα διασυνδέσεώς του. Στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, η εγγραφή σε

σημεία που διασφάλιζε την ενότητα και συνοχή ετερόκλητων στοιχείων (εικόνες, λέξεις, διαγράμματα, έννοιες) του σχεδιαστικού κειμένου διατηρώντας τα σε έναν κοινό ερμηνευτικό ορίζοντα (χώρος εγγραφής), μετατρέπεται σε ροή μεταγραφών που προσμοιάζουν σε ένα “προφορικό” μοντέλο, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε, εκφοράς που δεν καταφέρνει, σε αντίθεση με τον προφορικό λόγο, να μεταβάλλει τις συνθήκες της “εκφώνησης”- συγκράτησής του.

19.30 – 20.30

PLENARY SPEECH,
AMPHITHEATRE ‘SARATSI’

Continuities, discontinuities and ruptures in the history and theory of semiotics

↳ Alexandros Ph. Lagopoulos

The object of the present paper is not a specific semiotic system, but the domain of semiotic theories in the strict sense – that is, excluding semiotising approaches, such as phenomenology or the British school of Cultural Studies; thus, my approach is meta-theoretical. Within this framework, the organising principle will be the opposition continuity vs discontinuity. On the basis of this opposition, a theoretical matrix will be constructed with the purpose to allow a deeper theoretical and historical understanding of the nature of the different semiotic currents and the relations between them.

The analysis follows five axes:

1. The irreconcilable opposition between European Saussurean semiotics and North-American Peircian semiotics. Saussurean semiotics emerged from a scientific field, that of linguistics, while Peircian semiotics attempt to apply directly, and without mediations, a philosophy to a great variety of scientific fields. While Saussurean semiotics limits itself to the domain of culture, Peircian semiotics has the ambition to claim also a part of the positive sciences, namely life sciences, starting with zoosemiotics and ending with biosemiotics.
2. The continuous development of Saussurean semiotics. For about seven decades, Saussurean ‘classical’, ‘orthodox’ semiotics has evolved through a series of currents. These currents brought a continuous widening, deepening and refinement of the semiotic concepts and classical semiotics had a profound impact on social sciences, the humanities and the arts.
3. The relation between structuralism and post-structuralism. From the ideological (and rather messianic) viewpoint of poststructuralism, this relation is one of rupture, but from the metatheoretical viewpoint there is a strong thread of continuity (including Lévi-Straussian views), without denying the factor(s) of discontinuity due to German philosophy and the factors discussed below (e).
4. The influence of Marxism on classical semiotics. It is a notable fact that the majority of classical se-

mioticians, due to the positivist and formalist nature of semiotics, are ignorant of, not to say inimical to, Marxism. This is why I feel it important to make reference to the influence of Marxism on semiotics.

5. The influence of Marxism on poststructuralism. Poststructuralism started emerging just a few years before May '68, but this uprising had a decisive impact on its formation. The active forces in the streets of Paris were, on the one hand, the Situationists and the Surrealists, and on the other the psychoanalysts, who proved to be a kindred movement. Most of the leading poststructuralist figures were affiliated to the official or radical Left.

6. The relation between poststructuralism and postmodernism. Postmodernism as a theory followed poststructuralism, both in the historical and the theoretical sense, but as a concrete phenomenon it predates it, since it first appeared as an artistic reaction against high modernism in the U.S. of the sixties. Theoretical postmodernism emerged from the encounter of French poststructuralism with this local American postmodernism. The merging of the two traditions inescapably led to misunderstandings.

The paper will close with a typological matrix, displaying the classification of the semiotic currents in respect to the theoretical matrix above, some brief thoughts about the diffusion of the main semiotic currents and a proposal for what I believe to be a fertile future orientation for semiotics.

Sunday 6 October 2013

9.00 - 10.30

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Ο σχεδιασμός πολυτροπικών κειμένων στο δημοτικό σχολείο

↳ *Θεοφάνης Ζάγουρας*

Το παρόν κείμενο αφορά μια ερευνητική προσπάθεια που βρίσκεται σε εξέλιξη και αποσκοπεί στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μαθητές διαμορφώνουν τα νοήματά τους κατά τη φάση σχεδιασμού πολυτροπικών κειμένων στο σχολείο. Με τη βοήθεια εθνογραφικής προσέγγισης ο ερευνητής μελέτησε τις σχολικές πρακτικές πολυτροπικού γραμματισμού και προσπάθησε να ανιχνεύσει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που πήραν οι μαθητές στο στάδιο σχεδιασμού των κειμένων τους. Με την έρευνα φιλοδοξεί να εισάγει ένα μοντέλο που περιλαμβάνει τα ακόλουθα πέντε επίπεδα ανάλυσης των κειμένων: (1) των κοινωνικών σχέσεων, (2) του κειμενικού είδους, (3) του εικονιστικού και (4) γραπτού τρόπου αναπαράστασης, (5) της πρότερης γνώσης.

Αναγνωρίζουμε ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλα επίπεδα ανάλυσης αλλά θεωρούμε ότι αυτά που επιλέγουμε είναι ικανά να αποδώσουν τη διαδικασία σχεδιασμού πολυτροπικών κειμένων και τα βασικά μέρη από τα οποία τα τελευταία αποτελούνται.

Αφετηρία για τη δημιουργία του μοντέλου που προτείνουμε είναι η άποψη ότι ο κατασκευαστής των σημείων παίρνει μια σειρά αποφάσεων για το σχεδιασμό του κειμένου (Pahl, 2007, Pahl & Rowsell, 2005: 2)

που αφορούν το περιεχόμενο και τη μορφή του. Ακολουθώντας τη θεωρία της κοινωνικής σημειωτικής (Halliday, 1978, Hodge & Kress, 1988,) αντιλαμβανόμαστε τους μαθητές σαν κατασκευαστές σημείων που σκοπό έχουν να επικοινωνήσουν τα νοήματά τους στον υπόλοιπο κόσμο μέσω της επιλογής και του μετασχηματισμού των διαθέσιμων σημειωτικών πόρων, μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον που δρουν. Ο σχεδιασμός των νοημάτων τους γίνεται σύμφωνα με την εθελούσια κοινωνική δράση τους (social agency) και τροφοδοτείται από το ενδιαφέρον τους, που είναι αποτέλεσμα του τι θέλουν να αναπαραστήσουν και του τι απαιτεί η επικοινωνιακή κατάσταση που βρίσκονται. Ο κατασκευαστής, σύμφωνα με την κοινωνική σημειωτική θεωρία είναι ταυτόχρονα και «ρήτορας», που αξιολογεί την επικοινωνιακή κατάσταση μέσα στην οποία βρίσκεται (Kress, 2010). Το περιεχόμενο του κειμένου επηρεάζεται από την ρητορική που διαμορφώνεται τόσο από τις κοινωνικές σχέσεις του κατασκευαστή με τους συμμαθητές του όσο και με τον εκπαιδευτικό της τάξης, μέσα από τον παιδαγωγικό λόγο που χρησιμοποιεί ο τελευταίος, αλλά και από τις «απαιτήσεις» του κειμενικού είδους που ανήκει το πολυτροπικό κείμενο. Η σημειωτική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου υλοποιείται κατά τη φάση του σχεδιασμού με τις αποφάσεις που παίρνει ο κατασκευαστής που αφορούν την επιλογή των κατάλληλων σημειωτικών τρόπων (εικονιστικό – γραπτού λόγου) και της πρότερης γνώσης/προέλευσης σημείων (provenance) από άλλους γνωστούς σημειωτικούς πόρους. Τέλος, οι αποφάσεις του κατασκευαστή περιορίζονται από τους διαθέσιμους υλικούς πόρους που απαιτούνται για την παραγωγή του κειμένου (Bateman, 2008).

Σημεία και κώδικες: Πώς αντιλαμβάνονται τα παιδιά τη γλώσσα των εικόνων;

↳ *Αναστασία Φακίδου,
Απόστολος Μαγουλιώτης*

Στην προφορική μας ανακοίνωση πραγματευόμαστε τον τρόπο που τα παιδιά νοηματοδοτούν οπτικές αναπαραστάσεις της παιδικής ηλικίας. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνήσουμε πώς ερμηνεύουν τα παιδιά εικόνες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Θεωρητικό πλαίσιο αποτέλεσαν οι παραδοχές της Κοινωνικής Σημειωτικής για την ανάλυση εικόνων και των Πολιτισμικών Σπουδών για την αποκωδικοποίηση των εικόνων από το κοινό. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν οι αποκρίσεις σε μια έντυπη εικόνα διαφήμισης 112 μαθητών/ριών ΣΤ΄ τάξης από πέντε δημοτικά σχολεία αστικής περιοχής. Συλλέξαμε τις

αποκρίσεις μέσω ερωτηματολογίων. Προβήκαμε σε ανάλυση περιεχομένου και ανάλυση λόγου των αποκρίσεων τους ως προς τους κώδικες της αφηγηματικής διάστασης (χώρος δράσης, είδος δράσης, ενδυμασία, ηλικία μορφών), της διαπροσωπικής διάστασης του νοήματος (βλεμματική επαφή μορφών, απόσταση και οπτική γωνία λήψης της σκηνής) όπως την ερμηνεία τους για την πολυτροπική απόδοση μηνύματος μέσω του λεκτικού κειμένου της διαφήμισης. Διαπιστώσαμε ότι στην αναγνώριση των κωδίκων της αφηγηματικής διάστασης παρουσίασαν μεγαλύτερη επιτυχία σε σχέση με τους κώδικες της διαπροσωπικής διάστασης. Συγκεκριμένα το ήμισυ των μαθητών/ριών αντελήφθη το είδος της δράσης και αρκετοί μαθητές το χρώμα της ενδυμασίας ως σημεία κωδικοποίησης του μηνύματος της εικόνας. Η πλειοψηφία δεν αποκωδικοποίησε το είδος της ενδυμασίας και όσοι επεδίωξαν κάποια ερμηνεία συνέδεσαν την ενδυμασία με αφηγηματικά στοιχεία όπως οι καιρικές συνθήκες. Λίγοι νοηματοδότησαν τον χώρο της σκηνής στο υψηλότερο επίπεδο σηματοδότησης. Οι περισσότεροι μαθητές/ριες ερμήνευσαν την ηλικία των μορφών βάσει της γευστικής προτίμησης των παιδιών στο απεικονιζόμενο προϊόν και λίγοι την συνέδεσαν με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αποδίδονται στην παιδική ηλικία. Η συντριπτική πλειοψηφία παρουσίασε ελλειμματικές δεξιότητες στην ερμηνεία της διαπροσωπικής διάστασης του νοήματος. Δεν αποκωδικοποίησε την κατεύθυνση του βλέμματος των μορφών ως προς την αλληλεπίδραση με τους θεατές. Δεν αντελήφθη σωστά την απόσταση και την οπτική γωνία λήψης της σκηνής και δεν συνέδεσε τους κώδικες αυτούς με την επικοινωνία μιας κοινωνικής διάστασης στην θέαση της σκηνής από τους θεατές, αλλά τους συνέδεσε μόνο με την απεικόνιση αφηγηματικών στοιχείων. Λίγοι κατόρθωσαν να αντιληφθούν την πολυτροπικότητα του μηνύματος της εικόνας. Γενικά, ελάχιστοι αναγνώρισαν τον κοινωνικό λόγο περι παιδικής ηλικίας που υπολάνθανε της εικόνας. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η ερμηνεία των σημείων-οπτικών κωδίκων από τους μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απαιτεί μια ευρεία κατανόηση των κοινωνικών λόγων που κυριαρχούν στον πολιτισμό εντός του οποίου δημιουργείται η εικόνα. Η κατανόηση αυτή είναι αποσπασματική και περιορίζεται στο πρώτο επίπεδο νοηματοδότησης. Για να αναπτυχθεί περαιτέρω απαιτείται συστηματική εκπαίδευση στην αποκωδικοποίηση εικόνων, ώστε να προσληφθεί το νόημα τους σε όλες τις διαστάσεις.

Πολυτροπικά Πολιτισμικά Παλίμψηστα: Η περίπτωση ενός κόμικ

└ *Αικατερίνη Τάτση, Μαρία Μπακαρού*

Τα κόμικς ως προϊόν πολιτισμικής, τεχνολογικής και οικονομικής εξέλιξης αποτελούν βασικό μέσο οπτικοποίησης πληροφοριών και περιλαμβάνουν την εικονική αναπαράσταση γνώσεων, εννοιών, ιδεών και μνυμάτων. Ένας σημαντικός αριθμός σύγχρονων κόμικς αποτελούν πολυτροπικά πολιτισμικά παλίμψηστα, καθώς συντίθενται από λεκτικούς και μη, δείκτες παγιωμένων εκφράσεων, συμβάσεων και κειμενικών ειδών που ανήκουν σε περισσότερους του ενός πολιτισμούς (Κουτσοσύμου-Τσίνογλου & Παπαδοπούλου, 2011). Βασικός στόχος της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση, η κατηγοριοποίηση και η αξιολόγηση των σημειωτικών τρόπων και των στρατηγικών που χρησιμοποιούνται στα κόμικς, ως μια προσπάθεια προσέγγισης και κατανόησης της διαδικασίας αποδόμησης πολυτροπικών πολιτισμικών παλίμψηστων. Το θεωρητικό πλαίσιο της μελέτης αποτέλεσε κυρίως η έρευνα των Κουτσοσύμου-Τσίνογλου και Παπαδοπούλου (2011) για τα πολυτροπικά πολιτισμικά παλίμψηστα και τις στατηγικές πρόσληψης λόγου, η έρευνα του Κουρδή (2005) για τα πολιτισμικά παλίμψηστα στον ελληνικό Τύπο, του Forceville (2011) για τα Εικονιστικά σύμβολα (tunes) στα κόμικς, αλλά και της Τσάκωνα (2009) για την αλληλεπίδραση γλώσσας και εικόνας στα κόμικς με βάση τη θεωρία της πολυτροπικότητας. Στο είδος των κόμικς που αποτελούν πολυτροπικά πολιτισμικά παλίμψηστα, ο αποδέκτης καλείται να συμμετέχει σε ένα παιχνίδι πολλαπλής ανάγνωσης. Δηλαδή, να αναγνωρίσει λέξεις μέσα σε λέξεις, μορφές μέσα σε μορφές, γεγονότα της ιστορίας, της θρησκείας, της πολιτικής και να επανεξετάσει θρύλους και αναντίρρητες αλήθειες της ζωής μέσα από σύγχρονες διαπολιτισμικές, διακειμενικές και πολυτροπικές αναπαραστάσεις. Στην παρούσα μελέτη επιλέχθηκε ένα σύγχρονο Ελληνικό κόμικ, η Μαύρη Φουστάνελα, για το οποίο μελετήθηκαν τα σημασιολογικά πεδία, οι κατηγορίες και η τυπολογία του παλίμψηστου, τα στοιχεία της αρχιτεκτονικής δομής του και διερευνήθηκαν τεχνικές αποδόμησης του πολυτροπικού παλίμψηστου, μέσα από ανασκόπηση των θεωριών και ερευνών στο πεδίο της πολυτροπικότητας και της σημειωτικής. Τα πρώτα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν ότι κατά τη σύνθεση χρησιμοποιήθηκαν συνθήματα, εικόνες, ήχοι, μορφές, σύμβολα, ρητά, ποιήματα, γραμματοσειρές, διάλεκτοι, γραμμές κίνησης, ταχύτητας και πλήθος άλλων σημειωτικών μέσων, τα οποία συντέθηκαν με ποικίλους τρόπους προκειμένου να προκαλέσουν αντιδράσεις και προβληματισμό στον αναγνώστη – θεατή, να διεγείρουν

συναισθήματα και να δημιουργήσουν αφορμές κριτικής σκέψης.

Ανθρώπινο σώμα και οικοδόμηση των σημασιών στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών

└ *Παναγιώτης Παντίδος*

Ερευνητικά δεδομένα προερχόμενα κυρίως από τη γνωσιακή επιστήμη, τοποθετούν το ανθρώπινο σώμα ως ενεργό και καθοριστικό παράγοντα στην κατασκευή νοήματος. Για την εκπαιδευτική διαδικασία, ως χαρακτηριστικό παράδειγμα οικοδόμησης εξηγήσεων και παραγωγής σημασιών, και ειδικά για τη διδασκαλία και τη μάθηση επιστημονικών εννοιών, αρκετοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι η σωματική-κινησιακή εκφραστικότητα των εκπαιδευόμενων και του εκπαιδευτικού, σε συνδυασμό με τους λοιπούς φορείς σημείων (λ.χ. ακουστικά, χωρικά σημεία) εννοιολογούν, μεταφέροντας όψεις της σκέψης. Ιδιαίτερα, υποστηρίζεται ότι το ανθρώπινο σώμα (λ.χ. χειρονομίες) εισφέρει μοναδικά στη συγκρότηση των νοητικών αναπαραστάσεων των εκπαιδευόμενων για τις διάφορες επιστημονικές οντότητες (λ.χ. δύναμη, ενέργεια) εκφράζοντας διαστάσεις των επιστημονικών εννοιών τις οποίες ο προφορικός λόγος, πολλές φορές, δεν δύναται να αποδώσει. Ειδικά σε περιπτώσεις πειραματικής διδασκαλίας, η έρευνα έχει καταδείξει ότι κατά τη νοηματική επεξεργασία των δεδομένων, οι χειρονομίες των εκπαιδευόμενων προηγούνται ή και αντικαθιστούν τον προφορικό λόγο. Επιπλέον, οι χειρονομίες, οι αλλαγές στη στάση του σώματος, οι μετακινήσεις στο χώρο και οι δράσεις πάνω στα υλικά αντικείμενα αποτελούν νοηματικοί αρμοί ανάμεσα σε αυτό που εκφωνείται και στις χωρικές συγκροτήσεις του περιβάλλοντος μάθησης. Γενικότερα, οι σωματικές δράσεις μπορούν να αναπαραστήσουν έννοιες και να νοματοδοτήσουν μοναδικά οντότητες οι οποίες είναι μη ορατές (λ.χ. κίνηση ηλεκτρονίου). Στη συγκεκριμένη εργασία παρουσιάζονται παραδείγματα σωματικής έκφρασης προερχόμενα από διδασκαλίες φυσικής. Πιο συγκεκριμένα, εμφανίζονται καταστάσεις μάθησης όπως 'δύο παιδιά 7 ετών εξηγούν όψεις που αφορούν στη δύναμη της τριβής χρησιμοποιώντας το σώμα τους', 'ένας εκπαιδευτικός-φυσικός αναπαριστά με το σώμα του όψεις της δυναμικής ενέργειας', 'ένας εκπαιδευτικός-φυσικός αλληλεπιδρά σωματικά με τους λοιπούς σημειωτικούς πόρους εννοιολογώντας το φαινόμενο της διάθλασης', 'μία ομάδα μαθητών αναπαριστά με το σώμα τους τη διάδοση ενός εγκάρσιου κύματος' κλπ. Όλες αυτές οι περιπτώσεις, επίσης καταδεικνύουν ότι

η διαδικασία συγκρότησης του νοητικού κόσμου των εκπαιδευόμενων διανέμεται στους διάφορους φορείς σημείων οι οποίοι συναπαρτίζουν το περιβάλλον μάθησης.

9.00 - 10.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

What is the significance of the terms 'here' and 'now' in Cyberspace?

└ *Costas Physentzides*

Generally cyberspace is considered as another type of space where things exist in digital form. Yet, the notion of cyberspace as another type of space and time or as an (extended) part of the space-time continuum requires deeper examination. Does cyberspace imply a different type of space-time domain? In this paper the attempt is made to: (a) define the spatio-temporality of cyberspace, and (b) examine the significance of the terms 'here' and 'now' in cyberspace. In order to achieve that, first cyberspace's main structures are defined and explained. By applying Henri Lefebvre's trialectic approach, cyberspace's major components are given as (1) Material, (2) Virtual, and (3) Cyber. Furthermore, it appears that cyberspace's spatial component is not always geographical and, similarly, its temporal does not necessarily imply that the 'flow of time', or the dimensionality of time, is identical to the one recognized when operating within the space-time continuum (as described by Albert Einstein). Inevitably, the terms 'here' and 'now' in cyberspace do not mean the same thing as when the same words are used when referring to events or situations occurring within the space-time continuum (material phenomenal reality). When a computer user by saying 'here' refers to information appearing on a device's screen, the original information is situated somewhere else. In addition, spatial proximity of information sources on a screen (e.g. url links) does not necessarily mean spatial (e.g. geographical) proximity of the material sources' location (e.g. computer). That signifies not only the distorted spatial view of the 'informational space' by a cyberspace user but, most important, that spatiality and spatial entities in cyberspace do not follow the same rules controlling material things existing outside the digital informational domain. Similarly, the temporal elements within cyberspace do not exactly follow the same chronotope existing in the material world; time-flows in cyberspace are

more liquid. An information sent by a user in one country just after midnight today, appears on another user's computer living in another country in few seconds but it arrived, according to the first user, yesterday. There is no daylight or night to define geographical time in the digital virtual world. Cyberspace, as a metaphysical laboratory, is an emerging world giving rise to new ontologies, such as narratives and images. Some of these ontologies are not representations of the material world but things existing in their own right as digital virtual entities giving rise to new meaning.

Some thoughts on the semiotics of digital art

└ *Spiros Polimeris, Christine Calfoglou*

The aim of this paper is to explore the semiotics of the post-modern era as reflected in digital art. Drawing on Peirce's sign theory, and, more specifically, the idea of signification via representation in the triadic sign-referent-interpretant relationship, we argue that, although digital art underscores the role of representation due to its liaison with virtual environments, representational par excellence, it fails to stand up to the requirements of the semiotic triangle. More specifically, while the nature of the digital(ized) sign could be said to lean more heavily on the side of Peirce's icon, in that it somehow mimics reality, its immateriality deprives it of its iconicity potential. In other words, the absence of tangible experience results in loss of the representational pole enabling the sign to determine its meaning. This may result in a repositioning of things such that the representational pole ('thirdness') becomes the only reality, rather than being the mediator between the 'dream' ('firstness') and its realization ('secondness') (cf. Stjernfelt 2007: 13; see also Calfoglou 2011). On the basis of this we argue that 'alienation' from experience may lead to fragmentation and a new semiotics composed of 'autonomous' entities. In art, this would mean the emergence of a new reality, the articulation of a new type of discourse, where intertextuality acts as an ever-changing representation mediator and the solidity of the firstness-secondness-thirdness triangle is lost. This may partially echo Baudrillard's (1998) idea of a never-ending process of simulations but also points to what seems to be an inability of (globalised) digital art to compose a non-discrete, sincere discourse fulfilling the requirements of Habermas's (e.g. 1984) 'public sphere' (cf. Polimeris, to appear).

A Semiotic Perspective as a way out of the Dilemma “Ludology vs. Narratology” in Computer Games Studies

∟ *Michalis Kokonis*

Computers and rapidly advancing digital technologies are changing the world. Lately, computer games or videogames, in particular, have revolutionized the world of entertainment, since the computer game industry has risen to the status of a mighty rival to the dominant cultural industries of movies, television, music, etc. It seems that more and more people show a steady preference for gaming at the expense of the more traditional cultural forms of expression, literature, cinema, or television. As of the beginning of the 21st century, Computer Game Studies has entered the world of academia as an official and autonomous field of study.

For almost a decade, a long debate has been going on as to whether ludology or narratology is preferable as the most suitable methodology for the academic study of computer games. The aim of this paper is to propose a mid-way approach between the two theories and to suggest a semiotic perspective that resolves the dilemma. I intend to focus on some crucial problems concerning the understanding of this new cultural form called ‘computer games’, and more specifically on the issue of interactivity between text and reader (in this case the game and its player) from a narratological perspective. There are affinities between most computer games (at least the most popular ones) and the literary or cinematic text in that a story of some sort is involved in all of them. In the comparison between cinema texts and computer games there is even the shared modality of an audiovisual mode or representation. However, there is a great deal of difference in the way the reader / viewer in literature and cinema and the player in computer games interacts with the respective text in question: modes of identification with characters, immersion in the fictional and game world, passive or more active degrees of interaction, etc. One great difference in terms of interactivity, for instance, is that the player in computer games affects the development of narrative with her movements and possibly authors the outcome of the story. The question is whether semiotics can help as a viable methodology assist in the explication of such textual relationships where the player (as reader of her text) assumes authorial characteristics and to what extent such activity affects the ontological status of player (as reader cum author) vis a vis the real / fictive gameworld.

Textual semiotics and digital culture

∟ *Kristian Bankov*

In this presentation will be made an attempt to list some of the most important distinctive features of the digital culture and compare their semiotic mechanisms with the “conventional” tools of the textual semiotics. Most of the examined examples will concern the interactivity and the possibility to communicate through new media our direct kinetic activity and richer sensorimotor experiences. As a conclusion I shall propose possible directions for the development of a new semiotics, able to account also for the new communicative phenomena of new media.

9.00 – 10.30

PARALLEL SESSION, Room B

‘Lego-Legends of CHIMA’. Κοινωνιοσημειωτική ανάλυση της συναρμολόγησης του θρύλου

∟ *Αναστασία Χριστοδούλου, Ιφιγένεια Βαμβακίδου, Αργύρης Κυρίδης*

To 2000 το Fortune Magazine και η British Association of Toy Retailers ψήφισαν το LEGO ως ‘το παιχνίδι του αιώνα’. Η πρώτη έκδοση στην αγορά έγινε το 1949 με την ονομασία ‘Automatic Binding Bricks’ και αντικαταστάθηκε με τα σημερινά τουβλάκια το 1958. Μέχρι τότε στην αγορά δεν υπήρχε άλλο παιχνίδι ως σύστημα παρά μόνο μεμονωμένα παιχνίδια (Said et al 2001). Ο Douglas Coupland (1996) αναφέρει ότι το παγκόσμιο φαινόμενο με την ονομασία LEGO είναι ένα δυναμικό, τρισδιάστατο παιχνίδι μοντελισμού, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως ‘μία γλώσσα από μόνο του’. Από την άλλη ο Augusto Ponzio (2002) αναφέρει ότι χάρη στη σύνταξη, η ανθρώπινη γλώσσα είναι όπως τα τουβλάκια LEGO, δηλαδή, μπορεί να επανασυναρμολογήσει έναν περιορισμένο αριθμό κομματιών σε έναν άπειρο αριθμό νοημάτων. Έτσι, το φαινόμενο LEGO, ως ένα δυναμικό υλικό μέσο μιας βιομηχανίας παιχνιδιών, τα γνωστά τουβλάκια, κατασκευάζει ιστορίες, επικοινωνεί μηνύματα, οδηγεί σε συναισθηματικές και γνωστικές φορτίσεις μιας διαφορετικής πραγματικότητας, γίνεται ‘γλώσσα’, γίνεται ‘σημείο’.

Στην παρούσα ανακοίνωση αναλύεται μέσα από μια κοινωνιοσημειωτική προσέγγιση (Lagoroulos & Boklund Lagoroulo, 1992) το φαινόμενο LEGO, με τη νέα σειρά LEGO-LEGENDS OF CHIMA, η οποία κυ-

κλοφόρησε το 2013. Πρόκειται για την αναπαράσταση ενός μαγικού κόσμου με το όνομα CHIMA, ενός φυσικού παράδεισου, ο οποίος κατοικείται από 8 ανθρωπόμορφες φυλές ζώων. Πρόκειται για τις φυλές του Λέοντα, του Αετού, του Κορακιού, του Λύκου, του Γορίλα, του Ρινόκερου, της Αρκούδας, του Κροκόδειλου. Οι σχέσεις αυτών των φυλών καθορίζονται από την κατοχή και τον έλεγχο της πηγής ενέργειας, το CHI. Πρόκειται για έναν φυσικό πόρο, ένα ισχυρό στοιχείο, που είναι ταυτόχρονα πηγή ζωής και δυναμικό καταστροφής. Η σύγκρουση αρχίζει όταν η απολίτιστη φυλή των Κροκοδείλων, με αρχηγό των Cragger, ζητά τον απόλυτο έλεγχο του CHI. Έτσι, η τύχη της γης επαφίεται στους παίχτες, με τη δημιουργία άπειρων ιστοριών –ανοικτού τύπου- γνωστού ως ‘θρύλοι του CHIMA’. Στόχος της έρευνας, λοιπόν, είναι η διερεύνηση της διαπραγμάτευσης των αξιών που καλούνται οι παίχτες να διευθετήσουν στον κόσμο του CHIMA. Η έμφαση δεν αφορά στη δημιουργικότητα νέων μηνυμάτων από την πλευρά των παιχτών, αλλά στη ‘συναρμολόγηση του αδύνατου’, σήμα κατατεθέν άλλωστε της εταιρίας εδώ και 75 χρόνια (Agarwal, 2004).

Η βιτρίνα ως ελκυστής σημασίας

∟ *Ιορδάνης Στυλίδης*

Η υπόθεση που πρόκειται να διερευνήσω στηρίζεται στο ερώτημα και την διερεύνηση της σημασιολογικής ιδιαιτερότητας και της ειδικής χρονικής ταυτότητας του χώρου έκθεσης των προϊόντων των καταστημάτων στην δυτική αγορά. Από την έμμεση αλλά ακριβή αναφορά του Γουόλτερ Μπένζαμιν, στην ιδεολογική θέση του Γκύ ντε Μπόρ, από την οπτική-συμβολική διάλυση του ανθρώπου στην Άλφαβιλ του Ζαν Λύκ Γκοντάρ έως στην κατάρριψη του εκτεθειμένου τεχνουργήματος στην ταινία Μπλέντ Ράνερ (Ρίντλεϊ Σκότ, Φιλίπ Ντίκ), από τις αλληλοδιάδοχες σειρές νέων καταστημάτων στην πόλη της Θεσσαλονίκης από το 2009 έως το 2013 έως την μετακίνηση στην ψηφιακότητα, την “βιτρίνα” της οθόνης του υπολογιστή. Οι εσωτερικοί χώροι, το έκθεμα-εμπόρευμα, η στρατηγική και η τελετουργία της προσέγγισης και της πράξης της πώλησης, οι ιδιότητες και οι προβολές του εκθέματος στον αγοραστή του και τον χρήστη του, η διάρκεια της χρήσης, η διάρκεια της κατασκευασμένης ταυτότητας και οι πιθανολογήσεις για τα αποτελέσματα αυτών των ποικίλων προβολών ταυτότητας πρὸς τον/την δυνάμει αγοραστή/τρια και χρήστη/τρια. Ο τελικός “εικονογραφημένος” άνθρωπος ως αστικός χαμαιλέων-απορροφητής γεγονότων και συμπεριφορών στην περιοχή μιάς περιφερειακής

ευρωπαϊκής πόλης. Θα διερευνηθεί το φωτογραφικό και χωρικό, σημειακό (in situ), αρχείο χώρων αλλά και των συνθηκών προσέγγισης και απώθησης, μετατροπής και μεταβολής αυτών των χώρων μαζί με την σημειολογική διαλεύκανση της ποικιλίας των υλικών και ιδεολογικών ιδιοτήτων τους.

Τοπογραφία διάρρηξης: Φωτογραφικές απεικονίσεις πολέμου από τον Simon Norfolk, ως μία αφήγηση ανατροπής

∟ *Άννα-Μαρία Παράσχου*

Στην εργασία εξετάζεται πώς ο πόλεμος, μέσα από το φακό του Simon Norfolk, μεταβάλλει τον κόσμο και γίνεται ερμηνεύσιμο αφήγημα. Τα σύμβολα και τα σημεία αποτυπώνουν μια διεργασιακή ορθολογικότητα σε ένα ενοποιημένο φόντο, όπου συναρθρώνονται πολιτικές και πολιτισμικές πολλαπλότητες.

Ο πόλεμος παρουσιάζεται από τον Simon Norfolk ως κοινωνικοπολιτισμικός κατακερματισμός, διάρρηξη σχέσεων σε ετερόμορφα στιγμιότυπα ζωής, με υπερβολοειδή χαρακτήρα, όπου εκτυλίσσονται σκηνές ως μείζονες διακινδυνεύσεις σε ένα αλληλοεξαρτώμενο πεδίο νοημάτων, με σχετικισμό των αφηγήσεων και των ερμηνειών, δημιουργώντας φωτογραφικές - τεχνικές απεικονίσεις. Η έννοια του πολέμου αποδεσμεύεται από συναισθήματα που θα αλλοίωναν τις ζώνες κοινωνικής συνοχής. Ο Simon Norfolk παρουσιάζει τα πεπρωμένα ως στιγμιότυπα της ζωής των κοινωνιών και των ανθρώπων. Το πλεόνασμα δυστυχίας ή το θαύμα της τεχνικής γεννά αποθεσμοθετημένα, εξυποκειμενισμένα συναισθήματα, σημεία αντινομίας σε μια νεωτερική κοινωνία, σε μια κοινωνική - ιστορική χρονικότητα. Στο πλαίσιο μιας υπερνεωτερικής κουλτούρας της ευζωίας όπου προβάλλονται απαιτήσεις για αισθητικοποίηση των στιγμών, ώστε να αποβάλλεται οποιαδήποτε συμβολική ή πραγματική πραγματικότητα, ο Simon Norfolk δημιουργεί συγκινησιακή φόρτιση. Ο μεταψυχροπολεμικός διαχωρισμός της ανθρωπότητας σε διάφορες κοινωνικοπολιτισμικές ομάδες και η πρόκριση της αποκαλούμενης ως δυτικής κοινωνίας έναντι των υπολοίπων, σε επίπεδο πολιτισμικής ανωτερότητας, ένας διαχωρισμός που ενισχύθηκε από τη γεωγραφική απομάκρυνση του πολέμου από τα εδάφη της Δύσης και από τον προσανατολισμό της προς τη σολιψιστική απόλαυση των αγαθών, την ατομική υλική ευημερία στο πλαίσιο του πολιτισμού του παρόντος που διαμόρφωσε εσωτερικές αναγνωρίσιμες ταυτότητες, με το διακύβευμα της προόδου και της αξιοποίησης των ευκαιριών σε ένα παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα, οδήγησε το Simon Norfolk στο να διαμορ-

φώσε με τα φωτογραφικά του σύμβολα ένα σύγχρονο αντιπαράδειγμα, συνθλιβοντας την τυποποιημένη κατανόηση του ανθρώπινου δράματος.

Από τη δεκαετία του 1990, όταν η φωτογραφία άρχισε να διακρίνεται με μεγαλύτερη συχνότητα στο χώρο του μουσείου, τα σημεία - σύμβολα που προέβαλλαν πολιτικά ανήσυχου/ κοινωνικά ευαίσθητοποιημένοι φωτογράφοι, κυοφόρησαν μια εικονογραφική προσέγγιση πιο ουσιαστική και «αθόρυβη» που δημιούργησε μια νέα τάξη πραγμάτων με μεταγραφή της μνήμης. Το νέο αυτό ρεύμα λειτούργησε ως φωνή ενάντια στην εξασθένιση του ανθρωπιστικού συναισθήματος, που συντηρεί τον αέναο κύκλο της αιματοχυσίας. Με σημειωτικούς όρους που αντιτίθενται στο ιδεολογικό κενό, πολλαπλασιάζουν με την εικόνα μνήμες, ενισχύοντας μια αναστοχαστική, ατομικιστική, συναισθηματική κατάσταση, επικαιροποιώντας το παρελθόν, διαμορφώνοντας συγκινησιακούς τόπους. Μέσα από τις εικόνες του Simon Norfolk, το τοπίο μετατρέπεται σε ένα ισχυρό στοιχείο της εικονιστικής, αφηγηματικής φωτογραφικής γλώσσας, στο οποίο αναφαίνεται η καθολική καταστροφικότητα του πολέμου, που υπερβαίνει τα όρια των συνόρων και των φυλών.

9.00 - 10.30

PARALLEL SESSION, ROOM C

Προσεγγίζοντας μια αφαιρετική κινηματογραφική μορφή: Το Δέντρο της Ζωής (2011), του Terrence Malick

↳ Χρήστος Δερμεντζόπουλος
Θανάσης Βασιλείου

Ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία φιλικής ανάλυσης, ακόμη και σήμερα, είναι η «τμηματοποίηση» [segmentation], έτσι όπως ορίστηκε από τον σημαντικότερο σημειολόγο του κινηματογράφου Christian Metz, με τη βοήθεια του «μεγάλου συνταγματικού» [grande syntagmatique], ενός πίνακα ο οποίος θα εγγυάται την κατηγοριοποίηση κάθε είδους πλάνου που θα μπορούσε να υπάρξει σε μία οποιοδήποτε είδους ταινία. Ο τρόπος που θα χωρίζαμε σε «τμήματα», σε «αποσπάσματα» την αναλυόμενη ταινία, θα μπορούσε να γίνει πλέον με τη βοήθεια του πίνακα αυτού, καθορίζοντας ολοκληρωτικά το ύψος της ανάλυσης, καθώς ευθύς εξαρχής θα κυριαρχούσε η οπτική μέσα από την οποία θα εξελίσσονταν ο συλλογισμός μας. Ο ρόλος της σημειωτικής υπήρξε, λοιπόν, καθοριστικός, καθώς βοήθησε την κινηματογραφική θεωρία

και ανάλυση στο να εξελιχθούν σημαντικά. Ο διαχωρισμός σε ενότητες επέτρεψε μια προσέγγιση κλινική, υψηλής εγκυρότητας, αναδεικνύοντας τις κρυμμένες ρίμες, τη δύναμη της επανάληψης, τους υφέροντες παλμούς των ταινιών, «αποκωδικοποιώντας», κατά κάποιο τρόπο, την ψυχή τους, στην ουσία το νόημά τους. Ωστόσο, από τα μέσα της δεκαετίας του '70 κι έπειτα, η σημειολογία του κινηματογράφου θεωρήθηκε ξεπερασμένη και ουτοπική, κυρίως γιατί απέτυχε σε ένα πρόβλημα για το οποίο νόμιζε ότι κρατούσε το κλειδί: να εγγυηθεί τη «μετάφραση» μιας οποιασδήποτε κινηματογραφικής αφαιρετικής φόρμας.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρήσουμε να ανακαλύψουμε τι μπορεί να κάνει η σύγχρονη σημειωτική απέναντι σε μία ξεχωριστά «αδιαφανή» ταινία, όπως Το Δέντρο της Ζωής (2011) του Terrence Malick. Ως πού μπορεί να μας οδηγήσει η «τμηματοποίηση» απέναντι σε μια ταινία φτιαγμένη από θραύσματα εντυπώσεων, ανομοιογενή στοιχεία και αντιθέσεις; Ποια η σχέση αυτού του είδους κινηματογραφικής τέχνης με τη μοντέρνα λογοτεχνία; Αποκωδικοποιείται ένας τέτοιος κόσμος; Κι αν ναι, έχει κάποια αξία η αποκωδικοποίηση αυτή;

Σύστημα γενεσιουργής οπτικοακουστικής αφήγησης

↳ Ηρώ Λάσκαρη

Στην παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε η συγκρότηση ενός θεωρητικού μοντέλου που αφορά στην παραγωγή κινηματογραφικής αφήγησης με τη χρήση συστημάτων τεχνητής ζωής. Παράλληλα, σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε πρωτότυπο σύστημα γενεσιουργής οπτικοακουστικής αφήγησης, το οποίο στη συνέχεια αξιολογήθηκε μέσω της πειραματικής διαδικασίας. Ο σχεδιασμός της πειραματικής διαδικασίας βασίστηκε στην ερευνητική υπόθεση ότι το κείμενο της γενεσιουργής οπτικοακουστικής αφήγησης είναι δυνατόν να ερμηνευθεί μέσω κωδίκων της μη γενεσιουργής οπτικοακουστικής αφήγησης.

Θεωρούμε ότι η γλώσσα της αφήγησης που προκύπτει από την αναπαράσταση μέσω κινούμενης εικόνας και που υποστηρίζεται από Η/Υ, μπορεί να διαμορφωθεί μέσα από το συνδυασμό υπάρχουσών θεωριών περί κινηματογραφικής γλώσσας, αλλά και θεωριών που προτείνουν την αναθεώρηση και πιθανή ανατροπή των παραδοσιακών μορφών αφήγησης.

Η εξοικείωση με τη γραμματική και το συντακτικό της κινηματογραφικής γλώσσας αποτελεί ένα πρώτο επίπεδο ανάγνωσης για την αντίληψη και στη συνέχεια την κατανόηση του μηνύματος που μεταδίδεται από τα νέα μέσα. Η παρακολούθηση της εισόδου και

εξόδου πληροφορίας από τον άνθρωπο στον Η/Υ και αντιστρόφως, γίνεται στο πλαίσιο οθόνης υπολογιστή ή προβολής, που αποτελεί το οικείο, στο σύγχρονο άνθρωπο, πεδίο επισκόπησης της κινούμενης εικόνας, η οποία συνοδεύεται από ήχο. Η προβαλλόμενη εικόνα ακολουθεί τις οπτικές και σημειολογικές συμβάσεις που έχουν εισαχθεί από την κινηματογραφική γλώσσα και στη συνέχεια την τηλεόραση.

Η εργασία βασίζεται στην υπόθεση ότι το υπολογιστικό σύστημα που προσφέρεται για τη διερεύνηση της εξέλιξης ως δημιουργικής διαδικασίας, που συνεπάγεται τα τυχαία και ακαθόριστα στοιχεία της φύσης και του πολιτισμού θα είναι περισσότερο αποτελεσματικό εάν λειτουργεί βάσει μηχανισμού, που προσομοιάζει τη φυσική εξέλιξη. Η εγκυρότητα της θεωρητικής θέσης αξιολογείται τελικά μέσω της πειραματικής διαδικασίας. Δεδομένου ότι το επιστημονικό πεδίο που αποπειράται την προσομοίωση της φύσης και των ζώντων οργανισμών με σκοπό την κατανόηση των μηχανισμών που αυτά ακολουθούν είναι αυτό της Τεχνητής Ζωής (Artificial Life (AL)), για το σύστημα γενεσιουργής οπτικοακουστικής αφήγησης σχεδιάστηκε γενετικός αλγόριθμος, η κυριότερη τεχνική προσομοίωσης βιολογικής γενετικής με ψηφιακή επεξεργασία.

Σύμφωνα με τον ορισμό του βαθμού μηδέν της γραφής, όπου το σημαίνον του λογοτεχνικού μύθου είναι συγχρόνως μια μορφή πλήρης από νόημα που παίρνει από την έννοια της λογοτεχνίας μια καινούργια σημειοδότηση (Barthes, 1983 στο Barthes, 1977: 234), το σύστημα ως συνθέτης της οπτικοακουστικής αφήγησης, είναι ένας συγγραφέας βαθμού μηδέν. Ενώ δεν έχει γλωσσικές γνώσεις (στην πραγματικότητα δεν έχει καθόλου γνώσεις), το σύστημα ακολουθεί λογικούς κανόνες με στόχο τη συγκρότηση μιας σειράς προτάσεων, που στη συνέχεια ο θεατής θα τους αποδώσει σχέσεις αιτίου και αιτιατού.

Σημείωση: Υπάρχει η δυνατότητα η παρουσίαση, άρα και το κείμενο, να πραγματοποιηθούν στα Αγγλικά, αλλά η γλώσσα που έχει χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του Συστήματος Γενεσιουργής Οπτικοακουστικής Αφήγησης είναι η ελληνική.

Η σημειωτική μέθοδος ανάλυσης μιας ταινίας

↳ Νίκος Τερζής

Σκοπός του προτεινόμενου κειμένου με τίτλο «Η σημειωτική μέθοδος ανάλυσης μιας ταινίας» είναι να παρουσιάσει τη συνεισφορά της σημειωτικής επιστήμης στην ανάδειξη των πολλαπλών τρόπων με τους οποίους η σημειωτική οδηγεί στην ορθολογική εκ-

φορά του νοηματικού περιεχομένου μιας ταινίας. Το παρόν κείμενο εμφορείται κυρίως από το θεωρητικό έργο των Peirce, Sausurre, Merleau-Ponty, Metz, Eco, Monaco, Wollen αλλά και των Stam, Burgoyne και Flitteman-Lewis.

Η σημειωτική παρότι δεν είναι επιστήμη με τον τρόπο των φυσικών επιστημών, είναι ένα ιδιαίτερα διαφωτιστικό σύστημα ανάλυσης ταινιών, που περιγράφει/εξηγεί πώς μια ταινία, οι δημιουργοί και οι θεατές της, συναντιούνται σε έναν κοινό αλλά και ευρύ ενεργειακό τόπο παραγωγής νοήματος. Με τα λόγια του Godard, ο υποθετικός αυτός τόπος δεν βρίσκεται βέβαια στην οθόνη: «Η ταινία δεν είναι στην οθόνη. Η ταινία απορρέει από την κίνηση. Η ταινία είναι ένας δρομέας: κινείται από την πραγματικότητα στην οθόνη και πίσω στην πραγματικότητα [...]». Το κείμενο:

1) Εισαγωγικά παρουσιάζει τη δήλωση (denotation) και την συνδήλωση (connotation), ως τις δύο ευρύτερες κατηγορίες βάσει των οποίων οι ταινίες καταφέρνουν να επικοινωνούν νοηματικά με το κοινό. Επιχειρεί επιπλέον μία συγκριτική θεώρηση των δυνατοτήτων που παρουσιάζει ο κινηματογράφος έναντι της γραπτής ή της προφορικής γλώσσας, ως προς τις ανωτέρω δύο κατηγορίες.

2) Υιοθετώντας τη γενική σημειολογική ορολογία του Metz [που αξιοποιεί όρους του Course in General Linguistics (Cours de linguistique générale, 1916), των συγκεντρωμένων γραπτών του Saussure] αναφέρεται στους τρόπους λειτουργίας της συνδήλωσης στον κινηματογράφο, τόσο στον παραδειγματικό ιδεατό άξονα νοήματος (paradigmatic connotation), όσο στο συνταγματικό άξονα (syntagmatic connotation). Έμφαση δίδεται στη συνταγματική θεώρηση του κινηματογράφου, διότι εκεί έγκειται καθαρά η διαφορά του από τις άλλες τέχνες, ώστε η συνταγματική κατηγορία (μοντάζ) να θεωρείται καθαρά η πιο κινηματογραφική.

3) Παρουσιάζει την ιδιαίτερη προσέγγιση του (καθηγητή μου) Peter Wollen, ο οποίος αξιοποιεί την τριχοτόμηση του Αμερικανού φιλόσοφου, C. S. Peirce, προτείνοντας τρεις κατηγορίες ταξινόμησης των κινηματογραφικών σημείων. Επικεντρώνεται στη δεύτερη κατηγορία, τον Δείκτη, την πλέον παράξενη και χρήσιμη κατηγορία στο σύστημα των Peirce και Wollen.

3α) Για την ανάδειξη των δεικτών, παρουσιάζει ένα πείραμά μου (που χρησιμοποιώ εκπαιδευτικά), όπου ένα θαυματουργό χαμόγελο λειτουργεί αντιστικτικά στα πλαίσια ενός κινηματογραφικού collage, αναιώντας μια γκάμα αισθημάτων που κυμαίνονται μεταξύ θλίψης, μελαγχολίας, αγωνίας, τρόμου στο close up των ματιών.

4) Παρουσιάζει τους δείκτες, ως πολιτιστικές συνδη-

λώσεις που εξαρτώνται από κατανοητές συγκρίσεις του μέρους με το όλο (synecdoche) και με λεπτομέρειες συνδεδεμένες με ιδέες (metonymy).

5) Αναλύει σημειωτικά, πλάνα από την ταινία *A bout de soufflé* του Godard.

Εννοιολογικές μετατοπίσεις του σώματος από τον 15ο αι. έως τον 19ο αι.

↳ *Μαγδαληνή-Μαρία Καφαλή*

Η Αναγέννηση, ξεκινώντας από την Ιταλία τον 14ο αιώνα, ανακάλυψε ξανά το σώμα και μετασχημάτισε τις κυρίαρχες κοινωνικές προς αυτό πεποιθήσεις και στάσεις. Στη διάρκεια της αναγεννησιακής περιόδου το σώμα άρχισε να αποκτά μια ατομική, ιδιωτική φύση που ήταν κλειστή προς τον κόσμο και ολοκληρωμένη στην υπόστασή της. Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς πως το σώμα δεν στόχευε, πλέον, στην ικανοποίηση της ανάγκης, αλλά ακολουθούσε τις επιταγές του νόμου και της επιθυμίας. Το άτομο του κλασικισμού είναι ερμητικά κλειστό στο δικό του σωματικό κέλυφος, μόνο του με τις δικές του αμφιβολίες, ανασφάλειες και φόβους, γεγονός που άφησε έντονα το στίγμα του στις αντιλήψεις περί σωματικότητας σε ολόκληρη τη διάρκεια της δυτικής νεωτερικότητας. Ταυτόχρονα, και ενισχύοντας τις αλλαγές στην εμπειρία του σώματος, υπήρξε μια αλλαγή στην αντίληψη του χρόνου. Διαμορφώθηκε, σταδιακά, ένα χρονικό πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από γραμμικότητα, δημιουργώντας μια συγκεκριμένη συναίσθηση της ιστορίας και της ιστορικής μεταβολής. Ας σημειωθεί πως, οποιαδήποτε, διεργασία εκπολιτισμού περιλαμβάνει της διαδικασίες της κοινωνικοποίησης, της εκλογίκευσης και της εξατομίκευσης. Η κοινωνικοποίηση αφορά στον τρόπο με τον οποίο, οι σωματικές λειτουργίες των ατόμων ρυθμίζονται και οργανώνονται, πλέον, κοινωνικά ενώ κατ' επέκταση διευκολύνεται από την τεχνική πρόοδο. Ο κοινωνικός ανταγωνισμός επέβαλε μια καθορισμένη συμπεριφορική τάση που απαιτεί προνοητικότητα, αυτοσυγκράτηση και σύνεση, μια τάση που συνάδει με τον εξορθολογισμό του σώματος και τον αυτοέλεγχο των «εκπολιτισμένων σωμάτων». Συνακόλουθα, οι αυθόρμητες και συναισθηματικές παρορμήσεις καθίστανται απαγορευμένες από την απουσία μηχανισμών ελέγχου. Ο εξορθολογισμός, ωστόσο, εμπειρεί τον σταδιακό καταμερισμό του σώματος, το οποίο δεν λογαριάζεται ως ολοκληρωμένο, αλλά αντίθετα ως ξεχωριστά, κατατεταγμένα μέρη, τα οποία υπόκεινται πειθήνια στον έλεγχο. Ο Καρτέσιος έχει συχνά θεωρηθεί ο ιδρυτής της μοντέρνας φιλοσοφίας και ο καρτεσιανισμός υπήρξε η φιλοσοφία υποστήριξε τα επιτεύγματα της σύγχρονης επιστήμης. Η μηχανιστι-

κή εκλογίκευση που διέπνεε τις θέσεις του Καρτέσιου συνδέθηκε με την αποικιοκρατία, στο πλαίσιο της οποίας «άλλοι» πολιτισμοί οφείλουν να υποταχθούν στον μηχανιστικό έλεγχο και την κυριαρχία της δυτικής τεχνολογίας και του δυτικού πολιτισμού. Το προσδιοριζόμενο σώμα, στο βιολογικό-κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο αποτέλεσε αντικείμενο διαχείρισης των θετικών επιστημών, ιδιαίτερα της ιατρικής και της βιολογίας. Η επιστήμη νομιμοποίησε εξακολουθητικά τη βιολογική, «αντικειμενική» υπόσταση του ανθρώπου, ως τη μόνη πραγματική. Με τον τρόπο αυτό, το σώμα ως βιολογική οντότητα καθιέρωσε τον προσδιορισμό της ανθρώπινης υπόστασης και την αφετηρία κάθε σκέψης και μελέτης για τον άνθρωπο. Με το πέρασμα των χρόνων, ένας νέος ρυθμιστικός μηχανισμός άρχισε να εμφανίζεται, η βιο-εξουσία, βασικό στοιχείο της μετάβασης από την προνεοτερικότητα προς τη νεοτερικότητα των σωμάτων.

10.30 – 11.30

PLENARY SPEECH,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Longing for the Past: The Nostalgic Semiosphere

↳ *Massimo Leone*

Andean language Aymara, as described in a 2006 seminal article by cognitive scientist Rafael Nunez and linguist Eve Sweetser, reflects a peculiar conception of time. Speakers of this idiom call the future “qhupa pacha/timppu”, which means “back or behind time”, and the past “nayra pacha/timpu”, meaning “front time”. They conceive of the past as something that is in front of them, and of the future as something that is behind them. Their conception of time is spatially oriented: the past is already known, so it lies in front of everybody’s eyes, while the future is still unknown, out of anybody’s vision.

Cultures have diverse conceptions of time. But these vary diachronically too: the future is not what used to be. Under the pressure of ruinous socio-economic conditions, most European cultures are currently looking at the future with different eyes. Like the Aymara, they don’t see it anymore as something that is ahead of them, to be seized, grasped, and conquered, but as something that, mysteriously, lies in the past, hidden in potential paths that history never took. Aborted threads of collective life, they linger in an invisible limbo, unfathomable to all. Symmetrical-ly, the past has become, for many Europeans, a lost,

distant harbor, to be longed for in search of existential appeasement. Wedged between an invisible future and a vanished past, Europe today revels in nostalgia. Coined in 1688 by Swiss physician Johannes Hofer to designate a pathological longing for distant homeland, the word “nostalgia” was soon rearticulated temporally, to refer to a lost époque one yearns for as one’s home. Nostalgia is not a new topic for semiotics. Emotion essentially stemming from absence, it epitomizes the semiotic mechanism: semiosis is the ontological result of something staying for something else, but nostalgia is the emotional result of it. Essential figure in Greimas’s structural outlook on passion, umbrella-concept in Baudrillard’s mourning of reality behind the simulacra, key notion in Culler’s and Frow’s dissection of the semiotics of tourism, nostalgia has become a buzz word in both critical and marketing studies, the former trying to unveil beneath it the foundations of Heideggerian ontology or the contradictions of post-modern society; the latter, seeking to exploit nostalgia as the last Trojan horse into the agency of the consumer.

On the basis of copious and manifold literature on nostalgia, the conference will take an unexplored direction: can one talk, today, of a nostalgic semiosphere in Europe? Where hipsters, vintage furniture, and retro TV channels are nothing but symptoms of an emerging mentality? And as young Europeans strain in nostalgia for a distant, glorious, but imaginary past, how is nostalgia elsewhere shaping the approach of the new economies to the future? Why do Italian, Spanish, and Greek youths seem paralyzed by nostalgia for a past they never lived, while at the other side of the world young Chinese find in nostalgia for an imaginary but lost Shanghai the force to look ahead and build a prosperous future? Aren’t we maybe labeling as ‘nostalgia’ distinct cultural mindsets? How many kinds of nostalgia are there, and how do they shape our perspective on time and desire?

12.00 – 13.30

PARALLEL SESSION,
AMPHITHEATRE 'SARATSI'

Re-Codifying War: Globality, the USA, and the Geographies of New Wars

↳ *Joseph Michael Gratale*

In this paper my aim will be to clarify and evaluate some of the key policies and practices of the USA integral to its self-proclaimed global “War on Terror” and argue that collectively these practices represent an elaboration of what some have identified as new wars or hybrid wars. Specific focus will be on three components characteristic of contemporary US militarism. First, in identifying the casus belli for recent wars in Afghanistan and Iraq, the US government during the Bush administration strove to represent these wars as wars of necessity and not as wars of choice. This sleight of hand, particularly in the case of Iraq, added a troubling dimension to the USA’s determination to reinscribe itself in a particular geographical region of the world, namely the Middle East. Second, since the terrorist attack of 9/11, both the Bush and Obama administrations have represented some enemy combatants, particularly in Afghanistan, as essentially ‘unlawful combatants’ based on their suspected membership in or cooperation with Al Qaeda or other affiliated terrorist organizations. In being assigned such a status, these combatants have not been treated as prisoners of war and therefore are not protected by international law; in this case the Geneva Conventions. While the use of the status of ‘unlawful combatant’ was discontinued by President Obama, he has held in place other policies such as the detention of specific individuals at a US military base in, Guantanamo Bay, Cuba. Guantanamo, or ‘Gitmo’ in military jargon, has emerged as a metaphor for the excesses of American policies related to the War on Terror. Third, the use of unmanned aerial vehicles (UAVS) or drones has become an archetypal representation of the USA’s efforts to combat terrorism. Operated without a pilot on board the vehicle, drones are either controlled remotely by a pilot on the ground or through computers located inside the aircraft. Its ability to both survey the terrain from above and to launch missiles at ‘targets’ below, has stirred intense debate, particularly in reference to the latter.

Taken together, these three components form a repertoire of signifying practices geared toward the re-codification of war. A repercussion of these practices, part and parcel of the global-imperial project,

is to render the constraints and limitations of contemporary political geography inconsequential, and in turn contribute to the deterritorialization of war.

'African modernity': Witchcraft, 'Autochthony', and transformations in the conceptualizations of 'individual' and 'collective identity' in Cameroon

∟ *Emile Tsekenis*

African societies and the history of Africa are the products of multiple 'exchanges' between the African continent, Europe, America and South-East Asia, spanning over several centuries and in many cases even millennia. The Atlantic slave trade, colonialism and globalization which can be considered as 'moments of crisis' for sub-Saharan societies, led to the violent insertion of the continent into the global economy. These traumatic experiences resulted, among other things, in the transformation of the conceptualizations of 'individual' and 'collective identity'. In postcolonial Cameroon such changes were (and still are) expressed in the 1980's and 1990's, in discourses and (sometimes violent) practices of 'autochthony' and witchcraft. The main objective of the paper will be to shed light on such discourses and practices by comparing the way 'individual identity' (in relation to witchcraft) and 'collective identity' (revealed in discourses and practices of 'autochthony') were conceived of in pre- and postcolonial Cameroon. Precolonial Cameroon Grassfields is used as a paradigm for the study of worldviews also found in postcolonial settings elsewhere in the world. The first section argues that conceptualizations of identity broadly identified as 'postmodern' can be found in precolonial Cameroon Grassfields, and that contemporary Cameroon has been the arena of conflicting worldviews: a 'precolonial (and 'postmodern') African' one, and a 'modern western' one, resulting in an unpredictable hybrid. The terms of these oppositions (individual/collective identity and precolonial Africa/'modern western') will however have to be strictly defined and historicized as they obviously do not refer to homogeneous and fixed realities. It will be shown that precolonial Cameroon and Cameroon Grassfields could accommodate differences and changes thanks to conceptualizations of identity that reveal fractal properties. According to this view fluidity is an intrinsic property of identity. The last section of the paper will explore under what conditions and to what extent this kind of 'local knowledge' which – quite unexpectedly – shares common traits with

chaos theory (often referred to as "postmodern science") can constitute a common language, and may offer a way to conceptualize and thus accommodate multiple identities as well as to organize differences.

The global financial crisis and the European identity crisis

∟ *Maria Lianou, Kiriaki Lianou*

The global financial crisis is not only fiscal or political/structural. It is also social and it threatens the principles of the whole European structure. It revealed the weaknesses of the European identity issue and the reinforcement of national identities. In many cases, throughout Europe, it challenged the reinforcement of a blind patriotism. The European principle "United in Diversity" does not seem to be believed any more. Are we in the beginning of a new Kuhn's Paradigm? Have we misunderstood the Feyerabend's principle "anything goes" in order to serve our interests? Then, how will we defend the prospect of a multicultural society? How will we become a true European people if we retrieve memories of the past? In the end, do we need "more Europe", an economically and politically united Europe able to fulfill its role in global level, or shall we go back to the past with the traditional form of nation-states and the wars among them? Is it really the future we want for us and our children in our globalized world?

'The house of our dreams': A decade of advertisements in technical journals

∟ *Nikos Barkas, Maria Papadopoulou*

This study is part of a broader research project carried out at the Department of Architecture of the Democritus University of Thrace (2011-12) aiming to illustrate the structure of advertisements concerning building materials, highlight the image of the contemporary residence as an advertising product during the previous decade; an additional aim of the study was to explore the processes and the products of the building and constructing activity that are chosen to be displayed in advertisements. The theoretical framework of the research dates back to the approaches of Galbraith (1958) and Dyer (2009) to advertising as a means of causing increased demands for consumption and therefore as a means of manipulating the public to purchase a lifestyle. The sample includes ads of building materials appearing in two technical journals of the period 1996 - 2004

(*deltio TEE'* (bulletin of the Technical Chamber of Greece): 116 issues, 283 ads and 'Ktirion' (Building): 76 issues. 360 ads). The advertisements were analyzed as multimodal texts which contain verbal and visual message analyzed by means of the grammar of visual design (Kress & van Leeuwen, 1996). Qualitative analysis of the sample took into account the characteristics of the representational structures, the interpersonal meanings, the orientation of the codification along with the basic parts of the verbal message, the logo, the slogan, and the name of the product. The sample was codified according to the representational meaning (classificatory, analytic, and symbolic processes) of the advertisements. At the same time, the advertisements were analyzed quantitatively regarding the advertised products and their distribution in time (before and after 2000). As shown by the processing of the survey data, the gradual augmentation and eventually the prevalence of symbolic structures in the building advertising of the previous period reflect social processes and cultural values traded around the critical issue of building and housing. The dominance of metaphor, as a means of verbal and visual expression which transposes the message from the real to an imaginary world, even in an eminently material product of long cycle use such as housing, shows that, long before the onset of the economic crisis in the construction sector, the discussion on the implementation of the offer had given way in the pursuit of a growth in the demand.

12.00 – 13.30

PARALLEL SESSION, ROOM A

Among organic vision and intertextuality: Paging and space between pure and impure

∟ *Tania Letizia Gobbett*

In my research, in Art History, developed on schematic values of the paging, from the primitive world of the Rock Art to the first Renaissance to the Contemporary Art History, space reaches its greatest values of reconfiguration in the view-capture of the objects of representation, their circles and schematic folding as well as in their own eidetic mise en page. We may consider that the study of the scheme in visual languages completes itself in the recognition of the role of abstraction, even granting inedited and

spiral form returns, canonical in their anthropological becoming, next to an idea of plan, of counterpoint of plastic values, newly represented as sensible interfaces (Aristotle), where pure and impure emerge as ways to give a position to the 'figural', as much as to configure themselves as plastic prosodic modulation (Greimas, Fabbri): what express more a content than a container. Therefore I consider both the enlightening page that shows the knowledge of the object which inspire itself more to the primitive sobriety and the mere concept of possession of a culture, studied as a form of emphatic pre-visualisation of predatory type, moving the acknowledgement act, on the cognitive and epistemological plan of the self – the portrayed type of similarity.

Primitive therefore appears in everything that in art conduce to the axiology in form of hendiadys of cohesion and intertextual, dense in implicit and explicit relations with those aesthetic operations (pragmatic and artistic ones), which guaranty the symbolic community tie ship. Primitive, again, it is the concept of *saïsie*, as a dimension of once own that conduce to 'structured palimpsest', made of stone where temporality (Coquet) develops it self, keeping attention towards a possible exact point from which emerge what is thought as past and what is considered as pre-sensed, leading to a second view, a vision in adjunct of the multiplicity of the object. Translated in space terms, the place, dialogs with the community in a multiplicity of ways: exempla for the tale, experience of domination, but even of attainment, exploration of the liminem of ethic behaviours, research for the young of intersubjective competence: more alike pathos than ethos, portrait more than to the moralizing systemic of unmoral concurrence, to the poetry inside the essay, where paging develops, within its figural purport, its intertextual salient folding, than to the mere adaptation.

This research would have the aim to analyse, in synthesis, some pictorial masterpieces and therefore approach spaces (some of the ideas given by the Paleo-Cristian representation of the Tetramorph) to representations, which signal an exegetic ideal of purity and cohabitation, of familiarity, based on a type of transversal equivalence between animal and civilization operating on a symbolic level, anticipating the symbolic wood (Cassirer). The mosaic, then *la berceuses* as an arch becomes the argument of the symbolic representation, until the development of an abstract, ramified and diffused idea, in the highest levels of the concept of spiritual representation, even though stratified into an ascendant path of genres and styles.

The Poetic Subject as “Subject of Semiosis” in C. P. Cavafy’s “Going Back Home from Greece”

└ *Evgenia Sifaki*

This paper proposes to investigate the ambiguous usage, fluidity and, arguably, re-signification of words and phrases related to discourses about Hellenism, which can be perceived in C. P. Cavafy’s dramatic monologue entitled “Going Back Home from Greece”. The poem is pseudo-historical, it is set in the transitory and allegedly “decadent” Hellenistic period that Cavafy eminently privileged, and is performed by a fictional speaker: a Greco-Syrian philosopher involved in an effort to articulate and renegotiate his identity. Starting from the assumption that the dramatic monologue as a genre “stages”, as it were, the discursive formation of its speaker’s (the poetic subject’s) subjectivity-as-process, the present paper construes this speaker as a “subject of semiosis”, namely as both active participant in and as effect of the social and ideological activity by which a culture produces signs. Special attention is paid to Cavafy’s persistent use of the trope of simile, which in this case is used to yoke together and hence forge similarities between separate entities (Greek and non-Greek), while at the same time retaining their differences: Subtle ambiguities, nuances and even gaps in the use of expressions by which the speaker names himself or compares and differentiates himself from others, such as “Greeks like us”, “acting properly Greek”, “being Hellenised”, and so on, problematise conceptualisations of Hellenism and yet serve to focus our attention on the labour involved in his effort to assert or establish a significant link with certain aspects of the Hellenic legacy.

African masquerade and the Semiotics of indigenous participational theatre

└ *Ajumeze Henry Obi*

The theatre traditions of the indigenous peoples of Africa are essentially carnivalesque, ritualistic and communal. Therefore, its performance mode which predominantly deconstructs the territorial boundary between the stage and the auditorium necessitates participational interaction between the audience and the performers. The most paradigmatic genre of this communal performance tradition is the masquerade theatre. Using the Igbo masquerade theatre as case study, this paper reinforces the relationship between the audience and the masquerade. Appraising the

ambivalent interaction between the audience and traditional Igbo masquerades, I argue that the African mask is an embodiment of cultural codes, iconographic texts and what Roland Barthes referred to as “Mythic speech”. These cryptographic texts constitute psycho-social, historical and metaphysical realities ostensibly shared with the audience. Since the mask tradition belongs to the covert essence of African metaphysical universe, my paper, therefore, agrees with Simon Ottenberg’s assertion that a close observation of the activities of the audience is required in order to fully understand the meaning of African masquerade performance. Thus, African history, myth and phenomenology encoded on the mask and masking idioms are transmitted and decoded through detail observation of the audience. Hence the audience represents a mediator and decoder of the masquerade metalanguage. It is this phenomenon that makes African indigenous performance truly participational even against a spatial backdrop in which the masquerade bridges the gap between the stage and the auditorium in reassuring performances.

Semocracy: a world of signs and images of power

└ *Paulo Barroso*

Advertising signs and images are everywhere. In the contemporary public space, these signs and images give rise to a specific visual rhetoric. They follow strategies of mass-communication to change public space and influence people’s lifestyles. These signs and images contribute to a mass-society, iconolatry and the hegemony of meanings in an emerging global world. Societies of spectacle (where there is always a spectacle of something producing simulacra) dominated by information and signs (the “sign-form”), according to Jean Baudrillard. Developing the idea of semocracy, I intend to argue advertising signs and images as a new source of power, i.e. the power to produce simulacra and mask reality. I plan to underline the performance of advertising as a mass-discourse produced by a specific (post-)modern rhetorical strategies. I follow the semiotics of advertising, with a practical application to read and understand the social values of a given time and space. The methodology (a theoretical research) starts with a conceptualization of semiotics of advertising as a building structure of the visual in the public space. I will also follow an empirical analysis, in order to demonstrate the semocracy or pan-semiotization

of the world. The semiotics of advertising is characterized by binding consumerist messages and dominant values in urban public space. Advertising signs and images are, sometimes, visual pollution, because the plethora of such strategies saturates and indisciplines the aesthetic view over the public space. According to Gilles Deleuze, the name of “civilization of image” is, mainly, a particular connotation to “civilization of the cliché”, which explanation may be related to the iconic inflation that relies on redundancy and, on the other hand, in the concealing, distortion or manipulation of certain images, so that these images conceal the reality, rather than become a medium to uncover it. Thus, there would be, according to Deleuze, a general interest to “hide something with the image”, i.e. its own persuasive natural character. I argue, therefore, that all visual/iconic advertising discourses in urban space are the result of persuasive and significant strategies. The excessive flow of images affects human behavior. So, we need to talk about the “ecology of the image”, i.e. the care about the visual pressure we are daily submitted faced a barthesian pan-semiotization of the world.

12.00 – 13.30

PARALLEL SESSION, ROOM B

Η ρητορική της ρήξης με το παρελθόν και η ανάδυση ενός νέου κόσμου μέσα στο «Φουτουριστικό Μανιφέστο» του Φ. Μαρινέτι και το «Ελεύθερο Πνεύμα» του Γ. Θεοτοκά. Μια σημειωτική ανάλυση

└ *Στέφανος Γραβάνης*

Οι πρώτες δεκαετίες του 20 αιώνα αποτέλεσαν περίοδο ανακατατάξεων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής. Οι αλλαγές αυτές επηρέασαν βαθύτατα τις τέχνες και τα γράμματα. Τα πρωτοποριακά κινήματα που εμφανίστηκαν στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου δε θέλησαν απλά να εκφράσουν τις αλλαγές αυτές αλλά και να τις αναδείξουν μέσω νέων τρόπων αφήγησης και αναπαράστασης. Οι νεωτερικές αυτές αντιλήψεις εκφράστηκαν σε πολλές περιπτώσεις, μέσω των μανιφέστων, θεωρητικών κειμένων που προβάλλουν τις θέσεις και το πρόγραμμα δράσης ενός ατόμου, μιας ομάδας ή ενός καλλιτεχνικού και λογοτεχνικού ρεύματος. Στην περίπτωση μας θα μελετήσουμε τη ρητορική και το αίτημα για την ανάδυση ενός νέου αισθητικού μοντέλου όπως αυτά παρουσιάζονται στο Φουτουριστικό Μανιφέστο (1909) του Φ. Μαρινέτι και το Ελεύθερο Πνεύμα (1929) του Γιώργου Θεοτοκά. Ο λόγος που επιλέξαμε τα δυο αυτά μανιφέστα είναι διότι δεν ασκούν μόνο έντονη κριτική στην καλλιτεχνική και λογοτεχνική παράδοση του παρελθόντος μέσω του θεωρητικού τους λόγου αλλά πρόκειται για κείμενα που δίνουν την εντύπωση μιας αφήγησης που εμπεριέχει ποικίλες μεταφορές και αλληγορίες. Στόχος μας δεν είναι να αναλύσουμε από ιστορική ή φιλολογική πλευρά τις ιδέες και τα επιχειρήματα τους αλλά να προσεγγίσουμε σημειωτικά τη ρητορική της ρήξης και την επιθυμία για το νέο όπως αυτή διαφαίνεται μέσα από τα αφηγηματικά μέρη. Για το σκοπό αυτό θα στηριχτούμε στη θεωρία του Roland Barthes σχετικά με τη δομική ανάλυση του κειμένου. Δε θα προβούμε σε μια περιγραφή της δομής των ιδεών και των επιχειρημάτων αλλά θα μελετήσουμε τη δομή του κειμένου και την άρθρωση του συστήματος κωδίκων μέσω των οποίων διαχέονται στο κείμενο οι έννοιες της αποκοπής από το παρελθόν και της ανανέωσης. Για το σκοπό αυτό, θα χωρίσουμε τα κείμενα σε λεξήματα (lexies) και ενότητες (Sequences) για να προχωρήσουμε αμέσως μετά στον εντοπισμό των λειτουργιών (fonctions), των κωδίκων και των

διαφόρων συνυποδηλώσεων τους. Αφού αναλύσουμε κατ' αυτόν τον τρόπο τη δόμηση των ιδεών μέσα στα δυο μανιφέστα, θα προβούμε σε μια συγκριτική ανάλυση (συγκλίσεις και αποκλίσεις) των ποικίλων συνυποδηλώσεων των εννοιών της ρήξης και ταυτόχρονα θα εντοπίσουμε, κυρίως στο επίπεδο των σημαινόντων, πως ξεδιπλώνεται και αναδύεται δομικά η επιθυμία και το αίτημα για μια νέα αισθητική φόρμα στις τέχνες και στη λογοτεχνία.

Ρευστοί καιροί και υβριδικές ταυτότητες – Σημειωτική ανάλυση των μεταφορικών τους κωδίκων στη λογοτεχνία της ενωμένης Γερμανίας

↳ *Αγλαΐα Μπλιούμη*

Το ξεπέραςμα των εθνικών ταυτοτήτων τις τελευταίες δεκαετίες και η διάχυση των πολιτισμικών συμφραζομένων με κύριο αίτιο την παγκοσμιοποίηση είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων ταυτοτήτων που χαρακτηρίζονται από την αμαλγαμοποίηση διάφορων πολιτισμικών στοιχείων. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να αναλύσουμε εκείνους τους μηχανισμούς που δομούν τους ρευστούς καιρούς και τις υβριδικές ταυτότητες σε επιλεγμένα λογοτεχνικά κείμενα που προέκυψαν μετά την ένωση των δύο Γερμανιών, εφόσον ειδικά σε αυτά τα κείμενα αναπαρίσταται η αποδόμηση παραδοσιακών πολιτισμικών κωδίκων. Κύριος θεματικός άξονας των συγκεκριμένων αποσπασμάτων είναι η μετάβαση από τον Κομμουνισμό στην καπιταλιστική Δύση και η ανάπτυξη υβριδικών ταυτοτήτων τόσο σε επίπεδο συλλογικότητας όσο και υποκειμενικότητας. Συγκεκριμένα, θα στηριχτούμε στη νουβέλα του συγγραφέα της πρώην Ανατολικής Γερμανίας Christoph Delius “Τα ακλάδια του Ρίμπεκ” και στα λογοτεχνικά κολάζ της νομπελίστα μειονοτικής συγγραφέως Herta Müller. Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού, θα επικεντρωθούμε μεθοδολογικά στη μεταφορική χρήση των ρευστών καιρών, στηριζόμενοι σε σημειωτικές θεωρίες της μεταφοράς (Lakoff και Turner, 1989). Θεωρούμε ότι οι μεταφορές αποτελούν μιας πρώτης τάξεως αφετηρία ανάλυσης της υβριδικότητας, εφόσον αποδοθούν παραδοσιακούς κώδικες αντίληψης του κόσμου, λειτουργώντας ως σύνολα σημείων με επικοινωνιακό σκοπό που παραπέμπουν σε υποκείμενο (πηγή) και αντικείμενο (στόχο) μέσω της δημιουργίας αναλογιών μεταξύ ξένων συμφραζομένων. Η αποδόμηση κωδίκων με πολιτισμικό δυναμικό επιφέρει συχνά τη γέννηση υβριδικών ταυτοτήτων. Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι υπάρχουν διάφοροι τύποι μεταφορών. Έτσι, οι γλωσσικές μεταφορές στη λογοτεχνία ανήκουν στις

μεταφορές πρώτου βαθμού. Μεθοδολογικά, πριν ακολουθήσει η ανάλυση των αποσπασμάτων, θα επισημανθεί σε θεωρητικό επίπεδο η σημειωτική λειτουργία των μεταφορών. Στηριζόμενοι στη Forceville (1996), επισημαίνουμε ότι για τη σημειωτική ανάλυση μεταφορών, θα πρέπει να απαντώνται τα παρακάτω ερωτήματα:

α) Ποια είναι τα δύο μέρη της μεταφοράς;
β) Ποιο μέρος είναι σκοπός (περιεχόμενο) και ποιο πηγή (φορέας) της μεταφοράς;

γ) Ποια είναι εκείνα τα χαρακτηριστικά που μεταφέρονται από την πηγή στο περιεχόμενο;

Το τελευταίο ερώτημα είναι θεμελιώδες, αφού υποβάλλει την ομοιότητα δύο διαφορετικών πραγμάτων. Συγκεκριμένα, στα επιλεγθέντα λογοτεχνικά κείμενα της ανακοίνωσης αποδομούνται μέσω της μεταφορικής χρήσης του λόγου γνωστοί λογοτεχνικοί τόποι, ενώ οι μεταφορικές συνδηλώσεις της υβριδικότητας εκφράζουν τον ‘ τρίτο δρόμο’, παρωδώντας εθνικούς μεταφορικούς κώδικες. Τέλος, στα λογοτεχνικά κολάζ θα εξετάσουμε το χρώμα των λέξεων, το σχήμα, την ορθογραφία προκειμένου να δούμε πώς πίσω από τον σκοπό και την πηγή της μεταφοράς εκφράζεται η κριτική απέναντι στα δύο πολιτικά συστήματα.

Εις τα περίχωρα της δυστοπίας: αφηγήσεις της κρίσης στη λογοτεχνία για νέους

↳ *Σοφία Ιακωβίδου*

Ενόσω το σημαίνουν κρίση και οι ποικίλες του νοηματοδοτήσεις «σαρώνονται» από μια σειρά λόγων που διατρέχουν το κοινωνικό πεδίο (πολιτικό λόγο, δημοσιογραφικό, λογοτεχνικό, επιστημονικό σε ποικίλες του εκφάνσεις – κοινωνιολογία, ψυχανάλυση, φιλοσοφία κλπ), κι ενώ καθένας από τους λόγους αυτούς συχνά διεκδικεί την «κρίση» ως καταστατική του συνθήκη και ως τρέχουσά του κατάσταση, ζητούμενο παραμένει το πώς και αν προσλαμβάνονται όλα αυτά από τις νεότερες γενιές (συγκεκριμένα από τους λίγο πριν λίγο μετά την «ενηλικίωση») ή αν τουλάχιστον φτάνει σε αυτές ο απόηχός τους. Καλύτερα: σε ποιο βαθμό ή με ποιο μέσο θα μπορούσε ενδεχομένως να καμφθεί η μη δεκτικότητα των νεότερων απέναντι στον αναλυτικό ή τον μυθοπλαστικό λόγο (αν όχι απέναντι στην ίδια την ανάγνωση, άπαξ και πρόκειται για κείμενο, τυπωμένο σε χαρτί και μη, που ξεπερνά τις λίγες γραμμές) όταν είναι η ίδια η πραγματικότητα αυτή που ακυρώνει τις όποιες ερμηνείες αλλά και τις πιθανές προοπτικές μιας διεξόδου στο εγγύς μέλλον. Οι δυστοπικές αφηγήσεις ωστόσο, αποτελούσαν ανέκαθεν, τόσο με την αυστηρή τους φόρμα όσο και με το συχνά πολιτικής θερμοκρασίας περιεχόμενό τους,

τρόπους κατανόησης, κατάδειξης αλλά και κριτικής μιας πολιτικοκοινωνικής κατάστασης που κορυφώνει τη δυσφορία, προτείνοντας τελεολογικά σενάρια και συνθήκες απόλυτου ελέγχου και ισοπέδωσης που κατάφεραν να αποκτήσουν μεγάλη εντυπωσιακή δύναμη χάρη κυρίως στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο. Θα σταθούμε σ' αυτήν την ιδιαίτερα δραστική (καθότι το κοινό είναι εξοικειωμένο με αυτήν) σύζευξη φόρμας και περιεχομένου που προσφέρει η δυστοπία, ιδιαίτερα όταν αυτή αφορά στη λογοτεχνία για νέους (ή νεαρούς ενήλικες, σύμφωνα με τη διεθνή ορολογία). Θα εστιαστούμε σε έργα όπως Οι άρχοντες των σκουπιδιών (2012) και Άλφα (2009, Β. Παπαθεοδώρου) που εικονοποιούν τους ανθρώπους-απορρίματα το πρώτο (προσφέροντας μια βεντάλια αφηγηματικών φωνών όπου σε κάθε κεφάλαιο παίρνουν διαδοχικά το λόγο απαξιωμένοι και μη θεσμικοί φορείς και όργανα – ο πολιτικός, ο μεγάλος πανεπιστημιακός, ο νεαρός ερευνητής, ο μισθοφόρος εκτελεστής κλπ. – δραματοποιώντας έτσι τους διαφορετικούς λόγους που διατρέχουν το κοινωνικό πεδίο αλλά και καταδεικνύοντας τόσο τις αντιστάσεις του συστήματος όσο και τα περιθώρια δράσης εντός του, με τη χρήση των νέων μέσων για παράδειγμα), ενώ σε ό,τι αφορά στο Πολυτεχνείο όπου μια ομάδα οργισμένων νέων βρίσκει καταφύγιο, αναλαμβάνοντας την επανενεργοποίηση της φθίνουσας, όσο απομακρυνόμαστε από τα χρόνια της Μεταπολίτευσης, συμβολικής δυναμικής του μνημείου. Διάβρωση, σήψη, λόγος και ρόλος των μίντια, κοινωνική δυσανεξία και κοινωνικός αυτοματισμός αντισταθμίζονται από την καταϊγιστική, κινηματογραφικού ρυθμού δράση, χωρίς να επιτρέπουν εύκολες ταυτίσεις στον αναγνώστη. Του επιτρέπουν όμως να διατρέξει και να επεξεργαστεί αναγνωρίσιμα σημεία των καιρών, αλλά και να μεγαλώσει την εικόνα, τόσο χρονικά όσο και τοπικά (είτε σε ό,τι αφορά την πρόσφατη ελληνική ιστορία είτε το διεθνές τοπίο) και να επιλέξει το σημείο που θα τοποθετούσε εαυτόν μέσα στο χάρτη. Ζητούμενο εντούτοις παραμένει, ακόμη και στα καλύτερα των αφηγηματικών σεναρίων όπως αυτά του πολυβραβευμένου Παπαθεοδώρου, που ξέρουν να απαλύνουν τα σκληρά υλικά της παραδοσιακής δυστοπίας και να καθιστούν τη λήψη θέσης του αναγνώστη υπόθεση εφάμιλλη διαδραστικού παιχνιδιού, πόσο και αν μπορούν να διαφύγουν τα παιδαγωγικά προσαπαιτούμενα που ορίζει το κοινό τους.

List of participants and contact information

Adamou Christina
Senior Lecturer
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
cadamou@film.auth.gr

Adampa Vassiliki
State School Teacher
Centre for the Greek Language (on secondment)
vadampa@hotmail.com

Ajumeze Henry Obi
MA Student
University of Ghana, Ghana
henjumez@hotmail.com

Androulakis George
Associate Professor
University of Thessaly, Greece
androulakis@uth.gr

Antoniadou Alexandra
PhD Candidate
University of Edinburgh, UK
alexandra.ant@hotmail.com

Antonopoulou Stavroula
PhD Candidate
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
santwno@hotmail.com

Avgitidou Angeliki
Assistant Professor
University of Western Macedonia, Greece
aavgitidoy@uowm.gr

Ανδρέου Γεωργία
Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
andreou@uth.gr

Αρχάκης Αργύρης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Πατρών
archakis@upatras.gr

Bankov Kristian
Professor
New Bulgarian University, Bulgaria
kbankov@omega.bg

Barabanov Oleg
Head of Department of EU Politics
Moscow State University of International Relations (MGIMO), Russia
drolegbarabanov@gmail.com

Barkas Nikos
Associate Professor
Democritus University of Thrace, Greece
nbarkas@arch.duth.gr

Barroso Paulo
Assistant professor
Higher School of Education – Viseu, Portugal
pbarroso1062@gmail.com

Boklund-Lagoroulou Karin
Professor
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
boklund@enl.auth.gr

Bonoti Fotini
Associate Professor
University of Thessaly, Greece
fbonoti@uth.gr

Boura Ioanna
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
mpourai@frel.auth.gr

Βαμβακίδου Ιφιγένεια
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
ibambak@uowm.gr

Βασιλείου Θανάσης
Συμβασιούχος Καθηγητής (ATER)
Πανεπιστήμιο Paris III – Sorbonne Nouvelle, Κινηματογραφικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Aix-Marseille, Aix-en-Provence, France
thvasiliou@gmail.com

Βερυκίου Ανθία
Αρχιτέκτων Μηχανικός,
Υποψήφια διδάκτωρ
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ελλάδα
veryk.ant@gmail.com

Βούτουνος Χρύσανθος
Υποψήφιος Διδάκτωρ-Επιστημονικός Συνεργάτης
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
c.voutounos@cut.ac.cy

Calfooglou Christine
Tutor
Hellenic Open University, Greece
xkalfog@yahoo.gr

Carlucci Stefano
Teaching Professor
University of Bari, Italy
stefanococker@hotmail.com

Christidou Dimitra
Researcher/Freelancer
University College of London, UK
christidou.dimitra@gmail.com

Christidou Vasilias
Professor
University of Thessaly, Greece
vchristi@ece.uth.gr

Chronaki Myrto
Architect PhD
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
myrto.ch@gmail.com

Cimsit Kos Fitnat
Assistant Professor
Beykent University, Istanbul/Turkey
fitnatcimsit@gmail.com

Coppens Julian
PhD Candidate
University of Extremadura, Spain
julianc@fastmail.fm

Γαζέτας Ευθύμιος
Αρχιτέκτων-Διακοσμητής Εσωτερικών Χώρων
ΑΚΤΟ, Ελλάδα
t.gazetas@yahoo.gr

Γιαννακόπουλος Κώστας
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ελλάδα
kyiannako@sa.aegean.gr

Γιαννικοπούλου Αγγελική
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα
aggjanik@ecd.uoa.gr

Γιαννίση Φοίβη
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
phoebe.gia@gmail.com

Γραβάνης Στέφανος
ΕΕΔΙΠ Γαλλικής Γλώσσας και Πολιτισμού
Δημοκράτεια Πανεπιστήμιο Θράκης
stefanos_gravanis@yahoo.gr

Γρηγοροπούλου Μαρίνα
PhD, Συμβασιούχος Διδάσκουσα
ΑΤΕΙ Καβάλας, ΑΤΕΙ Ηπείρου, Ελλάδα
margrigoropoulou@hotmail.com

Damaskinidis George
Doctoral Researcher
The Open University, UK
damaskinidis@hotmail.com

Delicado Puerto Gemma
Assistant Professor
University of Extremadura, Spain
gdelpue@unex.es

Deltsou Eleftheria
Assistant Professor
University of Thessaly, Greece
eldelt@uth.gr / eldelt@ha.uth.gr

Demitriou Maria
BA Student
University of Thessaly, Greece
mariad@inlab.gr

Diakoumakos George
Dr of Political Science
University of Athens, Greece
info@gdiakoum.com

Mª Domínguez Gómez Eva
Associate Professor
University of Extremadura, Spain
evadomin@unex.es

Δελιχά Αγγελική
Πολιτικός Μηχανικός, MSc
Δημοκράτεια Πανεπιστήμιο Θράκης, Ελλάδα
a.delicha@yahoo.gr

Δερμεντζόπουλος Χρήστος
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ελλάδα
cdermen@otenet.gr

Δημητρούλια Τιτίκα
Επίκουρη Καθηγήτρια
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα
tdimi@frel.auth.gr

Δρουσιώτη Κάλλη
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος
kdrusioti@yahoo.com

Emiroglu Melahat Küçükarslan
Assistant Professor
Bahcesehir University, Turkey
melahat.kucukarslanemiroglu@bahcesehir.edu.tr

Evdoridou Elissavet
Teaching Staff (EEDIP Member)
University of Thessaly, Greece
elev@uth.gr

Farantakis Petros
PhD
Hellenic Open University, Greece
petrosfa@otenet.gr

Ferreira da Silva Paula
English Teacher, PhD Candidate
University of Extremadura, Spain
paula.br.fer@gmail.com

Frangopoulos Miltos
Asstant Director of Studies -Visiting Research Fellow
Vakalo Art & Design College, Greece - University of Derby, UK
M.Frangopoulos@vakalo.gr

Ζάγουρας Θεοφάνης
Υποψήφιος Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα
fzagouras@yahoo.gr

Ζαντίδης Ευριπίδης
Επίκουρος Καθηγητής
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
evripides.zantides@cut.ac.cy

Ζαφειρίδου Γενοβέφα
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
genovefazafi@yahoo.gr

Ζέζου Αναστασία
Υποψήφια Διδάκτωρ
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα
zezou@aegean.gr

Gana Eleni
Lecturer
University of Thessaly, Greece
egana@uth.gr

Garzón Agudo Enrique Juan
Assistant Lecturer
University of Extremadura, Spain
jeagudo@unex.es

Ghiasian Maryam
Assistant Professor
Payame Nur University, Iran
mghiasian@yahoo.com

Gkaragkounis Thanos
Lecturer 407/80
Harokopio University, Greece
thanosgkarag@yahoo.gr

Gobbett Tania Letizia
Art History Teacher
Secondary School
tanialetizia.gobbett@gmail.com

Grammenos Stergios
PhD, Chemist
Intercultural Gymnasium of Thessaloniki, Greece
stegram@yahoo.com

Gratale Joseph Michael
Associate Professor
The American College of Thessaloniki, Greece
zozef@act.edu

Hatzikyriakou Ioanna
Freelance Philologist
hatzikiriakou.ioanna@gmail.com

Hatzinikita Vassilia
Professor
Hellenic Open University, Greece
hatzinikita@eap.gr

Ιακωβίδου Σοφία
Λέκτορας
Δημοκράτεια Πανεπιστήμιο Θράκης, Ελλάδα
sophie_iak@yahoo.fr

Kaklamanidou Betty
Visiting Research Fellow
University of East London, UK
betty.kaklamanidou@gmail.com

Kasabova Anita
Associate Professor
New Bulgarian University, Bulgaria
anita.kasabova@gmail.com

Kefalidou Sofia
PhD Candidate
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
falisof100@gmail.com

Kitsiou Roula
PhD Candidate
University of Thessaly, Greece
roulakit@gmail.com

Klinkenberg Jean-Marie
Professor Emeritus
Université de Liege, Belgium
jmklinkenberg@ulg.ac.be

Kokonis Michalis
Professor
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
kokonis@enl.auth.gr

Kordjazi Zahra
PhD. student
Zahra.Kordjazi@gmail.com

Kosma Yvonne
Adjunct Lecturer
University of Thessaly, Greece
yvoko@live.com

Kourdis Evangelos
Assistant Professor
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
ekourdis@frel.auth.gr

Koutsogiannis Dimitrios
Associate Professor
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
dkoutsog@lit.auth.gr

Kukkonen Pirjo
Professor
University of Helsinki, Finland
pirjo.kukkonen@helsinki.fi

Καλεράντε Ευαγγελία
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
ekalerante@yahoo.gr

Καπετανίδου Μαρίνα
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια
Α.Π.Θ., Ελλάδα
markapgr@hotmail.com

Καπραβέλου Αλεξία
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ελλάδα
akaprave@gmail.com

Καρπούζου Πέγκυ
Λέκτορας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα
pkarpouzou@phil.uoa.gr

Καφαλή Μαγδαληνή-Μαρία
Προπτυχιακή Φοιτήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
kafali@ha.uth.gr

Κέλλα Βασιλική
Επίκουρη Καθηγήτρια
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα
kikikella@yahoo.com

Κερτεμελίδου Παρασκευή
Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικός
ΤΕΙ Σερρών, Ελλάδα
teikykyktert@gmail.com

Κοκκίδου Μαίη
Λέκτορας (ΠΔ 407/80)
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
ugenius@otenet.gr

Κουτούπης Γιώργος
Επίκουρος Καθηγητής
ΤΕΙ Σερρών, Ελλάδα
gkout@teiser.gr

Κουτσουλέλου-Μίχου Σταματία
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα
stkout@gmail.com

Κυρίδης Αργύρης
Καθηγητής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα
akiridis@nured.auth.gr

Κυρκίτσου Νεφέλη
Αρχιτέκτων, Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα
nkyr@upatras.gr

Κωνσταντινίδου Χριστίνα
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα
chrkonsta@gmail.com

Κωστής Δημήτρης
Φοιτητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
mhtsosko@hotmail.gr

Lagopoulos Alexandros-Phaidon
Professor Emeritus
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
phaidon@arch.auth.gr

Leone Massimo
Professor
University of Torino, Italy
massimo.leone@unito.it

Lianou Kiriaki
Primary School Teacher, MA in Maritime Studies
University of Piraeus, Greece
kiriakiii@windowslive.com

Lianou Maria
PhD Candidate
Panteion University, Greece
lianoumarial@yahoo.gr

Λανίτης Ανδρέας
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
andreas.lanitis@cut.ac.cy

Λάσκαρη Ηρώ
Δρ. Τμήματος Επικοινωνίας & ΜΜΕ,
ΕΚΓΙΑ - Σ.Ε.Π
Ελληνικό Άνοιχτό Πανεπιστήμιο, Ελλάδα
ilaskar@gmail.com

Madisson Mari-Liis
PhD student
Tartu University, Estonia
mlmadisson@gmail.com

Makri Demetra
PhD Candidate
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
dmakri@sch.gr

Manoli Polyxeni
PhD Candidate
University of Thessaly, Greece
pegyma@hotmail.com

Michalopoulou Aikaterini
Associate Professor
University of Thessaly, Greece
kmihal@uth.gr

Migliozi Ferreira de Mello Luiz Carlos
Professor
Universidade Estadual de Londrina, Brazil
lcmigliozi@gmail.com

Misailidi Plousia
Assistant Professor
University of Ioannina, Greece
pmisaili@uoi.gr

Μαγουλιώτης Απόστολος
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
amagouliotis@uth.gr

Μπακαρού Μαρία
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
mpakarou@uth.gr

Μπεκιάρη Αλεξάνδρα
Επίκουρος Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
sandrab@pe.uth.gr

Μηλιούμη Αγλαΐα
Λέκτορας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών, Ελλάδα
ablioumi@gs.uoa.gr

Μωραΐτης Κωνσταντίνος
Καθηγητής
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ελλάδα
mor@arsisarc.gr

Μωραΐτου Ιωάννα
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
yianmor@yahoo.gr

Naranjo María José
Technical Research Assisstant
University of Extremadura, Spain
mjnaranjo@unex.es

Ντοροπούλου Μαρία
Διδάκτωρ, Επιστημονικός Συνεργάτης του
Κέντρου Ερευνας της Ελληνικής Κοινωνίας
της Ακαδημίας Αθηνών
Ακαδημία Αθηνών, Ελλάδα
mdorop@primedu.uoa.gr

Ξουπλίδης Παναγιώτης
Υποψήφιος Διδάκτωρ
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
xpitsi@hotmail.com

Palantzas Nikitas
Dr. of Social Anthropology
University of Bristol, UK
npalantzas@yahoo.gr

Papadaki Eirini
Lecturer
TEI of Epirus, Greece
eir_papadaki@yahoo.gr

Papademetriou Efi
Assistant Professor
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
fpapadim@eled.auth.gr

Papadopoulou Maria
Associate Professor
University of Thessaly, Greece
mariapap@uth.gr

Papaioannou Ilias-Vasileios
MA in Foreign Languages and
Intercultural Education
National and Kapodistrian University of
Athens, Greece
valiaspap@gmail.com

Pascalidis Gregory
Associate Professor
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
paschagr@jour.auth.gr

Patsavos Nikolaos
Visiting Assistant Professor
Frederick University, Cyprus
control.space.gr@gmail.com

Pavlidou Maria
PhD Candidate
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
pavlidma@gmail.com

Physentzides Costas
PhD
National Technical University of Athens,
Greece
kphysent@central.ntua.gr

Plaza Fernández Noelia
PhD Candidate
University of Extremadura, Spain
noeliaplazafdez@gmail.com

Polimeris Spiros
Tutor
Panteion University, Greece
spolimer@panteion.gr

Politis Periklis
Assistant Professor
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
ppolitis@jour.auth.gr

Ρορονα Maria
Professor
New Bulgarian University, Bulgaria
mrorona@nbu.bg

Παντίδος Παναγιώτης
Λέκτορας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
ppantidos@nured.auth.gr

Παντούλη Όλγα
Υποψήφια Διδάκτωρ
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
pantouli@edlit.auth.gr

Παπαζαχαρίου Δημήτρης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα
papaz@upatras.gr

Παπίδου Θεοδώρα
Αρχιτέκτων, Υποψήφια Διδάκτωρ
Αρχιτεκτονική Σχολή Βαρκελώνης (ETSAB,
UPC), Ισπανία
dp_arch@hotmail.com

Παράσχου Άννα-Μαρία
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
amapaschou@yahoo.it

Rail David
Consultant Neurologist
Private Practise, Australia
drail@tpg.com.au

Rakitzi Carolina
MA Student
University of Thessaly, Greece
mcarol@windowslive.com

Rico-García Mercedes
Senior Lecturer
University of Extremadura, Spain
mricogar@unex.es

Rossolatos George
PhD Candidate
University of Kassel, Germany
grosolatos123@myway.com

Sakellariadis Athanassios
Assistant Professor
University of Ioannina, Greece
asakel@cc.uoi.gr

Seif Y. Farouk
Professor Emeritus
Antioch University Seattle, Washington,
USA
fseif@isisinstitute.net

Sifaki Evgenia
Lecturer to be appointed
University of Thessaly, Greece
evsifaki@gmail.com

Smyrniaios Anthony
Lecturer
University of Thessaly, Greece
smirniaios@uth.gr

Sonesson Göran
Professor
Lund University, Sweden
goran.sonesson@icloud.com

Stathi Irini
Associate Professor
University of the Aegean, Greece
i.stathi@ct.aegean.gr

Σεραφής Δημήτριος
Μεταπτυχιακός Φοιτητής
Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ελλάδα
serafisdimitris@gmail.com

Σούνουγλου Μαρίνα
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
msounogl@gmail.com

Σπυριδάκη Δέσποινα
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
xena201140@gmail.com

Στυλίδης Ιορδάνης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
stilidis1@otenet.gr

Συκιώτη Ελένη
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
elesyk1@yahoo.gr

Tasheva Stela Borisova
PhD, Researcher in Institute of Art Studies
Bulgarian Academy of Science, Bulgaria
stelabt@gmail.com

Timofeev Valery
Associate Professor
St. Petersburg State University, Russia
vg@smolny.org

Tsekenis Emile
Assistant Professor
University of the Aegean, Greece
e.tsekenis@sa.aegean.gr

Tsibiridou Fotini
Associate Professor
University of Macedonia, Greece
ft@uom.gr

Tsioli Sofia
PhD candidate
National and Kapodistrian University of
Athens, Greece
sofia.tsioli@gmail.com

Τάσση Αικατερίνη
Εκπαιδευτικός, Κάτοχος Μεταπτυχιακού
Διπλώματος
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
katerinata@gmail.com

Τεντολούρης Φίλιππος
Διδάκτωρ, Εκπαιδευτικός Α/Βαθμιας
Εκπαίδευσης
King's College (University of London, UK)
filippotentolouris@yahoo.gr

Τερζής Νίκος
Επιστημονικός & Εργαστηριακός Συνεργά-
της (Διδάσκων), Σκηνοθέτης
ΤΕΙ Αθηνών, Ελλάδα
nterzisz@yahoo.com

Τσάμη Βάσια
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα
tsamibasil@yahoo.gr

Τσέλιου Ελευθερία
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
tseliou@ece.uth.gr

Τσίγκα Χριστίνα
Καθηγήτρια Βιολογία,
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ελλάδα
stella.k.dubois@gmail.com

Vaik Kristin
PhD Candidate
University of Tartu, Estonia
naeratus@gmail.com

Ventsel Andreas
PhD, Senior Researcher
Tartu University, Estonia
andreasventsel@gmail.com

Vihou Marina
Lecturer
National and Kapodistrian University of
Athens, Greece
mvihou@frl.uoa.gr

Vlachou (Eirini) Danaï
Independent Researcher
IT University / Chalmers, Gothenburg
University, Sweden
danailama@yahoo.com

Wallden Rea
Post-Doctoral Researcher
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
rwallden@yahoo.com

Walsh Matthews Stéphanie
Program Director,
Assistant Professor
Ryerson University, Canada
swalsh@arts.ryerson.ca

Φακίδου Αναστασία
Σχολική Σύμβουλος,
Υποψήφια Διδάκτωρ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα
afakidou@uth.gr

Φτερνιάτη Άννα
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα
afterniati@upatras.gr

Φωκά Πετρούλα
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
pfoka@hotmail.gr

Φώκιαλη Ελισάβετ
Υποψήφια Διδάκτωρ
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών, Ελλάδα
elitafo@yahoo.gr

Χατζησάββα Δήμητρα
Λέκτορας
Πολυτεχνείο Κρήτης, Ελλάδα
dicha@otenet.gr

Χατζησαββίδης Σωφρόνης
Καθηγητής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
sofronis@nured.auth.gr

Χριστοδούλου Αναστασία
Επίκουρη καθηγήτρια
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Ελλάδα
nata@itl.auth.gr

Ψύλλα Μαριάννα
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ελλάδα
mpsylla@hotmail.com

Yoka Lia
Assistant Professor
Aristotle University of Thessaloniki,
Greece
liayoka@arch.auth.gr

Zerai Emmanuel
BA Student
University of Thessaly, Greece
emmze010391@hotmail.com

Index of authors

Adamou Christina 29
Adampa Vassiliki 13
Ajumeze Henry Obi 68
Androulakis George 12
Antoniadou Alexandra 32
Antonopoulou Stavroula 13
Avgitidou Angeliki 31
Ανδρέου Γεωργία 38
Αρχάκης Αργύρης 5
Bankov Kristian 60
Barabanov Oleg 9
Barkas Nikos 66
Barroso Paulo 68
Boklund-Lagopoulou Karin 35
Bonoti Fotini 36
Boura Ioanna 42
Βαμβακίδου Ιφιγένεια 60
Βασιλείου Θανάσης 62
Βερυκίου Ανθία 34
Βούτουνος Χρυσάνθος 49
Calfoglou Christine 59
Carlucci Stefano 10
Christidou Dimitra 47
Christidou Vasilía 7
Chronaki Myrto 27
Cimsit Kos Fitnat 42
Coppens Julian 37
Γαζέτας Ευθύμιος 19
Γιαννακόπουλος Κώστας 44
Γιαννικοπούλου Αγγελική 26, 50
Γιαννίση Φοίβη 6
Γραβάνης Στέφανος 69
Γρηγοροπούλου Μαρίνα 26
Damaskinidis George 41
Delicado Puerto Gemma 16, 37
Deltso Eleftheria 46
Demitriou Maria 43
Diakoumakos George 47
Mª Domínguez Gómez Eva 17
Δεληκά Αγγελική 19
Δερμεντζόπουλος Χρήστος 62
Δημητρούλια Τιτίκα 51

Δρουσιώτη Κάλλη 25
Emiroglu Melahat Küçükarslan 42
Evdoridou Elissavet 43
Farantakis Petros 28
Ferreira da Silva Paula 16
Frangopoulos Miltos 52
Ζάγουρας Θεοφάνης 56
Ζαντίδης Ευριπίδης 40
Ζαφειρίδου Γενοβέφα 40
Ζέζου Αναστασία 50
Gana Eleni 13
Garzón Agudo Enrique Juan 37
Ghiasian Maryam 41
Gkaragkounis Thanos 45
Gobbett Tania Letizia 67
Grammenos Stergios 7
Gratale Joseph Michael 65
Hatzikyriakou Ioanna 13
Hatzinikita Vassilia 7
Ιακωβίδου Σοφία 70
Kaklamanidou Betty 29
Kasabova Anita 28
Kefalidou Sofia 9
Kitsiou Roula 12
Klinkenberg Jean-Marie 4
Kokonis Michalis 60
Kordjazi Zahra 41
Kosma Yvonne 30
Kourdis Evangelos 16
Koutsogiannis Dimitrios 13
Kukkonen Pirjo 14
Καλεράντε Ευαγγελία 22
Καπετανίδου Μαριάννα 22
Καπραβέλου Αλεξία 24
Καρπούζου Πέγκυ 51
Καφαλή Μαγδαληνή-Μαρία 64
Κέλλα Βασιλική 38
Κερτεμελίδου Παρασκευή 49
Κοκκίδου Μαίη 18
Κουτούπης Γιώργος 43
Κουτσουλέλου-Μίχου Σταματία 39
Κυρίδης Αργύρης 60
Κυρκίτσου Νεφέλη 34
Κωνσταντινίδου Χριστίνα 23
Κωστής Δημήτρης 38
Lagopoulos Alexandros-Phaidon 55
Leone Massimo 64

Lianou Kiriaki 66
Lianou Maria 66
Λανίτης Ανδρέας 49
Λάσκαρη Ηρώ 62
Madisson Mari-Liis 46
Makri Demetra 7
Manoli Polyxeni 8
Michalopoulou Aikaterini 8
Migliozzi Ferreira de Mello Luiz Carlos 37
Misailidi Plousia 36
Μαγουλιώτης Απόστολος 57
Μπακαρού Μαρία 58
Μπεκιάρη Αλεξάνδρα 35
Μηλιούμη Αглаΐα 70
Μωραϊτης Κωνσταντίνος 33
Μωραϊτου Ιωάννα 6
Naranjo María José 16, 37
Ντοροπούλου Μαρία 21
Ξουπλίδης Παναγιώτης 25
Palantzas Nikitas 45
Papadaki Eirini 27
Papademetriou Efi 7
Papadopoulou Maria 13, 66
Papaioannou Ilias-Vasileios 37
Pascalidis Gregory 46
Patsavos Nikolaos 52
Pavlidou Maria 13
Physentzides Costas 59
Plaza Fernández Noelia 37
Polimeris Spiros 59
Politis Periklis 9
Popova Maria 36
Παντίδος Παναγιώτης 58
Παντούλη Όλγα 18
Παπαζαχαρίου Δημήτρης 5
Παπίδου Θεοδώρα 54
Παράσχου Άννα-Μαρία 61
Rail David 16
Rakitzi Carolina 12
Rico-García Mercedes 17, 37
Rossolatos George 15
Sakellariadis Athanassios 28
Seif Y. Farouk 19
Sifaki Evgenia 68
Smyrniaios Anthony 12
Sonesson Göran 20
Stathi Irini 15

Σεραφής Δημήτριος 24
Σούνογλου Μαρίνα 23
Σπυριδάκη Δέσποινα 35
Στυλίδης Ιορδάνης 61
Συκιώτη Ελένη 40
Tasheva Stela Borisova 53
Timofeev Valery 11
Tsekenis Emile 66
Tsbiridou Fotini 45
Tsioli Sofia 37
Τάτση Αικατερίνη 58
Τεντολούρης Φίλιππος 5
Τερζής Νίκος 63
Τσάμη Βάσια 5
Τσέλιου Ελευθερία 6
Τσίγκα Χριστίνα 18
Vaik Kristin 43
Ventsel Andreas 46
Vihou Marina 37
Vlachou (Eirini) Danai 10
Wallden Rea 14
Walsh Matthews Stéphanie 11
Φακίδου Αναστασία 57
Φτερνιάτη Άννα 5
Φωκά Πετρούλα 22
Φώκιαλη Ελισάβετ 26
Χατζησάββα Δήμητρα 53
Χατζησαββίδης Σωφρόνης 5
Χριστοδούλου Αναστασία 60
Ψύλλα Μαριάννα 24
Yoka Lia 16
Zerai Emmanuel 12

